

Izhaja
vsaki mesec na
2 polah in velja
v Ljubljani
za celo leto
3 glđ. 80 kr.,

PRAVNIK

slovenski.

po pošti pa
4 glđ.,
za vse dijake
in narodne
učitelje samo
2 glđ.

List za pravosodje, upravo in državoslovje.

Budnim pravica.

Vigilantibus jura.

Izdavatelj in urednik **Dr. J. R. Razlag**, odvetnik.

Gluhonemi.

(Iz sodnijskega zdravilstva.)

Gluhonem je tisti nesrečen človek, kteremu manjka sposobnost slišati in govoriti. Ta nesposobnost je ali prirojena ali je še le sčasoma nastopila. Od rojstva gluhonem človek ni nikdar slišal človeškega glasu, on ne ve, kaj je jezik, ne ve kaj se godi, ako vidi govorečega z ustnicami migati. Njemu je ropot domačih opravil ravno tako neznan, kakor veličastveno grmenje v temnih oblakih. V njegovem duhu vlada večna in skrivnostna tišina.

Nekoliko drugače je to pri človeku, ki je še le po rojstvu postal gluhonem. On še ima temni spomin na slišane glasove prve mladosti, ali ta spomin se mu od dne do dne bolj izgublja in stemneva in zdi se mu kakor zgubljevajoča se prikazen v neizmerni širjavi svojega duha. On je bil morda iz prva obdarovan sè vsemi duševnimi sposobnostmi, ali ker je pozneje ostal brez vsake dotike z odgojevajočim svetom, začele so se tudi duševne sposobnosti zmanjševati, kakor nerabljen ud človeškega telesa hujša in se vsuši. Gluhonem stoji zavoljo tega celo ošamljen na svetu in se vleče nesamovoljno naprej po valovih življenja, kakor vejica, kte-

ro veržeš v derečo reko, on je pravi samec na svetu, idiot, solitarius, privatus.

Pri nekterih gluhtonemih ne vsahnejo vse duševne sposobnosti, ampak se še celo prav ugodno razvijejo. Zgodovina nam kaže med gluhtonemimi izvrstne slikarje, kiparje, poznal sem tudi sam dva gluhtonema, ki sta mojstre v šahu prese-gala. Ali to so, žalibog, le izjeme. Naj večje število gluhtonemih ostane brez specijelnega poduka v šolah za gluhtoneme in tudi večina od teh, kateri so šolski poduk vživali, ostane daleč za naj slabejše talentiranimi, ki pa imajo vse čute, in zadovoljen sme biti učitelj, če jim pripomore do naj elemen-tarnejših vednosti in prvih nraavnih in verskih naukov. Ako se tudi ne more tajiti, da prinašajo šole za gluhtoneme neiz-merno veliko korist, ker tako rekoč osamelega človeka s sve-tom seznanijo, jim vendar ni mogoče, duh gluhtonemih toliko povzdigniti, da bi se v postavnem pomenu smeli drugim ljudem enake staviti.

Zakoni vseh omikanih narodov imajo posebne gluhone-me zadevajoče paragrafe. Nemški „Landrecht“ postavlja v §. 340 gluhtonemega enako z nedoraslim in blaznim. §. 15 II. odd. ravno tistega zakonika terja, da se vsakemu gluhtonem-cu, ki ne stoji več pod očetovim varstvom, varuh postavi. Avstrijski državljanski zakonik razločuje v §. 275 gluhtoneme in slaboumne (blödsinnig) gluhtoneme. Na dalje pravi omenje-ni paragraf, „da se mora po natančnih preiskovanjih, dol-gotrajnih izkušnjah in po spričevalih od sodnije poklicanih zdravnikov razsoditi, ako se je blaznemu ali slaboumnemu razum zopet povrnil“.

Pri preiskovanji gluhtonemega gre naj večkrat za sposob-nost za razpolaganje, ako se terja odvzetje varuštva ali od gluhtonemega samega, ali od koga drugega iz kakoršnega koli namena. Večkrat se je že pripetilo, da se je od gluhone-mega odvzelo varuštvo in siromak je padel v pest goljuf-nim grabežem, ker ni bil zmožen s svojim premoženjem raz-polagati.

Duševne zmožnosti navadnega gluhonemega, ki ni nikdar vidil šole za gluhoneme, je lahko preceniti; skoro nikdar se ne bode prevaril, kdor jih vzame enake, kakor jih nahajamo pri maloletnikih in sodnija bo naj boljše storila, ako brez pomislikov gluhonemim varuhe da. Težavneje je zvedeti o duševnih sposobnostih gluhonemih, ki so specijelne šole obiskovali, se brati in pisati in tudi nekaj drugega naučili, in ki na videz nekaj znajo, tako da jih ima navadni svet za sposobne za razpolaganje. Ako se taki gluhonemi po izvedencih preiščejo, se vidi večkrat, da se v vsakdanjih razmerah prav dobro spoznajo, ali oni ne vedo za vse zvijače našega časa; za pote, po katerih se pride do pravice ali ne morejo izslediti nalašč jim nastavljenih zanj.

Pri preiskovanji gluhonemih ne zadostuje govorjenje, naj se še vsak slog tako glasno, počasi in razločno izgovori, tudi nepomežkovanje. O vsakdanjih razmerah se zamorejo gluhonemi s svojimi znanci sporazumeti ali z govorjenjem, pri čemur gleda gluhonem na ustnice govorečega ali s pomežkovanjem — ali pa z drugimi znamenji, ki se delajo z rokami. Kako pa bi bilo mogoče s temi sredstvi sporazumeti se z gluhonemcem o stvareh, ki so njemu celo tuje. Ker se ne more od zdravnika terjati, da bi znal celo znamenjski jezik, ali vsa znamenja, s katerimi se gluhonemi s svojimi znanci razumevajo, je potreba, da pokliče sodnija poleg zdravnika tudi nekaj gluhonemcevih prijateljev, in ako je gluhonem katero šolo obiskoval, tudi učitelje take šole kot izvedence, zdravniku na pomoč. Te osebe imajo služiti zdravniku pri preiskovanji gluhonemega, kakor tolmači v tujih jezikih.

Lajše je preiskovati gluhonemega, ki se je v šoli naučil pisati. Takemu gluhonemcu zamoremo staviti pismena vprašanja, na ktera on zopet pismeno odgovori. Večkrat mu je treba pri odgovarjanji pomagati še z govorjenjem ali pomežkovanjem in ga s tim na morda že pozabljeno zopet opomniti. Pri takem pismenem preiskovanji se dajo preceniti duševne sposobnosti preiskovanca. Žalibog, se pokaže naj večkrat, da

ni velika večina taci^h nesrečnežev v kljub večletnemu šolskemu poduku sposobna za razpolaganja, ampak da mnogi celo na naj primitivnejša vprašanja, ki le nekoliko čez njihov vsakdajni delokrog segajo, ne odgovore nič ali pa popolnoma krivo. Za zgled navedemo tukaj neko 25 let staro žensko boljšega stanu na Dunaji, Marijo Ebner. Gluhonema se je zdela svoje^j žlahti in tudi nekterim drugim znancem popolnoma sposobna za razpolaganje in sodnji se je predložilo odvetje varuštva. Poklicani zdravnik, ki jo je imel preiskati, jej stavi pismeno med mnogimi drugimi tudi sledeča vprašanja, na ktere je gluhonema odgovorila, kakor smo pristavili: Koliko mescev ima eno leto? Odgovor: „12“. Kako se imenujejo? Odgovor: „julij, avgust, september, oktober, november, december“.

Teh je samo šest, kako se imenuje še drugi? „januarij, februarij, marcij, maj, juni, julij, avgust“.

Imate kaj premoženja? „100 15“ t. j. 115 goldinarjev.

Kaj hočete z denarjem storiti? (ni odgovora)

Kje je ta denar? — (ni odgovora)

Ali ga bote pojedli? „Ne pojem 0 tolar“.

Kako se imenuje naš cesar? „Jaz sem naš cesar“.

Ali nimamo cesarja? — (ni odgovora)

Ali se bote možili? — (ni odgovora)

Imate ljubčeka? „Jaz ljubim veselje“.

Vsled taci^h odgovorov se omenjena osoba ni za sposobno spoznala, da bi mogla sama razpolagati in varuh jej je bil pridržan in reči se mora, da po vsej pravici.

Le malokteri gluhonem zna tudi naj lajše račune napraviti, kar je majhnemu dečku, ki le 2 leti šolo obiskuje, mogoče. Casper v Berlinu, čegar sodnijsko - medicinska praksa je bila ena naj večih, pravi, da je število taci^h gluhonemih naj večje, in da mu je le v enem samem slučaju bilo mogoče, predloženo mu odvetje varuštva sè svojim mnenjem (gutachten) potrditi. Pri duševni organizaciji gluhonemih je treba v

vsakem slučaju s svojim mnenjem, ali so sposobni za razpolaganje ali ne, jako vzdržljivemu biti, kajti varuštvo je za gluhonemega naj večja dobrota, potrebna podpora njegovega bitja, brez ktere postane lahko žertva prvega goljufa.

Avstrijski kazenski zakonik ne omenja nikje gluhonemih. Sicer se mora priznati, da pridejo gluhonemi le malokedaj v kolizijo s kazensko sodnijo, kajti pri njih je silnost posameznih strasti z duševnimi močmi vred zaostala, njihov nagon k posameznim činom ali dovoljenim ali prepovedanim ni tako velik, kakor pri zdravem človeku, vse njegovo duševno gibanje bolj počasno; ali itak je več slučajev zabileženih o hudodelstvih gluhonemih. Severnemški kazenski zakonik pravi v §. 58: „Gluhonem, ki ni imel za spoznanje kaznivosti od njega doprinešenega čina potrebnega razuma, se ima za nekrivega spoznati“. Ako je imel v trenutku, ko je čin doprinesel, razum ali ne, o tem razsoditi, gre poklicanim zdravniškim izvedencem. Akoravno pogreša naš kazenski zakonik enake določbe, se vendar pri nas po pravici enako postopa; od izvedencev zahtevano mnenje o duševnej kakšnosti gluhonemega je podlaga sodnijske preiskavi in razsodbi.

Gluhonemstvo se tudi simulira. Navadno ni težko, takega simulanta spoznati, saj je pa tudi težko, gluhonemega pravilno in dosledno posnemati in stane neizmerno veliko zatajevanja samega sebe. Ker se simulant ni učil razodevanja s pomežkovanjem ali z drugimi znamenji, tudi tega ne razumi in pravilno posnemati ne more; on se toraj kaže tako nespretnega in površnega, da se more precej spoznati. Pri nekaj bolj zvitih simulantih je potreba celo učitelja za gluhoneme, da se goljuf razšemi. Včasih pomaga goljufa razkriti večdnevni post, obiskovanje, kadar se neopazovanega čuti. V naj novejšem času je objavil prof. Toscani v Rimu poseben način simulanta spoznati. On je namreč v zavodih za gluhoneme prišel do prepričanja, da sliši gluhonemec nekak šum, ako stoji na kakem resonišči in se s ktero rečjo n. pr. z nogo ob resonišče vdari. Ta vdarec se prinese na truplo in gre po

truplu do bobnice v ušesu, kjer napravi občutek sluha, se ve da jako temnega in nepopolnega. Vsak gluhomem, kar mnogotere skušnje kažejo, se mahoma obrne, ako za njim stoječ z ного ob resonišče butne, simulant pa, ki tega ne ve, se bode pri tem eksperimentu popolnoma gluhega delal in se ne bo ozrl; ravno to pa ga razkrije. Prof. Maška omenja že večkrat kaznovanega tatu, ki se je kar na enkrat vsredi za slišanja gluhomemega storil. Maška se postavi pred preiskovanca na oder v sodnijski dvorani pred gluhomemega, za njim pa trkne ranocelnik na dano znamenje z ного ob doneč oder. Ta se ni obrnil in se še naprej delal gluhomemega. Maška imenuje v svojem mnenji obkrivljenca simulanta, akoravno ni bilo besede iz njega spraviti: Dvodnevni post je podaril tatu zopet dar jezika.

Dr. Samec.

Javnost sodnijskih obravnav in porotne sodnije.

(Spisal Fr. Skófic, stud. juris.)

Pravo je temelj države, pogoj obstanka in razvitka človeške družbe. Kdor se pregreši zoper pravna načela ter ako prestopi meje, v katerih edino je ta družba mogoča, ne pregreši se samo proti onemu, čegar pravico je žalil, ampak tudi proti celoti osob, ktere so si po pravnih načelih osnovalale mogočnost skupnega življenja, on nasprotuje tedaj državi v vseh njenih udih t. j. javnosti. Žaljenje prava je tedaj javna zadeva, vsak ima in mora imeti interes, da se to žaljenje popravi — da se pravu zadosti, ker vsak le prelahko pride v položaj, da se mu je treba braniti protivnemu, v osobne njegove pravice segajočemu napadu. Ako bi se tedaj sam ne zanimal za pravico celote in vsacega posameznega, bi tudi ne mogel terjati od drugih, da se zanimajo za njegovo pravico, in tako bi prišli do brezpravnega stanja, v katerem človeška družba ni več mogoča. Vsak posamezni je tedaj interesiran, da in kako se krivica poravna. Pravda tedaj je naravno javna zadeva.

Tako je tudi bilo od početka državnega življenja vseh narodov. Javno pod milim nebom vršila se je pravda, v nazočnosti naroda poravnala se je krivica. A v srednjem veku si je začelo pridobivati rimsko pravo veljavo v velikem delu Evrope. Cerkev je reševala svoje pravne zadeve po rimskem pravu, katerega si je razmeram primerno vravnala, posebno pravila, po katerih postopa sodišče, kadar rešuje pravne zadeve, si je osnovala po lastnih načelih.

Hierarhična razdelitev cerkvenih oblastij je terjala mnogo prizivnih instanc, pri katerih vseh ustmena, tedaj javna razprava nij bila mogoča, ker niti tožitelj, niti zatoženec, niti priče niso mogle k oddaljenim višim sodnijam potovati, kar bi bilo izgubitev časa in sicer velikokrat zastonj; kajti daljše in zamotane pravde se že zaradi pozabljivosti sodelujočih oseb vnovič ne morejo več tako natanko razpravljati, nego vprvič. Postal je tako proces pismen tedaj tajen. Ko bi bilo cerkvi mar le za njene zadeve, bi to nas malo zanimalo, a cerkev je vzela v svoj delokrog tudi stvari segajoče v zasebno življenje, po katerih je dobila najlože nadvlado nad ljudstvom in dobiček — prilastila si je rabsodbe o družinsko- in dednopravnih stvareh. Tako je potisnila svoj proces v državljanske zadeve, in tadanji juristi, ki so bili izurjeni le v rimskem in kanonskem pravu, nesli so ta pismeni proces v vsa sodišča, iz prva v najviša, kamor so jih klicali vladarji, katerim je bila teorija o nadaljevanji starega rimskega cesarstva v „svetem rimskem cesarstvu nemškega naroda“ zlo povoljna — potem v vsa nižja, katera so se morala ravnati po viših, da se ena stvar ni po različnih pravilih sodila, po narodnem namreč v nižih, po rimskem pa v viših sodnijah. Tako je prišlo do tega, da se zadostitev razžaljenega prava nij več reševala pred očmi državljanov, da državljani niso več sodelovali, da so mesto njih opravili vse juristi. En važen nasledek tega je bil, da je ginila zavest prava, v škodo poedinim in celokupnosti, moči države. Dokaz temu je pravo nasilja in roparsko vitežtvo.

A srednjeveške razmere so v prvi polovici našega veka po vsej Evropi padle. Narodi so jeli čutiti, da jim je gospodstvo privilegiranih stanov sitno, otresli so se ga in ena naj prvih in važnejših terjatev njihovih zastopnikov, ki so vedeli, kje se mora svoboda buditi, da bode vstala, je bila — javen in ustmen proces in sodelovanje ljudstva pri pravosodji. Oboje se je pa do današnjega dne le na pol spolnilo, druga polovica čaka še rešitve, klic narodov čaka še izpolnitve.

Civilni proces je še popolnoma pismen in tajen, postava iz prejšnjega stoletja je še danes veljavna; kazenski le je, pa še ta ne popolnoma ustmen in javen s porotniki pri tiskovnih pravnih.

Žalostno je, da se masa ljudstva in tudi velik del omikanih za te javnavažne stvari tako malo zanima, in vendar so velik del one svobode, katero vsi želimo in za katero je žrtvovalo srečo in življenje toliko vzvišenih duhov — pa saj je to rezultat veliko stoletnega izključenja njegovega od javnih zadev. Treba tedaj, da si vsak samosvest postane o tem, kar je pogoj pravega svobodnega življenja v državi.

Javna naj bode tedaj razprava pred sodnijo, katera ima razsojati o imenji, svobodi in življenji. Vsak sam na svoje uho se naj lahko prepriča, kako se kaznuje zločinec in oprosti on, ki je bil spoznan nekrivega, kako se prvemu strogo po zakonu narekova kazen, ker je žalil občinstvo; kako se po krivi zatožbi žaljenej časti drugega zadosti. Ako se tega ne more vsak sam prepričati, lahko ostane med ljudstvom sum, da je bil kdo obsojen, o čegar krivdi nij prepričano; to pa škoduje svetosti zakona na eni in vzvišenemu stališču sodišča na drugi strani. Oboje je kvarno in podkopuje javno npravnost. Lahko je narobe, da je kdo, ki je bil za nekrivega spoznan, med ljudstvom v tacem sumu, da ne veruje oprostilnej rabsodbi, ker nij slišalo obravnave, opravičbe zatoženega. Ta sum ostane na njem, kakor madež na beli obleki in ljudje kažejo s prstom za njim. Čast, nemara pri-

hodnost njegova, akoravno nedolžnega je šla pod zlo. Zakaj? — ker obravnava nij bila javna! Tu zopet trpi zaupanje do pravičnosti sodnije in javna varnost je v sili.

Javnost sodnijskega postopanja obstoji v tem, da vsakdo sme nazoč biti pri obravnavi. Poslušalci si tu pridobe znanje zakonov, kar je sila potreba; uče se ceniti sodišča, ki pomagajo pravu k uresničenju; tu dobe zavest, da so svobodni državljani in tako raste spoštovanje postav in njihovih pravičnih organov v tem, ko sedaj velik delljudstva odvrča od zločinov le strah pred kaznijo. Tu dobi ljudstvo prepričanje, ali so zakoni dobri ali slabi, da potem vé pre naredbe vravnati tako, kakor pristujejo njegovemu prepričanju.

Pogledimo razliko stališča, na katerem je zatoženec pred sodiščem, ki zboruje pri zaprtih durih, a pred sodniki, ktere poslušá svet. Prvi, bodi si kriv ali nekriv, je le v strahu, ker se boji sodnika, kakor svojega trinoga, kajti nikdar ni imel priložnosti se sam prepričati o pravičnosti, katera je podlaga sodiščem. Zato je omoten, slabo se zagovarja, če tudi je nekriv, ker strah vzame človeku zavest položaja, v katerem se nahaja. Da je to res, kaže žalostna skušnja; naše ljudstvo na priliko je krstilo vse, kar je s sodnijami v zvezi z ne zlo lepodonečim priimkom: brič!

A tudi sodnik je človek. Če ve, da ga nihče ne sliši, lahko pozabi na svoj vzvišen posel, ter smatra zatoženca kot objekt, na čegar duhu in vesti dela svoje eksperimente, kakor zdravnik, ko razkosa truplo. — Drugi pa, zatoženec namreč stoječ pred javnim sodiščem, zagovarja se lahko popolnoma prosto brez strahu pred kakim terorizmom, on ve, da ga bode drugi dan, ako je nekriv, opralo pred vsem svetom javno mnenje, izraženo po časnikih. Ve pa tudi na drugi strani, da ga bode ravno tisto javno mnenje, ako rabi zvižaje v svoje opravičenje, ako hoče premotiti sodnika po krikih potih, s tisoči jezikov koj drugi dan razvpilo po svetu nevrednega uda človeške družbe, — zato bode rajše vsak, ki ima še iskro poštenja v sebi, dal resnici, kar je njenega.

Baš tako je s pričami: javnost jim daje pogum, odvrča jih pa tudi od krivega pričanja.

Pomagano je tedaj obema strankama, sodnikom in sojenim: pravda je veliko prej in temeljiteje dognana. Naj bode na tem mestu dovoljeno povdariti posebno dolžnost časnikarstva, objavljavljati sodnijske obravnave, kar naj več mogoče, kajti to je eno, in sicer ne naj menj važno sredstvo v dosego vzvišene svrhe, katero si je vsaj po večini postavilo: preganjati s svitom podučilne besede, z razjasnenjem razmer življenja tmine preteklosti!

Pogoj in doslednost javnosti pa je ustmenost, katera daje sodniku, ki mora soditi o krivdi in nekrivdi zatoženca, priložnost, da se osobno, iz ust obdolženega more prepričati o mišljenji njegovi; debata, ki se vname, je ravno tako zanimiva, kakor podučilna za sodnike in poslušalce, ker v njej se po dobro stavljenih vprašanjih in točnih odgovorih odkrije pravi značaj zatoženca, katero znanje je sodniku neogibno potrebno, da more pravično odmeriti kazen v vsakem slučaju krivdi primerno.

Tega znanja pa mu ne more dati noben, še tako dober, vesten in obširen protokol, mrtva črka ne more nadomestiti duha, ki se v neposrednem, ustmenem pogovoru odkrije v pravi svoji podobi. Zanesljivost prič in verjetnost njihovih izjav more sodnik zajeti tu iz prvega, po nikakih pisarijah skaljenega vira. Po teh izjavah, in sicer edino le po teh, ki jih je čul sam, more sodnik soditi zanesljivo. Rečeno velja za kazenski, a v ravno toliki meri za civilni proces.

Javnost in ustmenost tedaj ste za dobro pravosodje potrebni, kakor solnčna luč za življenje, in vendar, kako je stvar v praksi? V kazenski pravdi je polovica obravnave javna in to je končna obravnava — to pa je tudi vse; preiskovalna obravnava vrši se dandanašnji še po vsem evropskem kontinentu (izvzemši kanton Zürich) med nemimi stenami, le v Angliji je tudi ta javna. Prepričanje, da izpred

preiskovalne sodnije pred končno obravnavo ne sme ne čr-
kice med svet — pri nas je pod kaznijo prepovedano —
je tako vkoreninjena, da bi bila predrznost terjati tudi jav-
nost preiskave. Lahko bi se zgodilo, pravijo praktični sod-
niki, da bi se po tej javnosti priče ravnale po izpovedbah
obdolženega, ker bi jih lahko zvedele, sledi zločina bi se
odstranile, preden jih je opazilo oko postave, in marsikak
zločinec bi se izvil iz pasti. A Angleži jim odgovarjajo:
baš tako lahko se zgodi, da se po tej javnosti še kaka priča
oglasi, stvar se dopolni in lahko veliko bolj osvėti, ker več
oči več vidi in pravico, katero mi končamo v malo dneh,
pletete vi cele mesece. Nemara Angleži prav pravijo rekoč:
da se imajo zahvaliti za svojo svobodo temu, da niso spre-
jeli — rimskega prava.

Vsakako pa je treba, da se preiskava kolikor mogoče
zoži in preloži vsa teža sodnijskega postopanja v končno,
ustmeno in javno obravnavo, kakor je pri tiskovnih pravnih
že sedaj. — V civilnem procesu pa, sem že omenil, velja
še danes postava iz prejšnjega stoletja, — za tadanji čas
dušne temine sicer velik napredek, a za naš čas napredka
in razsvitljenja duhov žalostna ironija.

Stranke se v pismenem procesu pred sodnijo niti ne
vidijo; tožba in vgovor mora se predložiti črno na belo, ali
pa se vzame v protokol pred sodnikom.

Med vlogo tožbe in zagovora poteče lahko veliko dra-
gega časa, in ko bi število vlog ne bilo omejeno, traja proces
lahko leta in leta in pravde postanejo neumrjoče; če se
pa to število omeji, kakor v resnici je, so pa stranke v
škodi, ker ne morejo, ako so kako važno stvar v vlogi po-
zabile, te napake z lepa več popraviti. Kako je to vse dru-
gače, če se razpravlja ustmeno: pritožba in odgovor si sle-
dita, kakor beseda besedi, nagibi vrste se za nagibi — pred
sodnikom. Stranke navedejo lahko vse nagibe za svojo stvar
neomejeno, in če se je iz početka kaj pozabilo, lahko se
vsak hip popravi. To stori, da so pravde krajše in je po-

roštvo temeljite razprave, pravične rzsodbe. A to so do sedaj le sanje, resnica je mrtva črka na mrtvem papirji.

Z javnostjo razprav pred sodnijo pa naš čas še nij zadovoljen; po pravici terja, da naj bode le oni obsojen, o čegar krivdi je ljudstvo samo prepričano.

Da se izve to prepričanje občinstva, treba, da ima priliko izreči to svoje prepričanje. Ta prilika se mu da v porotnih sodnijah. Pošteni, značajni, neustrašeni možje, ki imajo pogum, da svoje prepričanje tudi izgovore, izbero se v različnih državah po različnem načinu iz vseh stanov — mestjanov in kmetov. Ti rzsodijo pravdo po obravnavi, katera se je razvila v njihovi nazočnosti, v posebnem, nobenemu drugemu, tudi ne državnim sodnikom pristopnem prostoru, tedaj brez nepoklicanega in škodljivega vpliva, in sicer po svojem lastnem po nikakih dokaznih pravih omejenem prepričanju. Oni rzsodijo, ali je prekoračil zatoženi postavne meje, ali se da njegovo dejanje podvrstiti določbam zakona — oni imajo tedaj rešiti vprašanje o krivdi ali nekrivdi, to je ne samo, ali je „storil“ zatoženi čin, katerega ga je obdolžil državni pravdnik ali privatni tožitelj, ampak tudi: ali je s tem činom po njihovem prepričanju „prestopil postavo“. To rzsodbo objavijo z odgovorom „da ali ne“ na vprašanja, stavljena jim po predsedniku sodišča. Ako bi odločili porotniki le vprašanje o doprinešenji čina, bili bi sodnikom le mašina za dokaz in poslednji bi potem določili po svojem jurističnem prepričanju, ali je s tem tudi žalil postavo; ljudsko prepričanje bi po tem ne imélo nikakega vpliva, sodelovanje nepravnikov bi bilo iluzorično. Namen porotnih sodnij pa je ravno ta, da se v njih izreče javno prepričanje o krivdi zatoženca. To prepričanje se rodi pri nepravnikih stoprv v vsakem slučaju posebej, po stvari, kakor se je ravno razpravljala, po posebnosti zatoženega, po vtisu, katerega je napravila obravnava na porotnike. Ne tako pri pravnikih. Oni so po svoji vednosti vajeni generalizirati stvari, lahko da ta njihova navada posebnostim slučaju ne

dopusti do prave veljave, in po tem takem se zgodi, da smatrajo kak čin za prestop postave, nepravniki pa ne. Povdariti pa je treba prepričanje ljudstva, ne enega stanu. Omeniti je še tu, da priziv zoper porotniško razsodbo na višo sodnijo ni mogoč, ker ljudsko prepričanje se ne sme in ne more modificirati; le ako so državni sodniki enoglasno sklenili, da so se porotniki zmotili, se stvar prinese pred druge porotnike.

Tedaj o krivdi sodijo porotniki, kazni se ve da, kakor strogo juristično vprašanje, se mora prepustiti onim, ki poznajo zakone, tedaj državnim sodnikom. Sodelovanje obeh tedaj, strokovnjakov in v pravu neizurjenih je porok dobrega in nepristranskega pravosodja. In vendar, akoravno je korist te naredbe tako jasna, koliko nasprotnikov ima!

Pa saj so ti nasprotniki le oni, ki hočejo še dalje nadvladati duhove ter zaprečiti napredek sedanjega veka. Pravijo: ta inštitut je demokratičen, iz političnih ne iz pravnih razlogov vpeljan, tedaj nevaren; a ko bi bilo vse demokratično, kar je iz političnih razlogov vpeljana, bile bi tudi n. pr. kupčijske zbornice demokratične, ker iz političnih razlogov vpeljan inštitut. Se ve da to jih v oči bode, ker so porok za nepristransko pravosodje, tedaj v resnici iz pravnih razlogov vpeljan pravi pravni inštitut. Dalje trdijo, da je iztok suverenosti naroda, kakor da bi na ruskem narod suveren bil in vendar imajo tam porotne sodnije. Drugi pravijo, kako bo nepravnik, nestrokovnjak vedel o krivdi razsoditi, glejte vpijejo, koliko krivih razsodb so že napravili; a ti ne pomislijo, da pravniki niso logičnega mišljenja v monopol vzeli, da ima tudi vsak priprost človek svoje človeško prepričanje in da se je marsikedar čulo o krivih razsodbah učenih sodnikov, k čemu bi bile sicer tudi prizivne stopinje? Taka in enaka očitanja so tedaj popolnoma neopravičena.

Porotne sodnije so pri nas do sedaj le pri tiskovnih pravadah uvedene, — in to je slabo, ker ravno pri teh pravadah je naj prej pristranost mogoča (zato imajo pri nas še ve-

liko nasprotnikov) a to je pri juristih ravno tako mogoče, kakor pri nejuristih.

Po novem postopniku bodo vpeljane tudi za hujša zločinstva, — na Angležkem, v domovini porotnih sodnij so tudi pri civilnih pravnih. Tedaj pa bodo vsi hudodelca, ki je v resnici kriv, obsodili, nekrivega oprostili brez vsake pristranosti, zavest za pravo bode rastla, ne bo se treba bati pristranstva tudi ne pri tiskovnih pravnih. Sicer pa se dobra stvar, ker se je nemara kedaj zlorabila, zaradi tega samega ne more zametavati.

Velika važnost javnosti postopanja pred sodnijo in porotnikov je tedaj jasna, velicega vpliva na napredek in razvoj svobodnega čutja, tedaj stvar, za katero mora biti mar vsakemu, ki želi in se trudi za prosep narodov in človeštva. Dobro pravosodje je pogoj dobre pravne države, tedaj temelj, na katerem se zida dom — za srečo in svobodo narodov.

K §. 207 civilnega postopnika.

Magdalena F. je bila Antonu P. 50 gold. kod posojilo doštela. Anton P. je 26. februarja 1869 umrl. K njegovi zapuščini se kot edini dedič 22. marca 1865 rojeni sin Jožef P. zastopan po svojem varuhu Valentinu P. oglasi; njemu se tudi zapuščina prisodi.

Ker Magdalena F. svoje terjatve z dobrega ne dobi, izroči pri okrajni sodnji v Mariboru tožbo proti Jožefu P. kot dediču pokojnega Antona P. zastopanemu po svojem varuhu Valentinu P.

Da je res Antonu P. bila posodila 50 gold. ponuja dokazati po svedokih Štefanu P. — kteremu je dolžnik pravil, da je dolžen Magdaleni F. 50 gold. — in Jerči Š. — kteri je dolžnik na smrtni postelji isto rekel, — daljne je pripravljena položiti dopolnitno prisego in naloži varuhu Valentinu P. glavno vračljivo prisego.

Varuh Valentin P. je pri obravnavi prisego, ktera mu je bila naložena, vrnol, ob enem pa k protidokazu s to prisego branil, trde, da se njemu, ko pravde v svojem imenu se vodi, po §. 207 civilnega postopnika v tem slučaju glavna prisega o činih tretjih osob naložiti ne more.

Okrajna sodnja v Mariboru je z rzsodbo dne 9. marca 1871, šte. 4191 spoznala, da je toženec Jožef P. po svojem varuhu Valentinu P. kod dedič svojega očeta pokojnega Antona P. dolžen, tožiteljci Magdaleni F. posojilo s 50 gold., obresti in 11 gold. 65 kr. stroškov v 14 dneh pod ogibom izvršbe plačati, ali samo takrat, ako tožiteljca Magdalena F. prisego, ktero je varuh Valentin P. o ugovoru vrnol bil, položi, najme: „da je res, da je pred dvema letoma (od leta 1870 nazaj) Antonu P. 50 goldinarjev kot posojilo doštela bila“.

U razlogih sodnik povdarja, da zaslišani zvedokiničesar niso znali, tedaj samo glavna prisega kod dokaz, da je tožiteljca pokojnemu Antonu P. 50 gold. kot posojilo doštela, ostane. Na to prisego se je moralo spoznati, ker postava dopušča maloletnim prisege nalagati, in ker je ta prisega edino sredstvo, z kterim tožiteljca svojo pravico dognati zamore. Tožiteljca ima tedaj vrnjeno prisego položiti.

Proti tej rzsodbi se je pritožil varuh Valentin P. na višo sodnijo, ktera je z rzsodbo de int. 5. avgusta 1871, šte. 13774 rzsodbo prvega sodnika vzdignola in rzsodila, da tožbino zahtevanje ne obvelja, stroške prve sodnije pa vsaka stranka sama plačati mora.

Razlogi druge sodnije se glase:

Tožiteljca Magdalena F. sama v tožbi reče, da je toženec Jožef P. pod varstvom in da je Valentin P. njegov varuh.

Valentin P. je tedaj po §. 243 obč. drž. zak. samo zastopnik toženca Jožefa P. in ne pravdajoča stranka. Zavoljo tega in ker Valentin P. ne vodi pravde v svojem imenu, temuč ko varuh odnosno zastopnik toženca Jožefa P.

za tega, se mu po §. 207 civil. postop. ne more prisega naložiti o tem, da je tožiteljica pred dvema letoma (od julija 1870 nazaj) sedaj pokojnemu Antonu P., očetu njegovega sedajnega varvanca, 50 gold. kot posojilo doštela, ker je to čin tretje osebe; prisega se mu o tem tem manje naložiti sme, ker tožiteljica proti ugovoru Valentina P. niti ni ponudila dokazati, da je njemu ta čin, ki se je očevidno pred bil zgodil, kakor je on varstvo toženca prevzel, znan.

Pri teh okolščinah tudi nima nobene pravne veljave, da je Valentin P. pri obravnavi 7. marca prisego vrnol, ktera mu je bila naložena.

Isto tako se tožencu Jožefu P. prisega ne more naložiti, ker še nima postavne starosti; kar pa se ne more naložiti, se tudi ne more vrnoti; tedaj vrnenje prisega glede jedne in druge osebe pravne veljave nima.

Poleg tega naložena prisega, ktera se samo glasi, da je tožiteljica Antonu P. 50 gold. kot posojilo odštela, pravde ne reši, ker doštenje denarja ne zadržuje v sebi tudi sprejema denarja od strani Antona P.

Iz teh razlogov se je morala rzsodba prve sodnije predrugačiti; vendar se je moralo samo odgojilno (dilatorično) rzsoditi, ker je vendar mogoče, da tožiteljica o svojem času istinitost svoje terjatve dokaže.

Ker je tožiteljica v izjavi svedoka Franceta P. najme, da mu je pokojni Anton P., ko je nekega dne se od njegove hiše odpeljati mislil, rekel: „Ravno mi je dekla (Magdalena F.) 50 gold. dala“, vendar uzrok k tožbi imela, in se prisega Jožefu P. naložena samo zavoljo njegove starosti ni pripustila, mora vsaka stranka stroške prve sodnije sama plačati, akoravno se je rzsodba prve sodnije samo pogojno glasila.

Tretja sodnija je z rzsodbo d. int. 18. decembra 1871, šte. 21368 rzsodbo druge sodnije na temelju njenih postavnih razlogov potrdila.

Dr. B.

Prošnja za opravičenje izostanja od prisežnega dneva se ima podati pri sodnji, ki je bila naprošena prisego sprejeti.

V pravdi Izaka K. zoper Matija P. zastran 161 gl. a. v. pri kupčijski sodnji praški dognani, je kupčijska sodnja poprosila okrajno sodnijo zatežko za sprejem spoznane prisego Izaka K.; poslednji ni prišel k odločenemu priseganju in je pri prošni sodnji vložil prošnjo za opravičenje neprihoda, na katero je okrajna sodnja zatežka po obravnavanju Matija P-ov vgovor, da ta sodnja ni pristojna, zavrnišči spoznala, da je opravičenje Izak K-ovega neprihoda k priseganju utrjeno, ker se, akoravno je res, da je bila pravda v glavni reči pri c. k. kupčijski sodnji praški dognana, in da je bila ta sodnja le od poslednje za I. K-ovo zaprisežbo naprošena, zaproseno opravičenje le edino na zamudo pri tej sodnji odločenega zapriseganja opira, o kterega veljavnosti razsojevati ima pa le oblast pristojno sodnistvo, pri kterem se je dan zamudil izvlasti zato, ker bi se z razsodbo o veljavnosti opravičenja ne vtikalo v razsodbo o poglavitni reči pristojni sodnji prepuščeno, je li prisega potem za storjeno imeti, tedaj se vgovor, da sodnja ni pristojna, ni mogel vslišati, in ker je bilo po razjasnenji poštnega urada zatežkega dokazano, da bi bil v R-u dné 1. oktobra 1871 na Izaka K. v Žatecu oddani list, v kterem je bilo naznanilo odločenega zapriseganja na 2. oktobra 1871 ob 9^{uh} dopoldne, nadpisancu dné 2. oktobra 1871 ob 7^{mh} dopoldne vročen, ako bi on ne bil že poprej šel z doma, tedaj, ker je bilo pri takošni vročbi še vedno mogoče, da bi bil I. K. prišel k zaprisegovanju, ako bi ne bil šel po naključbi z doma, ni zakrivljenje zamude odločenega dné, zatorej se je moral neprihod za opravičen spoznati.

C. k. nadsodnja češka je na Matija P-ovo pritožbo ta odlok c. k. okrajne sodnije zatežke po §. 36 sodn. pravilnika, ki se tu prilično obračati dá, spremenila ter spoznala, da se Izak K-ovo opravičenje neprihoda k dnevu na dopis c. k. kupčijske sodnije praške na 2. dan meseca oktobra 1871 razpisanemu zavrne in pristojni c. k. kupčijski sodnji odkaže.

Izak K. je v svojem zoper to odločbo podanem prizivu opomnil, da tu ne gre za postavljenje v prejšni stan v smislu §§. 381 do 375 sodn. reda, temuč le za ono po §. 33 sodn. reda in §. 19 skrajšanega ravnanja, da ravno po smislu določbe §. 36 sodn. pravilnika sledi, da je prošnja o opravičenji neprihoda pri isti sodnji podati, ktera je dan k priseganju odločila, in da bi se zoper prvosodnijski postavljenje v prejšni stan dovolivši odlok po dvornem dekretu dné 29. aprila 1846, št. 937 zbirke pravosodnih postav pritožba do višje oblasti dovoliti ne smela.

C. k. najvišja sodnija je vendar gledé na to, da je bila c. k. okrajna sodnija zatežka z dopisom c. k. kupčijske sodnije praške dné 28. avgusta 1871, št. 49553 edino le za Izak K-ovo priseganje naprošena, da je imela oblast le storiti, za kar je bila naprošena, da prošeni sodnik, kateri po zaprošnji nikakor v tej meri ne bode namestovalec prosee sodnije, kakor pri preizročitvi, nima oblasti do razsoje v drugem, kakor v tem, za kar je naprošen; dalje gledé na to, da se na ta slučaj, v katerem Matija P. ni ne le izrek, da se ima Izak K-ov neprihod k priseganju za opravičen imeti, temuč tudi pristojnost c. k. okrajne sodnije zateške o tej reči razsojevati spodbijal, §. 46 dvornega dekreta dné 24. oktobra 1845, št. 906 zbirke pravosodnih postav ali dvorni dekret dné 29. aprila 1846, št. 937 zbirke pravosodnih postav ne prilega, temuč splošnji ukazi o pritožbah ničnosti, priziv zavrgla in na nadsodnijsko odločbo zavrnila.

(Odločba najvišje sodnije dné 10. aprila 1872, št. 3559.)

Sodnije imajo razsojevati prepire zastran oskrbovanja vstanov za krajne uboge med farnim ubožnim zavodom in med občinsko upravo.

Gospa K. je v svoji oporoki dné 4. aprila 1853 ob enem s 7 drugimi deležniki R-ske uboge za dediče postavila. Po smrti gospe K. je finančna prokuratura v imenu R-skih

ubogih dedovino nastopila in deželna sodnija kot obravnavalna oblastnija je to izrečenje za dediče meseca julija 1855 sprejela. Meseca oktobra 1857 je bila zapuščina dedičem in sicer R-skim ubogim v znesku 11.356 gld. 53 kr. sicer prisojena, toda zavodu za uboge R-ske fare izročena. Ko je mestna občina R-ska to zvedela, je pri deželni sodnji stavila sledeče tožno zahtevanje: naj se zavodu za uboge R-ske fare veli, da mestni občini R-ski odstopi in izplača mu po pomoti izročeno, R-skim ubogim pripadeno in prisojeno dedino z obrestmi od dneva vročene tožbe in vse druge pripadke, ako se hoče izogniti sodnijske sile.

Pravda je bila doznana in deželna sodnija je spoznala: Zavod za uboge R-ske fare je dolžen, mestni občini R-ski kot zastopnici ubogih R-skega mesta od dné vročitve tožbe vročiti poslednjim pripadeno in prisojeno, zavodu za uboge po pomoti izročeno dedino, ako se hoče izogniti izvršbe.

Ta reč je prišla po presojni poti na nadsodnijo, ktera je v smislu dvornega dekreta dne 23. junija 1820, št. 1669 zbirke pravosodnih postav zastran pristojnosti namestništvo prašala za mnenje. To je odgovorilo, da ta reč po njegovem mnenji k upravnim oblastnijam spada, ker tožnica zahteva le oskrbovanje ustanove. Nadsodnija se je namreč držala tega mnenja, da tu ne gre za to, ali so med R-skimi ubogimi samo mestni ubogi razumevati ali celega okraja zavoda za farne uboge, o čemur bi po vsaki ceni sodnije razsojevati oblast imele; temuč da gre za razsodbo o tem, kdo da ima dedino prav za prav omenjeno ustanovo oskrbovati. Občina je v pravdi dvakrat opomnila, da dedine ne terja za-se, temuč za mestne uboge. O vprašanji oskrbovanja kake ustanove odločuje pa politična oblastnija.

Namestništvo se je z obzirom na besede tožbe in replike, po katerih gre za oskrbovanje, za pristojnost političnih oblastnij izreklo. Povdarjalo je to, da gre tu za ustanovo, da je bilo v namestništveni odločbi dné 9. maja 1857 rečeno, da ima vžitek ustanove ubogim R-ske fare, ne pa mestni občini pri-

pasti in da je bilo že v dveh nameštništvih ukazih 1858. in 1868. leta določeno, da ima farni zavod za uboge v R. dolžnost, ustanove oskrbovati. Nameštništvo je dalje še povdarjalo to, da bi, če ima tožno zahtevanje v sebi tudi vprašanje o pripadu dedine same, prav za prav pravico do vživanja ustanove, vsakakor pristojnost sodnij nastopila.

Najvišja sodnija je gledé na to, da se, čeravno tudi tožno zahtevanje in ono v repliki — in sicer po videzu zvito — izvlasti meri na izročitev omenjene dedine oskrbovanju tožee mestne občine, iz tega vendar razvidi, da ima tožba namen, spodbijati pripad dedine same oziroma pravice do vžitka ustanove, ker se je po tožnem zahtevanju izročitev dedine toženemu farnemu zavodu za uboge kot po pomoti storjena zaznamovala — dalje gledé na to, da vendar le gre za tolmačenje besed Jožefe K-ine oporoke in za pravnoveljavnost na to se opirajočega sodnijskega prisojila njene zapuščine — v svojem dopisu na ministerstvo notranjih zadev za njegovo mnenje izrekla mnenja, da so za rzsodbo te pravde sodnije pristojne.

Ministerstvo notrajnih zadev je v svojem odgovoru dné 19. maja 1872, št. 6786 z obzirom na določbe na podlagi najvišjega sklepa dné 15. maja 1841 izdanega dvornega dekreta dné 21. maja 1841 (zbirka političnih postav 69. zvezek št. 60) pristopilo mnenju najvišje sodnije, da so v tej zadevi sodnije pristojne.

Tudi kdor na izvršni dražbi kupi nepremakljivo reč, mora zakupniku še le odpovedati zakupno pogodbo.

Zakonska družeta Sever, ki sta posestvo št. 11 v R. z vsemi poljskimi pridelki dné 7. maja 1869 po dražbini poti kupila, in v kterega posest, posebno pa tudi k temu spadajoča polja W. map. št. 1157, ki mu je mera 1025 □ sežnjevi in ktero je bilo s pšenico obsejano, jih je sodnija vpeljala, sta tožila Ano V. na platež odškodovanja v znesku

60 gld., ker je toženka pšenico na tej njivi postavam nasprotno požela. Zoper to je toženka vgovarjala, da je pred šestimi leti to njivo od zakonskih N., tožnikovih prednikov na nedoločen čas v najem (zakup) vzela, jo kot zakupnica živela ter jo spomladi 1869 obdelala, zarad tega je tudi imela pravico, na nji žeti posebno zato, ker se jej ni po določbi §. 1120 obč. drž. zak. šest mesecev poprej odpovedalo, kakor pri zakupu polja postava velevala.

C. k. mestno odredjena okrajna sodnija hrudimska je z razsodbo dné 12. marca 1871, št. 2430 tožnikom znižani znesek od 48 gld. prisodila pod tem pogojem, da storita cenitno prisego, ker so po prodaji posestva št. 11 v R. in k temu spadajoče njive št. 1157 kake morda veljavne tožničine zakupne pravice nehale in ker ona nima več pravice na pridelke te njive.

C. k. nadsodnija praška je na tožničino prošnjo za presojo z razsodbo dné 1. avgusta 1871, št. 19823 prisodbo zneska 48 gld. odvisno storila tudi še od dokaza po toženki, da je ona to njivo od zakonskih N. v najem vzela in jo spomladi 1869 s pšenico obdelala — in c. k. najvišja sodnija je razsodbo potrdila. Razlogi:

Tudi potrebna sodnijska prodaja v najem vzete reči ne vstanovi sama za se še razdiranja zakupne pogodbe; novi pridobivec zna po §§. 1120 in 1121 obč. drž. zak. sicer zakupnika od v zakup vzete reči odstraniti, pravice pa vendar nima, ga precej prisiliti, v zakup vzeto reč precej nazaj dati, temuč postava mu daje le pravico, odpovedati zakup brez obzira na pogodbo med zakupnikom in zakupodavcem obstoječo, pri čem se pa mora potem postavno odločenega časa držati in mora se tudi postavni obrok za odpoved spolnovati, ker se še le potem zamore reči, da se je o pravem času odpovedalo. (§§. 1116 in 1120 obč. drž. zak.)

Ako se v tem primerljeji po dopuščenem dokazu z glavno prisego dokaže, da je toženka ob času dražbe posestva št. 11 v R. k temu spadajoče zemljišče št. 1157 res v na-

jemu imela, se mora gledé na to, da ni nobenega dokaza, da bi bila toženka po kupu na dražbi tega posestva svojo voljo, da hoče to zemljišče sama uživati, tožnici vsled §. 1120 obč. drž. zak. naznanila in jej velela, da naj se jima vmakne in tudi dalje, ker sta tožnika toženki pridelano pšenico iz tega od nje z lastnimi stroški obdelanega zemljišča brez ovir odpeljati dala, ker se je toženka tedaj le svoje zakupne pravice posluževala, ne pa po zadolženji tožnikom škodo delala in temu dosledno z obzirom na določbo §§. 330 in 1305 obč. drž. zak. k odškodovanju za izpeljano žetev ne more siljena biti, tožno zahtevanje za nevtrjeno spoznati in je njegova zavrnitev opravičena, temu nasproti pa, ako se to ne dokaže, ne more biti po §. 1295 obč. drž. zak. dvomljiva toženkina zaveza do plačila zahtevanega odškodovanja v znesku po §. 218 sodn. reda sodnijsko znižanega, kakor hitro tožnika storita njima naloženo cenitno prisego.

(Razsodba najvišje sodnije dné 20. marca 1872, št. 13066 od 1871.)

O globah pri moteni posesti.

V A-ovi pravdi zoper B. zaradi motenja posesti se je prvemu po sodnijskem pravomočnem odloku z žuganjem globe 20 gl. motenje A. v uživanji pravice do vozne poti in živinske ulice prepovedalo in na A-ovo prošnjo, v kateri je omenil, da je B. prepoved prestopil, je sodnija prve stopinje zažugano globo za zapadlo izrekla.

Zoper to se je B. pritožil na c. k. nadsodnijo, ktera je prvosodnijski ukaz ovrgla in sodniji velela, najprej sodnijsko pozvedeti — od B. v pritožbi zanikano trditev motenja v navedeni pravni posesti in potem odločiti njegovi prošnji za izvršbo.

C. k. najvišja sodnija je A-ovi pregledni vtok, v katerem je on navedel to, da je sodnik že v B-ovi pravdi zastran motenja posesti zoper pritožnika pri ogledu na lici mesta

prepričanje zadobil, da je bil pritožnik v svoji pravici do služnosti od B-a po ograjenji služnega kosa vedno moten, da je tedaj prvosodnijska razsodba tembolj opravičena, ker se ima motenje posesti še le na izvršencev vgovor pozvedeti, kakor je najvišja sodnija z odločbo dné 7. oktobra 1864, št. 7447 že bila spoznala — zavrgla zato, ker je nasproti pravomočni prepovedi napredovanje v izvršbi natvezeno na dokaz dejanja, da je izvršence zoper opuščenje njemu zapovedano storil kako izvrševavcevi pravici škodljivo dejanje, da izvršencec ne samo po besedah njegove pritožbe novo motenje odrekuje, temuč mu tudi njegovi pravdi zastran motenja posesti zoper izvršencec vsled zapisnika o takratnem ogledu, vživanja omenjene služnosti nikdar ni branil in da se nasprotno iz komisijske opombe v onem zapisniku s potrebno razvidnostjo spoznati ne more in ko se tudi v prepovečnem odloku na to sodnijsko opazetje ni obzir jemalo.

(Najvišja odločba od 23. januarja 1872, št. 622.)

Nesprejetje uradnega naročila.

Ker sta se Njegovo veličestvo cesar in turški sultan dné 31. julija 1867 namenila, peljati se k mostu blizo Dunaja, je župan v Klosterneuburgu poslal pismeni ukaz do dostavniških lastnikov Š. in F., v katerem se je njima velelo, da ne smeta zato, ker bi se sprehod zadrževal dné 31. julija od 8. — 10. ure dopoldne z dostavniki na cesti med Bečem in Klosterneuburgom voziti. Dostavniški lastnik Š. je vendar zapisal pod to naznanilo te besede: Ne sprejem Š. To je župana naklonilo k temu, da ga je zatožil pri okrajnem uradu v Klosterneuburgu. V zatožbi je omenil, da je Š. to v kerčmi pri strelarni podpisal, in zraven županov ukaz grajal, in da se v tem nahaja prestopok §. 278 oziroma 300 kaz. post. Okrajna uradnija sicer ni našla zatožbe za ravnanje po kazenski postavi pripravne, obsodila je Š-a, kateri je obstal, da županovega ukaza ni hotel sprejeti, tajil pa je, da bi bil

ukaz grajal, in zraven trdil, da mestno predstojništvo nima pravice, njemu njegove jako z davki obtožene pravice ljudi prevažati na dve uri zavreti, po ces. postavi dné 20. aprila 1854 §§. 7 in 11 zavoljo prestopka nespolnovanja županovega ukaza v globo 5 gl.

V pritožbi zoper to rzsodbo podani je Š. trdil, da tukaj ni nikakoršnega nespolnovanja ukaza, ker on v krčmi namesto mu doma dajanega naznanila ni sprejel, v katerem dejanji se pa ne nahaja nobeno nespolnovanje, celo poskus ne. Nevzetje ni nobeno kaznjivo dejanje, temuč vstanovile posilno vročitev ali škodljive nasledke, ako se res ukaz ne spolnuje. Namestništvo bečko vendar ni vslišalo pritožbe, temuč je z rzsodbo dné 23. avgusta 1867 potrdilo rzsodbo okrajne uradnije, ker je omenilo to, da se je Š., čeravno se mu ne more v krivico šteti nespolnovanje županovega ukaza, vendar zakrivil zaničevanje ukaza sè svojim obnašanjem pri vročitvi kakor tudi z grajanjem ukaza. Na daljšo pritožbo je ministerstvo notrajnih zadev to reč pregledalo in z rzsodbo dné 24. decembra obe rzsodbi 1867 zavrglo, ker se Š. nobenega kaznjivega dejanja s tem ni zakrivil, ker ni hotel sprejeti ukaza, ki se mu je dostaviti hotel.

O zastopanji strank po sodniku.

Matija R. je tožil Dominiko Z. na delitev vkupnega dvorišča.

Tožnik je navajal, da je s pogodbo dné 19. septembra 1840 s polovico hiše št. 596 od dedičev rajnega Janeza Z. kupil tudi polovico dvorišča, katero sta o začetku tožnik in Valentin Z. vkupno vživala, dokler je pozneje poslednji celo dvorišče na se spravil in svoje pravice na to ženi Dominiki odstopil.

Toženka je zanikala vse te povedbe, in v repliki je tožnik pod sodnikovim zastopstvom ponudil dokaz po zve-

dencih o istosti v tožbi omenjenega dvorišča onemu v pogodbi 1840. leta zaznamovanemu.

Ker vendar dokaz, kakor se je naprej videlo, ker dvorišče v pogodbi ni bilo zaznamovano, ni mogel podati spodbijane istosti, je c. k. okrajna sodnija lošinjska z razsodbo dné 10. novembra 1871, št. 1566 tožnika z njegovim zahtevom zavrnila.

C. k. nadsodnija tržaška je z rozsodbo dné 9. februarja 1872, št. 410 prvosodnijsko rozsodbo ovrгла in velela, naj se obravnava dopolni in sicer gledé na to, ker je tožnik bistveno v tožbi trdil, da je na podlagi omenjene pogodbe zaznamovano dvorišče več let z Valentinom Z-om, prednikom današnjega toženca, posedoval in vžíval, in da je prepirna zemlja edino dvorišče hiše št. 596, in da so je prejšnji lastniki te hiše vedno za ta namen rabili, glede na to, da je toženec vse te povedbe posebej v vgovoru zanikal, da je tožnik dokaz po zvedencih sicer ponudil, da bi bil dokazal istost v pogodbi ne bolj omenjenega in bolj natanko zaznamovanega dvorišča, da je vendar popolnoma opustil navesti druge dokaze po svedokih in drugih dokazalih v podporo njegovih drugih trditiv, — gledé na to, da je po postavi (§. 21 sod. reda) sodnik imel dolžnost, voditi obravnavo in veleti tožniku, katerega v tej pravdi ni zastopal noben odvetnik, naj da potrebne dokaze k doteditvi posameznih od njega navedenih dejanskih okoljščin, katerih dokaz in dozvedba vzrokov, kateri so tožnika naklonili k temu, da je hotel pozneje posest tega zemljišča opustiti, vtegne služiti za pozvedbo razširjenja tožnikove kupčije in za pojasnenje pravega stanú reči, in da pri nahajanji v misel vzetih pomanjkljivosti ni bilo mogoče, temeljito rozsoditi.

C. k. najvišja sodnija je pa nadsodnijsko rozsodbo ovrгла ter velela, da ima nadsodnija v reči sami rozsoditi glede na to, da v tej pravdi ni odločivna po tožniku v tožbi navedena okoljščina, da je on z Valentinom Z-om prva leta po sklepu kupne pogodbe zemljišče, katero si tožnik lasti,

vkupno vžival; gledé na to, da sodnik pri zastopanju, ker je po §. 21. sod. reda njegova dolžnost, ni mogel obzira jemati na okoljščine v nadsodnijskem dekretu navedene, ker se iz pravnih spisov ne razvidi, da bi jih bil tožnik navedel.

(Odločba najvišje sodnije dné 23. aprila 1872, št. 4242.)

Posest se moti tudi z dejanji in izrekami, ktere rabo posestne pravice ne zavirajo naravnost, pa jo ogrenavajo ali obtežujo.

A. je zoper zakonska B. in C., ktera dva sta ga že brez vspeha s tožbo na prostost svojega zemljišča zastran služnosti do potne steze tožila, izprosil pravnomočno prepoved v motenji posesti, ktera jima je velela, da ne smeta A. v vživanji poti motiti, ako se hočeta ogniti kazni 20 gl. av. v.

A. je pa sodnji naznanil, da ga zakonska B. in C. v vživanji posestne pravice do poti zavirata, kajti B. je nad njegovim sinom, ko je po zaznamovani poti v šolo šel, vpil, ga zmerjal in mu žugal, in ta si je po tem ostrašen drugo pot izvolil, in ko je on sam sè svojim sinom po isti stezi k vodnjaku šel, in ko sta do B-ove hiše prišla, je žena C. oba z nesnažno vodo oblila in jima jezik kazala. A. je zahteval, da naj se zarad tega motenja posesti kazen od 20 gl. za zapadlo izreče.

Prva stopinja je po zaslišanji nekoliko prič to zahtevanje zavrnila, ker se v omenjenih dogodkih ne nahaja nobeno motenje posesti.

Na A-ovo pritožbo je nadsodnija po njegovem zahtevanju odločila, vendar le zoper ženo C.

C. k. najvišja sodnija je zavrgla njeni priziv, v kterem je rekla, da ni mislila B-ove posesti motiti in da se z besedami posest motiti ne more in je potrdila nadsodnijski odlok, ker se iz C-inega obnašanja prav natanko kaže, da je prebivalce sosedove hiše v vživanji poti od te hiše do vodnjaka opovirati ali jim to vživanje vsaj ogrenovati ali otoževati hotela.

(Odločba najvišje sodnije dné 7. februarja 1872, št. 1116.)

Pri društvih, ktera svoje delovanje brez podružnic na več kronovin raztegnejo, ni potrebno dovoljenje ministerstva znotrajnih zadev po §. 11 društvske postave.

Poštari, poštnarji in poštni odpravniki iz Moravskega in Silezije so sklenili v ovarovanje in pospeševanje svojih koristi, vstanoviti društvo in predložili so dotična pravila namestništvu v Brnu s prošnjo, da naj jim nikar ne prepove vstanovitve tega društva. Po besedah teh pravil ima društvo ta namen, da obvaruje in pospešuje koristi društvenikov onih kronovin, da jih podpira z posojili in kolikor dopuščajo društveni pomočki, tudi njihove vdove in sirote. Društvo ima svoj sedež v Brnu, kjer je tudi občni zbor, društvo tudi zboruje v okrajih obeh kronovin.

Ministerstvo notrajnih zadev, kteremu so bili spisi v razsojo po §. 11 društvske postave predloženi, je z ukazom od 15. marca 1872, št. 3728 namestništvu v Brnu velelo, da naj iz svoje oblasti odloči, ker se moč tega društva ne razteguje ne po podružnicah na več dežel in ker se ne nahajajo zveze društev, ki so več dežela, tedaj tudi ni pogojev, §. 11 društvske postave v tem primerljeji.

O prošnjah za spregled zakonskih zadržkov.

France E. je želel v zakon vzeti Ano Z., sestro svoje dné 4. julija 1870 umrle žene Marije in je prosil, da naj se mu spregleda zakonski zadržek svaštva. On je rekel, da je vzrok ta, ker je eden otrok njegove žene pri življenji, ktere sestra bi gotovo najboljše zanj skrbela.

Namestništvo mu je velelo, da naj se najprej še v smislu dvornega dekreta dné 16. oktobra 1800 zbirke postav 15 s dovoljenjem cirkvene oblasti izkaže.

Zoper to je E. podal predložbo, z kateri je omenil to, da vsled priložene župnikove izreke ni dvomiti nad cirkvenim dovoljenjem in v kterem je prosil, da naj mu namestništvo precej zadržek spregleda, ter je trdil, da na prejšno dolnje-

avst. vlado izdana dvorna dekreta dné 12. novembra 1812, št. 6046 in 1. maja 1823, št. 2417 ne dopuščata o tem, nobene dvombe, in da je bil za zadobivanje odveze zakonskega zadržka že pred postavo dné 25. maja 1868 drž. zak. št. 47 edino §. 83 obč. drž. zak. vodilo, kterega se je bilo držati, nad čemur bi se sedaj toliko manj dvomiti vtegnilo, ker je v dogovoru z ministerstvom bogočastja namestniku češkemu poslani ukaz ministerstva notrajnih zadev dné 16. januarja 1869, št. 456 izrekel, da se določba prejšnje dvorne pisarnice dné 30. marca 1815, št. 5155 z dvornim dekretom dné 16. oktobra 1800, št. 2583 vjema, po kateri deželne oblasti niso smele nikdar brez prejšnega dovoljenja škofijstva odveze zakonskega zadržka podeljavati, ne sme držati za zopet v veljavo prišlo, ker člen II. postave dné 25. maja 1868, drž. zak. št. 47 pri moči ohrani le veljavnost po državnemu postavodajstvu priznanih zadržkov.

Ministerstvo notrajnih zadev je na pritožbo zoper namestništveni odlok podano dné 2. aprila 1872, št. 2226 namestništvu velelo, da naj o tej prošnji za spregled ureduje, ker je bil po členu I. postave dné 25. maja 1868, št. 47 drž. zak. ves obč. drž. zakonik in k temu pozneje izdane postave in ukazi zopet v veljavo djan, in ker so se tudi že pred izdanjem ces. patenta dné 8. oktobra 1856 prošnje za spregled v zakonskih zadevah pravilno vedno naravnost pri deželnih oblastih podajati imele, ktere so se (§. 83 obč. drž. zak.) po okoljščinah o tem v daljni odgovor spuščati imele.

Odpisanje železnici odstopljenih zemljišč, ki so z bremeni obložena.

C. k. okrožna sodnija Tarnopolska ni vslišala vsled odloka dné 19. oktobra 1871, št. 12399, prošnje društva Karol-Ljudevitove železnice, s katero se je zahtevalo, da bi se na podlagi dotičnega zapisnika o razlastitvi zemljiščni knjigi velelo, naj se izločijo trije orali 580□ sežnjev iz

posestva zakonskih E. in da bi se na strani, ki razkazuje premoženje, zaznamovalo, da se je ta prostor prošnji zaradi izpeljave železnice odstopil in naposled, da bi se zaveza, omenjenih zakonskih izknjižiti vse na tem prostoru zavarovane pravice, predznamovala na bremenom odločeni strani njima še ostalega dela tega posestva, ker je na bremenom odločeni strani tega posestva za državno blagajnico prednamovana davščina v znesku 60 gld. 75 kr.

C. k. nadsodnija Lvovska je z odločbo dné 18. decembra 1871, št. 32475 zavrnila zoper to podano pritožbo, ker po dvornih dekretih dné 15. oktobra 1845, št. 904 in 30. oktobra 1846, št. 997 zbirke pravosodnih postav za napravo železnic porabljen posestva nehajo biti reč občnega prometa in zemljiščnih knjig, zato se tudi ne more dovoliti omenjena zaznamba, kakor tudi ne na njeni podlagi zahtevana predznamba.

V prizivu zoper te enakošni odločbi podanem dokazovalo se je to, da okolščina, omenjeno posestvo je zadolženo, pred postavo dné 6. februarja 1869, št. 18 drž. zak. ne more ovirati zahtevane zaznambe toliko manj, ker pritožnično zahtevanje nikakor ne meri na to, da bi se od nje kupljeni prostor brez bremen izločil.

C. k. najvišja sodnija je pa v ta izvanredni priziv deloma dovolivši in dotične enakošne odstavke odlokov nižjih sodnij spremenivši dovolila odpis omenjenih trh oralov 580 □ sežnjev od obsežka Aleksander H. in Marijana W-inega polja za zgorej omenjeno železnico in zaznambo, da je bil ta prostor za železnico porabljen, temu nasproti pa ni vslišala priziva zoper enakošne odstavke navedenih odločb, z kterima se je zavrnila predznamba zaveze Aleksander H. in Marijana W-inega imetja na bremenom odločeni strani njima še ostalega posestva, oprostiti te 3 orale 580 □ sežnjev vseh bremen, kajti

ad a zapisnik A pritožnikovi prošnji priloženi nima vse v dvornem dekretu dné 15. oktobra 1845, št. 904 zbirke pravosodnih postav zaznamovane oblike za dovoljenje odpisa, oziroma izknjižbe zgorej navedenih za Karol in Ljudevitovo

železnico stanovitno odkupljenih zemljišč, toraj so bili dotični odstavki odločb nižjih sodnij po določbi navedene postave spremenjeni, pri tem je pa drugo pritožnikovo zahtevanje

ad b nedopustljivo, ker društvu železnice odstopljeni kosi vsled določb dvornih dekretov dné 15. oktobra 1845, št. 904 in 30. oktobra 1846, št. 997 zbirke pravosodnih postav, ktera vsled dvornega dekreta dné 18. februarja 1847, št. 1036 zbirke pravosodnih postav tudi na zasebna železnična društva obračata, nehajo biti reč zemljiščnih knjig, tedaj pritožnica ni imela pravice do zahtevanja *ad a* to tem bolj, ker zastavni upniki Aleksander H. in Marijana W-ovega posestva ne morejo po izvržbi terjati svojega namirenja iz posestev ze železnico porabljenih, sicer se pa predznamba na bremenom odločeni strani zato ni dovoliti mogla, ker je bilo v odkupni pogodbi natanko dogovorjeno, kako da se imajo dolgovi odriniti, na kar se tedaj železnično društvo zavrne. (Odločba najvišje sodnije dné 12. marca 1872, št. 2666.)

Vpisanje zemljišč, ki še niso v zemljiščnih knjigah.

C. k. nadsodnija češka je s sklepom dné 30. aprila 1872, št. 13834 prošnjo dr. J-a kot od sodnije postavljenega zastopnika G-ske občine za vpeljavo ravnanja o popravi zemljiščenega vložka občinskega posestva kot neprilčno v drugi stopinji podano prošnjiku nazaj dala, ker se mora pred ravnanjem o popravi po §. 3 postave dné 28. julija 1871, št. 96 drž zak. narediti načrt in oziroma prvi knjižni vložek, in mora se to ravnanje tedaj vpeljati pri zemljeknjižni sodniji, pri kateri se ima zemljiščna knjiga popraviti.

Pri tem je c. k. nadsodnija omenila to:

1. Da se mora po §. 15 zemljeknjižnega poduka dné 12. januarja 1872, št. 5 drž. zak. pri napravi novega zemljeknjižnega vložka ravno po tem načinu ravnati, kateri je primeren napravi knjige, ktera se ima po novem vložku popra-

viti, in da postava dné 25. julija 1871, št. 96 drž. zak. ni nič spremenila dozrajnega ravnanja pri novih zemljeknjižnih vložkih, in

2. da se morajo posebno posestva zaradi ravnanja o popravi po določbi §. 7 a in §. 20 omenjene postave v smislu §. 435 drž. zak. in po prilični odločbi postave dné 6. februarja 1869, št. 18 drž. zak. in zemljeknjižnega reda dné 25. julija 1871, št. 95 drž. zak. §. 74 z njihovimi mejami natančno zaznamovati.

C. k. najvišja sodnija ni vslušala priziva od G-ske občine podanega, ker se je dosedajno ravnanje o popravi zemljiščnih knjig po vpisu posestev, ki še niso vknjižene, po pojasnilih ministerstva pravosodja dné 4. okt. 1871, št. 11200 in 19. decembra 1871, št. 24224 in po postavi dné 25. julija 1871, št. 96 drž. zak. le toliko spremenilo, kolikor je ta sprememba dobila veljave v novi postavi, v tej postavi pa ni nikjer rečeno, da mora prošnjik za popravo zemljiščne knjige ali za napravo novega zemljeknjižnega vložka za svoja posestva, (in to je, za kar pritožnik prosi) svojo prošnjo, preskočivši zemljeknjižno sodnijo, ktera ima narediti načrt vložkov, kar se ima pred popravnim ravnanjem storiti, naravnost pri nadsodnji vložiti.

Opravila, ktera se opirajo na napravo zemljeknjižnih vložkov, se tedaj ne smejo enačiti v §. 20 navedene postave se nahajajočemu ravnanju o popravi zemljiščnih knjig. Ta opravila niso noben predmet te postave in mora se, ker se ravnanje o popravi zemljiščnih knjig opira na prejšni vpis omenjenih posestev, prositi pri oni zemljeknjižni sodnji, pri kateri se v dotično zemljiščno knjigo vpisuje.

(Odločba najvišje sodnije dné 26. junija 1872, št. 6499.)

Na podlagi zastarane menjice podana tožba se ima iz uredske dolžnosti vrniti.

Dragotin T. je dné 25. aprila 1872, št. 4709 zoper Itziga S. dognal pravdo zastran menjičnega zneska 68 gl. a. v., ter je prosil za njeni sklep po določbi menjičnega prava.

C. k. okrožna sodnija v Premyslu s sklepom dné 8. maja 1872, št. 4709 ni vslišala tega zahtevanja, ter je tožniku tožbo brez dobrega izida vročila, ker je menjica, na katero se tožba opira, že 1. aprila 1872 po zastaranji svojo menjično moč izgubila (člen 77 menj. reda in §. 9 ukaza pravosodnega ministerstva dné 25. januarja 1850, št. 52 drž. zak.), ker je vpeljava menjičnopravne obravnave le dopuščena, ako se prošnja za izdajo plačilnega naloga zaradi kake pomanjkljivosti pri tožnih prilogah vslišati ne more, nikakor pa ne, ako ima menjica postavne oblike, pa je ob menjično moč že prišla.

C. k. nadsodnija je z odločbo dné 23. julija 1872, št. 15183 iz prvosodnijskih razlogov zavrnila zoper to podano pritožbo.

V prizivu zoper te enakošni odločbi podanem je bilo rečeno, da sodnija nima pravice, spuščati se v pretres ugovorov, kateri zadevajo zapopadek oziroma obstanek menjepravne zaveze in da sodnija mora vterjevanje ugovora zastaranja tožencu dopustiti. Toda c. k. najvišja sodnija se ni spustila v te izpeljave, ter ni priziva vslišala, gledé na to, da je po §. 1. sodn. pravilnika sodnije dolžnost, svojo pristojnost pazljivo pretresovati in v slučajih, kjer je resno dokazana stranko iz službine dolžnosti zavriniti, gledé na to, da je tožbi priložena menjica po členu 77 menjičnega reda zastarana, in da toraj c. k. deželna kot kupčijska sodnija z obzirom na zastarano menjepravno tožnikovo terjatev nikakor ni pristojna, tožbo na podlagi menjičnega prava podano rešiti, kakor je v njej zahtevano.

(Odločba najvišje sodnije dné 9. oktobra 1872, št. 10151.)

Naloga dokazovanja in odkazanje dedičev na pravno pot.

Kedaj se ima odkazati dedič opirajoči se na oporoko ali dedinsko pogodbo, o kateri trdé postavni dediči pred zapuščinskim uradom, da nima prave oblike ali da podpis ni zapustnikov, na pravno pot in kateri med prepirajočimi se dediči ima nalogo dokazovanja v nastoječi pravdi, o tem so še vedno različne misli in različne razsodbe.

V odločilnih razlogih naj višje sodnije (dne 24. julija 1855, št. 5920 Gerichtshalle l. 1859, št. 27) je misel izrečena, da ima na oporoko se opirajoči dedič dokazati pravoto oporoke, ne pa tožeči postavni dedič, da oporoka ni prava. V odločilnih razlogih dne 4. marca 1857, št. 1724 (Ungerjeva zbirka, št. 306) pa najvišja sodnija nasprotno misel zagovarja; ona namreč trdi, da v smislu §. 104 sodnijskega postopnika tožečega postavnega dediča zadene dolžnost neveljavnost oporoke in toraj tudi nepravoto zapustnikovega podpisa dokazati, ker on to trdi in iz tega svojo pravico izpeljuje in da ne zadostuje nepravoto samo tajiti, ter da se s tem tudi slagajo določbe §. 134 sodnijskega postopnika in §. 126 ces. patenta 9. avgusta 1854; kajti pri prvi se vzame, da kdo v dokaz njegove pravice pismo pokaže in trdi, da je ono zaumrlj podpisal in da to nasprotnik taji, v katerem slučaju se ve da pismo pokazujočega zadene dolžnost pravoto podpisa dokazati; kar se pa določbe §. 126 zgor. pat. tiče, se ne more reči, da se je s ces. patentom 9. avgusta 1854 hotel spremeniti sodnijski postopnik, kateri določuje le postopanje v prepirnih zadevah, ampak ta §. 126 pat. le določuje, kaj ima zapuščinski urad v zapuščinskih zadevah početi, ako se dediči z dobrim ne poravnajo, ampak se med njimi prepir vname.

V razlogih naj višje sodnije 25. julija 1870, št. 9075 je izrečeno, da celo pred zapuščinskim uradom ne zadostuje samo pravoto zapustnikovega podpisa na oporoki ugovarjati,

temveč da se imajo tudi razlogi navesti, iz katerih je verjetno, da zapustnik oporoke ni podpisal.

Tako bi še lahko našteli celo vrsto razsodeb, ki se med seboj na videz ne vjemajo, in katere se le tedaj zamorejo složititi, ako se oziramo tudi na posamezne pravde in na čas, v katerem so se začele. Gotovo ni enako, ali se je pravda leta 1853 ali leta 1855 začela; kajti patent 9. avgusta 1854 je pravno razmerje na enkrat spremenil. Tudi učenjaki so se o tem dovolj že prepirali. Krauss in Nagel zagovarjata misel, da nima dedič opirajoči se na oporoke zanikovane pravote, ampak da ima postavni dedič nepravoto oporoke dokazati. Nasprotnih misel sta Nippel in Unger, ker §. 126 ces. patenta 1854 sledeče določuje:

Med prepirajočimi se dediči mora se nasproti dediču, ki se na dedinsko pogodbo, katere pravota se ne taji in ima pravilno obliko, vsak drug dedič, ki bi se samo na oporoke ali na postavo opiral, odkazati na pravno pot, a nasproti dediču opirajočemu se na oporoke, zastran katere o pravoti podpisa in oblike ni prepira, se ima postavni dedič na pravno pot odkazati; če so si pa izjave testamentaričnih (oporočnih) in postavnih dedičev navskriž, ima sodnija obe stranki zaslišati in tistega med dediči na tožno pot odkazati, ki bi moral krepkejo podporo drugega še le ovreči, ako hoče dedinsko pravo pridobiti.

S to določbo je prednost dana dedinski pogodbi pred oporoke in oporoki pred postavnim redom; zakaj? Po našem državljanskem zakoniku je to čisto naravno. Pogodba veže pogodnika za oni del zapuščine, za katerega je sklenjena; ako je pogodba za tri četrtine sklenjena, pogodnik brez dovoljenja drugega pogodnika čez te tri četrtine ne more več razpolagati; kdor pa le oporoke napravi, jo lahko spremeni in ob veljavo dene, kadar hoče. S tem, da se en ali drugi del premoženja s pogodbo za primerljaj smrti drugemu pogodniku ali tudi kaki tretji osobi odloči, se pogodnik odpove pravice, čez ta del še posebej za primerljaj smrti

razpolagati. Več pravic nikdo ne more oddati, kakor jih sam ima. Oporoka ima prednost pred postavnim dedšinskim redom, ker je zadnji le in subsidium — za namestovanje izdan.

A ne tako naravno in lahko je prašanje, kakšne nasledke ima to razločevanje in posebno, kaj izvira iz odkazanja na pravno pot in kdo ima v nastoječi pravdi nalogo dokazovanja.

Po besedah §. 126 zgor. pat. soditi zadostuje edino zanihanje postavnega dediča, da podpis v dedinski pogodbi ali oporoki ni od zapustnika, ampak ponarejen. Vendar to tolmačenje zopet nasprotuje duhu postavodajalca; kajti postavodajalec gotovo ni hotel zgoraj omenjeno prednost samo na videz podeliti dediču iz dedinske pogodbe pred dedičem iz oporoke ali iz postave in ga v resnici v slabeje razmerje pahniti — kar bi se pa zgodilo, ako bi postavnemu dediču mogoče bilo dediča iz dedinske pogodbe ali oporoke s samim zanihavanjem pravote zapustnikovega podpisa ob svojo prednost spraviti in breme dokazovanja na njega zvaliti. Zatoraj se in praksi terja navadno neko oresničevanje t. j. navedenje verjetnih razlogov za sodbo, da zapustnikov podpis ni pravi.

Ta nejasnost je zakrivila še drugo nejasnost. Poprej se z ozirom na §. 134 sodnj. postopnika ni lahko dvomilo, koga zadene breme dokazovanja.

Zdaj je pa mnogokrat težko pravo merilo zadeti. Vzemimo na pr. Postavni dedič taji pravoto oporoke — in oresničuje to trditev z zdravniškim spričalom, v katerem je potrjeno, da zapustnik vsled protina zadnji čas ni mogel roke rabiti; dedič opirajoči se na oporoko se vsled tega ugovora odkaže na pravno pot; med tem časom vmrejo razunene vse druge priče, dedič sam pa ni bil zraven, ko se je oporoka napravila. Ako tudi ta zadnja priča polovico dokaza donese, da je oporoko res zapustnik podpisal, mora vendar pri zanihavanji dediča pravdo zgubiti, ker v tem primerljeji tudi glavna prisega ni dopustljiva. Dokaz strokov-

njakov je brez vspeha, kjer se napravi namesto podpisa samo znamenje (križec). Temu nasproti zopet vzemimo, da je postavni dedič v takem slučaju, da nepravote podpisa ne more dokazati.

Ta težava dokazovanja sili mnogokrat postavne dediče iz previdnosti zanikavati tudi pravoto podpisov in zunajne oblike, čeravno imajo prav za prav le drugih uzrokov pravico dediča iz dedinske pogodbe ali oporoke spodbijati. Vsled tega se mnogokrat pripeti, da zmaga postavni dedič s tem ugovorom, čeravno ima oporoke vse potrebne oblike in pravi podpis, in da zopet zmaga dedič opirajoči se na oporoke, čeravno ta oporoke nima potrebne oblike in pravega podpisa samo za to, ker postavni dedič pred zapuščinskim uradom ni že nepravote ugovarjal.

Po Ungerji ima testamentni dedič bodisi tožnik ali toženec vsegdar dokazovati zanikovano pravoto zapustnikovega podpisa in zanikovano pravilnost oblik; kdor pa veljavnost oporoke zaradi drugih razlogov spodbija na pr. zaradi nesposobnosti prič, nesposobnosti zapustnika napraviti oporoke, prekrajanja svojega postavnega deleža, nesposobnosti testamentnega dediča i. t. d. pa po njegovih mislih onega zadene breme dokazovanja, ki veljavnost iz teh razlogov spodbija. Njegovo trditev sicer v nekem obziru podpira ne samo postava sama, ki določuje, da se ima testamentni dedič le tedaj od zapuščinskega urada čuvati, če se pravilnost oblike in pravota podpisa na oporoke od drugih dedičev prizná, ampak tudi prevdarek, da ima po pravilih pravnega postopanja vsakdo le to dokazati, iz česar pravico izpeljuje. Vsakako je pa kriva misel, da postavni dedič, ki se odkaže, proti testamentnemu dediču na pravo pot, svojo pravico izpeljuje v prvi vrsti iz neveljavnosti testamenta. Vir njegove pravice do podedovanja je osobna razmera, vsled katere mu daje postavni podedovalski red pravico do podedovanja; s tem je rečeno, da njemu ni treba nič druga v tožbi navesti in dokazati, nego to, da je po postavnem dedinskem redu

k podedovanju poklican, iz česar se sklepa, da je toženi dolžen njegovo pravico pripoznati; na to pride na testamentnega dediča vrsta excipiendo trditi in dokazati, da podedovanju po postavnem dedinskem redu stoji nasproti njegova oporoka, iz česar sklepa, da prvo podedovanje nima mesta; replicando bode tožnik trdil in dokazoval, da oporoka ne brani podedovanja po postavnem redu, bodisi, da je bila od početka neveljavna, ali da je veljavo zgubila, ali da oporoka ne razpolaga črez celo zapustnikovo premoženje.

Da ima oporoka res za pravico postavnega dediča pogubno moč, mora biti veljavna; kdor se toraj na oporoko opira, mora tudi nje veljavnost trditi; iz tega sledi, da njega zadene dolžnost dokazati, da se je vse storilo, kar postava za veljavnost oporoke predpisuje. A drugače se mora soditi, ako od početka veljavna oporoka pozneje ob svojo veljavo pride. V tem primerljeji bode moral toženi test. dedič duplicando trditi in dokazati, da oporoka nima več veljave.

Naša misel je toraj ta, da zadene breme dokazovanja testamentnega dediča, ako se od postavnega dediča nekaj taji, kar je za veljavo testamenta od početka potrebno; da pa zadene breme dokazovanja postavnega dediča, ako on trdi, da je testament pozneje veljavo zgubil. *Dr. —k.*

Na podlagi zastarane menjice podana tožba se ima iz uredske dolžnosti vrniti.

Dragotin T. je dné 25. aprila 1872, št. 4709 zoper Itziga S. dognal pravdo zastran menjičnega zneska 68 gold. a. v., ter je prosil za njeni sklep po določbi menjičnega prava.

C. k. okrožna sodnija v Premyslu s sklepom dné 8. maja 1872, št. 4709 ni vslišala tega zahtevanja, ter je tožniku tožbo brez dobrega izida vročila, ker je menjica, na katero se tožba opira, že 1. aprila 1872 po zastaranji svojo menjično moč izgubila (člen 77 menj. reda in §. 9 ukaza pravo-

sodnega ministerstva dné 25. januarja 1850, št. 52 drž. zak.), ker je vpeljava menjičnopravne obravnave le dopuščena, ako se prošnja za izdajo plačilnega naloga zarad kake pomanjkljivosti pri tožnih prilogah vslišati ne more, nikakor pa ne, ako ima menjica postavne oblike, pa je ob menjično moč že prišla.

C. k. nadsodnija je z odločbo dné 23. julija 1872, št. 15183 iz prvosodnijskih razlogov zavrnila zoper to podano pritožbo.

V prizivu zoper te enakošni odločbi podanem je bilo rečeno, da sodnija nima pravice, spuščati se v pretres ugovorov, kateri zadevajo zapopadek oziroma obstanek menjepravne zaveze in da sodnija mora vtrjevanje ugovora zastaranja tožencu dopustiti. Toda c. k. najvišja sodnija se ni spustila v te izpeljave, ter ni priziva vslišala, glede na to, da je po §. 1. sodn. pravilnika sodnije dolžnost, svojo pristojnost pazljivo pretresovati in v slučajih, kjer ta res ni dokazana, stranko iz službine dolžnosti zavriniti, gledé na to, da je tožbi priložena menjica po členu 77 menjičnega reda zastarana, in da toraj c. k. deželna kot kupčijska sodnija z obzirom na zastarano menjepravno tožnikovo terjatev nikakor ni pristojna, tožbo na podlagi menjičnega prava podano rešiti, kakor je v njej zahtevano.

(Odločba najvišje sodnije dné 9. oktobra 1872, št. 10151.)

Navedenje hišne številke zastavljenega zemljišča namestu zemljeknjižnega vložka ne zadostuje naredbi §. 85 zemljeknjižne postave.

Ferdinand B. je prosil za vknjižbo zastavnega prava za posojilo v znesku 200 gold. a. v. s pripadki vred na hišo št. 52 v Rodunu, vendar ne v dolžnem pismu, ne v prošnji ni bil zaznamovan zemljeknjižni vložek tega posestva.

To prošnjo je c. k. okrajna sodnija v Mödlingu z od-

lokom dné 19. junija 1872, št. 4488 zavrnila, ker ni zaznamovan zemljeknjižni vložek, v katerem je to posestvo v zemljiščni knjigi vpisano.

C. k. avstr. nadsodnija je pa proti temu odloku podano pritožbo zavrnila, ker je v dotičnem dolžnem pismu zastavljeno posestvo drugače zaznamovano, kakor v zemljiščni knjigi. (§. 85 postave dné 25. julija 1871.)

(Odločba avstr. nadsodnije dné 30. julija 1872, št. 15012.)

✓ **Župan nima pravice globo izreči ali silama pripeljati dati tistega, ki na povabilo ne pride pred njega.**

Občinski predstojnik v H. je zarad pretresovanja in poprave od župnika in bivšega občinskega svetovalca R. predloženih izkazov o plačanem posiljenem posojilu njega dvakrat v občinsko pisarnico klical. Župnik R. se pa ni ravnal po tem povelji in tudi ni opravičil svojega neprihoda. Na to je občinski predstojnik župnika R. vsled §. 60 obč. reda obsodil na platež globe 5 gold. zarad nečislanja njemu poslanega povabila, in ob enem je on ukazal, ga silama pred sebe pripeljati.

Okrajni glavar je potrdil prvi del te razsodbe, ovrigel je pa določbo zarad posilnega župnikovega pripeljanja v občinsko uradnijo, ker župan ima po postavah pravico v takem slučaju najprej z večjimi globami kaznovati.

Namestništvo ni vslišalo župnikove pritožbe zoper odmerjeno globo podane.

Ministerstvo notranjih zadev je z odločbo dné 6. julija 1872, št. 9934 namestništveno odločbo ovriglo ter pritožbo župnika R. vslišalo, ker ima župan vsled §§. 59 in 60 obč. reda le o izvrševanju krajne policije oblast kaznovati, v slučajih te vrste mora pa župan po odstavku 5. §. 9 ces. postave dné 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 višjo politično oblastnijo samo prositi za posredovanje, in okrajno glavarstvo ima potem razsoditi o tem, je li prihod povabiljenca potreben.

Interpelacija dr. Razlaga in tovaruŝev

do vis. c. k. vlade vojvodine Kranjske v seji deželnega zbora 18. nov. 1872.

Po tarifnem stavku 17. davŝinske postave od 9. febru-
arja 1850 je za zemljeknjiŝne izpiske od vsake pole treba
koleka po en gold., in ako ravno se v enem izpisku nahaja
več samostalnih zemljiŝnih ŝtevilok enega in istega posestnika
iz enih in istih javnih knjig se vendar po omenjenem tarif-
nem stavku v deŝelah zunaj kranjske rabi le en gold. od
vsake pole, ne pa po en gold. od vsake zemljiŝne ŝtevilke.
Priloga $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{3}$. Na dotiĉno praŝanje je odgovorilo slavno
c. kr. finanĉno deŝelno vodstvo v Gradci, da je raba samo
enega goldinarskega kolka tudi pri skupnih izpiskih zastran
veĉ ŝtevilok pravilna in sicer z odlokom, kateri se glasi:
„Zahl 2109.

Dem Herrn Bittsteller zum Bescheide, dass die T. P.
17 des Gebührengesetzes für die Grundbuchsauszüge die
Stempelgebühr pr. 1 fl. von jedem Bogen vorschreibt, ohne
Bezeichnung, ob dieselben über eine einzelne oder über mehrere
Realitäten (Grundbuchsnummern) desselben Eigenthümers lau-
ten, daher der Vorgang der Grundbuchsämter in Steiermark,
welche hiernach die Grundbuchsauszüge mit den erforderlichen
Stempelmarken versehen, ausfertigen, korrekt ist und einen
Anlass zu einer Verfügung im Gegenstande dieser Finanz-
Landes-Direction nicht bietet.

K. k. Finanz-Landes-Direction, Graz am 8. März 1871.

Reiner“.

Pri nas pa se zahteva nasproti v tem sluĉaji od vsake
zemljiŝne ŝtevilke po en gold., kakor kaŝe vsakdanja raba
in odlok $\frac{1}{4}$ slavne c. kr. deŝelne sodnije v Ljubljani od
2. marca 1871, ŝt. 1165, zastran veĉ ŝtevilok samo enega
posestnika iz enih in istih zemljiŝnih knjig.

Kdor ima torej 20 zemljiŝnih ŝtevilok in na vseh za
dve poli vknjiŝeb, mora pri nas dati 40 gold. kolekov, v
sosednih deŝelah pa v istem primerljeji le od vsake pole po
en gold., torej skupaj samo dva gold.

Ta velika različnost je uzrok, da se po mnemji izvedenih strokovnjakov pri nas na Kranjskem vsako leto blizo 20.000 gold. preveč na takih kolekih porabi, kakor v bogatejših deželah vsled ene in iste povsod veljavne postave, ako ravno je naša dežela z davki preobložena.

Na neko pritožbo v tej zadevi je visoko c. kr. finančno ministerstvo z razpisom $\frac{1}{6}$ od 23. jun. 1871, št. 12888, sledeče odgovorilo:

„Nach der T. P. 17 des Gebührengesetzes sind Auszüge aus den öffentlichen Büchern der Stempelgebühr von 1 fl. für jeden Bogen unterworfen.

Aus dem im Eingange des §. 32 des G. G. enthaltenen Grundsätze ergibt sich von selbst die Folge, dass von jedem einzelnen Auszuge die Stempelgebühr besonders zu entrichten ist, und dass es nicht angehe, auf Einem Stempel die Auszüge aus mehreren Grundbüchern auszufertigen.

Wenn nun auch von den Gerichten gemäss der erhaltenen höheren Ermächtigung in einzelnen Fällen von der Strenge des obigen Grundsatzes abgewichen und unter Einem Stempel Auszüge aus mehreren Grundbüchern ausgefertigt werden, so kann doch daraus nicht für die Partei ein Rückvergütungsanspruch in dem Falle eintreten, wenn das Gericht diese mehreren Auszüge nach der obigen allgemeinen Regel zu behandeln, und hiefür die Stempel nach der Zahl der vereinigten einzelnen Auszüge zu verwenden findet.

Von der vorschriftswidrigen Verwendung der Stempelmarken von Seite des Grundbuchsbeamten fand das hohe k. k. Finanzministerium für diessmal abzusehen.

Die Recursbeilagen folgen im Anschlusse zurück.

K. k. Finanzdirection für Krain. Laibach am 30. Juni 1871.

v. Possanner.“

V sosednih deželah se tudi sedaj še rabi v teh primerljajih manj kolekov, to je, od vsake pole samo en gold., pri nas pa vedno enako od vsake zemljeknjižne številke po en gold., torej je gori omenjena različnost vedno ista.

Ker imamo povsod eno in isto štempeljsko postavo spolnovati, bi se moralo tudi pri nas popolnoma enako z drugimi deželami ravnati, ako je tamošnja navada pravilna; ako je pa naša raba kolekov postavna, bi se tudi v drugih bogatejših deželah moralo toliko kolekov zahtevati, kakor pri nas.

V 1. primerljeji bi se torej na Kranjskem preveč porabljeni koleki od 22 let vrniti imeli;

v 2. primerljeji pa bi za preteklost morale druge dežele doplačati, kar so 22 let premalo kolekov rabile pri zemljeknjižnih izpiskih, katerih je na tisoče pri tamošnjih hranilnicah, varstvenih in dražbinah spisih najti.

V prihodnje pa bi morala enakost biti v vseh deželah, kjer velja ista štempeljska postava.

Prašamo torej visoko c. kr. deželno vlado:

1. Zakaj se na Kranjskem zahteva od skupnih zemljeknjižnih izpiskov več goldinarskih štempeljev, kakor v deželah c. kr. finančnega vodstva v Gradci?

2. Ako je za skupne izpiske treba višjega upravičenja v posameznih primerljajih, da se tudi pri več zemljeknjižnih številkah samo en gold. koleka rabi od vsake pole, zakaj se tudi kranjski deželi ne nakloni ta olajšava, ampak se od vsake številke zahteva en gold., ali pa se ne dajo skupni, temuč le posamni izpiski od vsake številke?

3. Ali se bodo skozi 22 let na Kranjskem pri tem preveč porabljeni koleki poškodovanim vrnili?

4. Ako se nečejo preveč porabljeni koleki vrniti, ali bodo v drugih bogatejših deželah doplačati imeli, kar so 22 let manj kolekov porabili, kakor pri nas na Kranjskem?

V Ljubljani, dné 18. novembra 1872.

Na to povprašanje se je tako-le odgovorilo:

Beantwortung

der Interpellation auf Grund des Finanzministerial-Erlasses ddo. 24. November 1872, Z. 4890/F. M. an das krainische k. k. Landespräsidium. VII. Landtagssitzung in Krain am 28. Nov. 1872.

„Nach der T. P. 17 des Gesetzes vom 9. Februar 1850 unterliegen Auszüge aus den öffentlichen Grundbüchern von jedem Bogen einer fixen Gebühr (dermalen von 1 fl.), ohne dass in dieser Tarifpost eine spezielle Verfügung enthalten wäre, ob der einzelne Auszug ohne Einfluss auf die Stempelpflicht auf einem und demselben Bogen Grundbuchs-Objecte umfassen könne oder nicht.

Diese Frage muss sonach unter Berücksichtigung der allgemeinen diesfälligen Prinzipien der Gebührengesetze beantwortet werden.

Aus den §§. 32 und 33 des Gesetzes vom 9. Februar 1850, sowie aus Anmerkung 3 zur T. P. 2 daselbst erhellet, dass cumulirte Rechtsurkunden und Ausfertigungen jenen Stempelbetrag erfordern, welcher bei einer abgesonderten Ausfertigung der einzelnen Akte enthalten wäre.

Eine Ausnahme von diesem strengen Grundsatz kann aber dann eintreten, wenn die betreffende Ausfertigung ihrem ganzen Inhalte nach in einem solchen Zusammenhange steht, dass sie füglich als ein einziger Akt angesehen werden kann, ein Grundsatz, welcher sich aus dem zweiten Absatze der Anmerkung zur T. P. 2 ableitet.

Ob diese Voraussetzung eintritt oder nicht, muss eben von Fall zu Fall constatirt werden, und da diese Constatirung namentlich bei Grundbuchsextracten denn doch naturgemäss vor der Ausfertigung erfolgen soll, so wurde mit dem Finanzministerial-Erlasse vom 11. Jänner 1854, Z. 47963, die Frage ob und wieviele getrennte Grundbuchsauszüge auszufertigen seien, der Entscheidung der Gerichte vorbehalten.

Es war diese Entscheidung den praktischen Bedürfnissen auch deshalb entsprechend, da die Finanzverwaltung in der Regel nicht in der Lage ist, rechtzeitig darüber zu erkennen, ob im einzelnen Falle die vereinigten Extracte als Eine Urkunde angesehen werden können oder nicht.

Ist aber die letztere Voraussetzung im einzelnen Falle nicht vorhanden, dann müsste entweder jeder Extract abgesehen, oder der cumulirte Extract mit jenem Stempelbetrage versehen werden, welcher bei abgesonderter Ausfertigung der Extracte entfallen wäre.

Aus dem Gesagten ergibt es sich, dass die Finanz-Verwaltung sich in eine allgemeine Ueberprüfung des Vorganges der einzelnen Gerichte nicht einlassen kann und dass Reklamationen gegenüber den Finanzen nicht statthaft wären, ebensowenig als etwa in dem Falle, wenn die Gerichte eines Landes zu gewissen Erledigungen eine grössere Anzahl von Gesuchspartien oder Rubriken und somit auch einen grösseren Stempelauwand fordern würden, als die Gerichte eines anderen Landes“.

V tej zadevi še nismo mogli dobiti odločbe c. kr. najvišje sodnije, katero pa bode naš list o svojem času naznanil čest. čitateljem; vendar se je do sedaj že toliko doseglo, da tudi v Kranjski vojvodini več sodnij po cenejšem načinu izdava zemljeknjižne izpiske, ki so jih poprej še po dražjem izdavale. Upati je torej, da pridemo sčasoma do popolne enakosti z drugimi deželami, kjer ena in ista postava velja.

✓ O višjih upravnih oblastnijah.

Pri višjih oblastnijah pogreša se redkokrat volja, pravico skazovati strankam ter ž njimi spodobno ravnati. Sploh je znano, da se vljudnost pri oblastnijah ondi večja nahaja, kolikor višja je njihova stopinja, in ne more se tajiti, da to razmero reč sama tako nanaša.

Kdor se redkokrat in z isto boječnostjo prosi, ki izvira

iz čutstva višje službe in osebnega neznanja, temu se ni treba truditi, da si zadobi veljavo, tudi se mu nihče očitno in trdovratno ne upira. On ima tedaj malokdaj priliko, osorno spregovoriti; podložni uradnik pa, ki je vsaki dan v dotiki z rečmi in osobami zoperne vrste, ni redkokrat prisiljen, z ostrostjo ravnati in ravno zarad tega veliko težje v eni meri ravna. Nevljudnost, samovoljnost in ostrost je ravno zbog tega pri višjih oblastnijah tudi veliko večja napaka, kakor pri nižjih.

Posebna napaka višjih oblastnij obstoji tembolj v pomanjkanji neposrednjega poznanja in zmožnosti opravila, v tičanju v spisih in navadnih oblikah in v prizanašanji in slabosti zoper resnične napake njihovih podložnih.

Če se v življenji še nikakor ne zadosti izurjenim in stanovitnim možem višje službe podeljujejo in ako se jim pripomore, da se iz spisov in pisarničnih opravil povzdignejo na stopinjo glasovalcev, vendar ne more biti nasledek drugačen. Ta dejanja se vresničujejo, kdor ume, spisom dajati poročevalcu všečno obliko in podobo, ta je izvrsten uradnik. Lastnemu živemu pogledu v zvezo razmer nadomestuje naučena šolska teorija ali enostransko razumenje v upravnih zadevah vedno raztezljivih postav, in vladna uredba gre svojo pravilno uredno pot. Cele gore papirja se popišejo, ne da bi se reči posebno naprej spravile, in le mnogokrat in posebno pri najpridniših delavcih se z malenkostmi, navadnimi oblikami in manjšimi rečmi popolnoma pozgubi prosti pogled v zvezo in namen reči.

Ravno tako se tudi s podložnimi ravna.

Prav za prav je pravo ravnanje s podložnimi glavna naloga višjih oblastnij. Ako so v upravnih opravilih le pravi ljudje na svojem mestu, se jim zna komaj prevelika prostost dovoliti. Vse bode vedno naj boljše šlo, ako dela reči zmožen zanesljiv človek in sicer s prostostjo, ki je le mogoča.

Povsod bi imele reči večjo veljavo imeti, kakor osebe.

Držati bi se imelo prepričanja, da je nemogoče, opravilom od zgorej sem dajati pravi tek po ukazih in podukih, ako je

človek, ki ima reči oskrbovati, nevoljen ali zanemarjen v glavi ali v srcu. Namesti tega kaže duh naših naredb, da višja uprava hoče uredovati posamne reči, popravljati pomote v posamnih slučajih, in zavarovati s postavami, in s tem se uradniku vzame veselje in pogum do samostojnega opravlja, prisili in zapelje bolj zmožne k onemu sistemu delanja spisov, kjer se potém reči po navadi višjih oblastnij uredujejo, so li primerne ali ne, — spodkopuje se s tem pravstvena službina podlaga in spregledujejo se kar je mogoče, tu in tam napake podložnih. Višja oblastnija mora naposled izpred oči zgubiti pravo edino rodovitno stališče in vedno globokeje zagaziti v nevspešni poskus, dobiti tek opravlil, v katerem vtegnejo tudi nevedni ljudje kaj dobrega in vspešnega stvariti. Tako nastaja potem to pregledovanje, podučevanje in popravljanje v majhnem in majčkinem, zavoljo česa se spisi vedno bolj narašajo, pogled za pomenljive reči vedno bolj temni in se duh celega upravnstva od reči vedno bolj odvrta in na nekoristne oblike obrača.

Zatorej je pri višjih oblastnijah najpotrebniše to, duh neposrednega dela oživeti. To se pa le dá doseči, ako se za delo poklicane osebe v dobrem čutju ohranijo po živem pečanji z možmi praktičnega poklica, ne v spisih okamnjenimi.

K §. 398 občega civilnega postopnika.

Antonia M. je po svojem varuhu Antonu P. proti Ivanu M. pri okrajni sodniji v Ptuju izročila tožbo de praes. 26. januarja 1871, št. 993, v kateri terja od toženca za bolečine, ktere je vsled tepeža od 25. junija 1868 pretrpela, 100 gldinarjev, 6 % obresti od dne vročene tožbe in povračilo sodnijskih stroškov.

Okrajna sodnija v Ptuju je z razsodbo od 9. oktobra 1871, št. 5271 spoznala:

Toženec je dolžen tožiteljici za bolečine, ktere je vsled tepeža od 25. junija 1868 pretrpela, plačati 100 gld., 6 % obresti od dne vročene tožbe, in ji povrniti 26. gld. 70 kr. sodnijskih stroškov.

Proti ti razsodbi se je toženec pritožil na višo sodnijo v Gradcu, ktera je z razsodbo od 25. januarja 1872, št. 902

spoznala, da je toženec dolžen tožiteljici za bolečine plačati 25 gold. in 6 % obresti od dne vročene tožbe. Stroške prve sodnije ima vsak svoje sam plačati.

Proti razsodbi druge sodnije se je pritožila tožiteljica na tretjo sodnijo in ta je z razsodbo od 23. maja 1872, št. 3051 v glavni stvari, najme da ima toženec za bolečine plačati 25 goldinarjev in 6 % obresti razsodbo druge sodnije, gledé sodnijskih stroškov pa razsodbo prve sodnije potrdila. Nagibi naj više sodnije se glasé:

Tožiteljici Antoniji M. se za bolečine veči znesek, kakor je druga sodnija pripoznala, pripoznati ni mogel, ker se spisi dotične kazenske obravnave niso predložili.

V glavni stvari se tedaj potrdi razsodba druge sodnije.

Kar se pa stroškov tiče, se je razsodba prve sodnije potrdila in to z avoljo tega, ker toženec ne samo da ni ponudil nekaj za bolečine platiti, temoč se celo proti svoji dolžnosti do te plače upiral; ker se pa znesek, ki se ima za bolečine platiti, od sodnika odmeri ni vzroka, da bi moral vsaki svoje stroške sam nositi.

Dr. B.

Postava od 25. julija 1871, št. 76 *)

drž. zak. zastran potreščine notarskih spisov pri nekaterih pravnih opravilih ima na Kranjskem in na Koroškem dné 1. marca 1873 v veljavnost stopiti.

*) Ta se glasi:

Spodaj zaznamene pogodbe in pravni posli ne veljajo, ako se o njih ne napravi biležniški zapis:

- a. ženitevske pogodbe;
- b. med poročenim možem in njegovo ženo sklenene pogodbe o kupu, méni, dohodkih in zajmih ter izrecila o dolgu ženi od moža ali njemu od nje;
- c. potrdila o prejetji dote, tudi kadar se dajo drugim ljudem a ne soprogi;
- d. pogodbe o podaritvah brez resničnega preizročevanja;
- e. o pravnih poslih med živimi ljudmi vsa pisma, ktera delajo slepci, ali katera glušci, ki čitati, ali nemi, ki pisati ne znajo, ako pravni posel opravljajo osobno.

Ta zakon nič ne predružača zadnjih ostalih posebnih določil, vsled katerih je pravni posel treba sodnje ali biležniški napravljati.

P o s t a v a

veljavna za vojvodstvo Kranjsko, po kateri se vsled postave od 6. februarja 1869, drž. zak. št. 18, odločijo organi, kateri imajo razsoditi, ali se po menjavi ktereга zemljišča gospodarstvo zboljša.

Z dovolitvijo deželnega zbora Mojega vojvodstva Kranjskega ukazujem, kakor sledi:

§. 1. Ako kdo v smislu §. 9. postave od 6. februarja 1869, drž. zak. št. 18., trdi, da je menjava zemljišč za poljedelstvo namenjenih pripravna za to, da se po njej zboljša gospodarstvo pri posestvih menjalcev, tedaj je politična okrajna oblastnija (v občinah, ktere imajo svoj občinski statut, občinska oblastnija), v ktere okraju leži posestvo, ktero se zboljšati ima, poklicana, presojevati in razsojevati, ali je menjava zemljišča pripravna ali ne, da se po njej zboljša gospodarstvo (§. 10. drugi odstavek gori imenovane drž. postave).

Če ležé deli posestva v več ko enem političnem okraju, je tista politična oblastnija pristojna, v ktere okraju leži kmetijska hiša, ali če bi te ne bilo, kjer leži glavni del posestva.

§. 2. Vsaka stranka, ktera menjuje, mora terjati razsodbo po §. 1. Stranka mora v prošnji na tanko zaznamovati zemljišče, ktero hoče menjati, in navesti ali prinesiti tiste pomočke, po katerih se ima dokazati, da se gospodarstvo zboljša. Ako bi z ozirom na lego posestev, menjave udeleženih, pristojne bile dve oblastniji ali njih več, se sme prošnja položiti pri vsaki posebej, ali po izvolji stranke samo pri eni izmed njih.

V poslednjem primeru naj oblastnija, pri kateri se je prošnja položila, po storjeni razsodbi napoti obravnavne spise na uno pristojno oblastnijo v uradno delovanje.

§. 3. Politična oblastnija naj sama od sebe prevdara okolščine in prilogke, na ktere je gledati pri presodbi in razsodbi, in če bi v razjasnenje reči treba bilo pozvedeb in izreke gospodarstvenih zvedencev, naj ona to oskrbi praviloma po starešinstvu dotične občine, ktera naj zraven pokliče stranke (dotičnike).

§. 4. Zoper razsodbo okrajne oblastnije se samo stranke, ktere hočejo menjati, pritožiti smejo pri deželni vladi v 14 dneih, in deželna vlada naj o tem razsoja dogovorno z deželnim odborom.

Ako se pa deželna vlada in deželni odbor ne moreta sporazumeti, naj se pritožba zavrže.

§. 5. Ako je v primeru poprejšnjega paragrafa deželni odbor izrekel, da on misli, da se gospodarstvo zboljša, naj se okolščina omeni v razlogih odredne rešitve, in samo v tem primeru se sme zoper razsodbo druge stopinje v štirih tednih pritožiti do ministerstva za poljedelstvo.

§. 6. Zvršitev te postave se naroča ministroma za notranje reči in poljedelstvo.

V Šönbrun-u, 15. maja 1872.

Franc Jožef I. r.

Lasser I. r.

Chlumecky I. r.

P o s t a v a

za Krajsko vojvodino zastran rabe, napeljevanja in odvracanja vode (dež. zak. VII. izdan 26. julija 1872) se glasi :

(Dalje in konec.)

§. 20. Pri nevarnosti ognja ali pri začasnem hudem pomanjkanju vode sme krajna policijska oblastnija, oziroma starešinstvo občinske okolice, napraviti in nemudoma zvršiti to, kar občna korist zahteva, namreč, da se privatne in javne vode lahko začasno rabijo.

Lastniki vode in drugi, ki so upravičeni to vodo vživati, pa smejo, ako se jim je pri tem kaka škoda naredila, terjati, da se jim ta škoda povrne iz premoženja tiste vasi ali občine, v ktere korist se je ukazala ta izjemna raba vode.

§. 21. Določbe §§. 14., 17. do 19. potem državne postave §§. 15. in 17. imajo tudi veljati za naprave, po katerih se preskrbljujejo z vodo ne samo občine in vasi, ampak tudi posamne naselbe, ako poslednjim njih lega brani, da bi se vdeležile naprav, ktere so v vaseh in občinah za napeljavo vode osnovane.

Kako se vode odpeljujejo in odvracajo.

§. 22. Pri napravah za odpeljevanje vode velja enakoma to, kar se je v §§. 14., 17. do 19. potem v državne postave §§. 15. in 17. zastran napeljevanja vode ukazalo.

§. 23. Za vse varstvene in uravnovalne vodne stavbe (grabne) na javnih vodah, katerih ne izpeljuje država, se mora predno se začnejo delati, dobiti dovolitev dotične politiške oblastnije.

Te dovolitve je za take stavbe na privatnih vodah tedaj treba, če imajo te stavbe kak vpliv na tuje pravice ali na lastnost, ték ali višino vode v javnem vodovju.

§. 24. Bregovi, jezovi, struge in vodnjaki, kakor tudi naprave pri in v tekočih vodah se morajo vsled §. 413. obč. drž. zak. tako narejati in vzdrževati, da ne delajo škode tujim pravicam, in da kolikor je mogoče, odvracajo povodnji. (§§. 2. in 6.)

§. 25. Vodotoke in umetne vodovode vzdrževati in trebiti, kakor tudi naprave za vodno rabo sploh v dobrem stanu ohranovati so dolžni lastniki teh naprav razun, ko bi bili drugi v to pravnoveljavno zavezani.

Ako se ne more izvedeti, kdo je lastnik, imajo to dolžnost tiste osebe, ktere napravo vživajo in sicer, ako se ne najde kako drugo pravnoveljavno merilo za razdelitev teh dolžnosti, se delé po vžitku.

§. 26. Narediti in vzdrževati priprave in stavbe, potem izpeljevati naredbe v varstvo bregov, zemljišč, poslopij, cest, železnic in drugih naprav, ob rekah, vodah in potocih zoper vodno škodljivost ali odvracanje že storjene škode, vse to zadeva najprej tistega, ki je lastnik v nevarnosti stoječih ali poškodovanih posestev in naprav, ako ne veže drugih osob kaka posebna pravnoveljavna dolžnost.

Ako iz zanemarjenja tega varstva nastopi za tujo last kaka nevarnost, morajo zamudniki vsakakor ali sami izpeljati potrebna varstvena dela

na stroške tistih, od katerih se ima odvracati nevarnost, ali pa morajo dopustiti, da ta dela izpeljejo drugi, ter morajo po besedah §§. 41. in 42. k stroškom pripomagati.

§. 27. Pri zemljiščih, ki so se opustila in nimajo gospodarja, je varstvene in uravnavalne družbe dolžnost, k varstvenim in uravnavalnim vodnim stavbam pripomagati, ako leže zemljišča v nje obsegu in so brez gospodarja.

§. 28. Svet, kar se ga dobí po uravnavalnih stavbah v njih obsegu, je tistega, ki trpi stroške podvzetja; vendar se mora ta svet, ako ga podvzetje več ne potrebuje za uzemljitev in utrditev bregov, odstopiti mejašem na njih zahtevanje proti temu, da plačajo, kar je vredna.

§. 29. Kadar se vodne stavbe v varstvo, v uravnavo bregov, v odpeljavo vode in druge vodne stavbe delajo v občno korist, tedaj se mora proti primernemu odškodovanju odstopiti potreben svet in druga posestva, stavbe in naprave, ali pa se morajo dovoliti potrebne zemljiščne služnosti (servitute).

Tudi se smejo vodovodi in vodotoki, ako to zahteva javna korist, in če se to zgoditi more brez škode vodne naprave, preložiti brez dovoljenja lastnikov in tistih, ki imajo pravico, vodo uživati. Stroške plačujejo podvzetniki tega dela.

Gradivo, kar se ga potrebuje za take v javno korist podvzete vodne stavbe, in kar se ga najde na zemljiščih, ki se zavarujejo, morajo prepustiti lastniki v ta namen proti primernemu odškodovanju.

§. 30. Da se morejo izpeljevati in vzdrževati varstvene, uravnavalne in druge vodne stavbe, morajo lastniki bregov dopuščati, da se sme, kolikor je potreba, po njih bregovju hoditi, privazati in odvažati, potem razkladati in pripravljati gradivo proti temu, da se jim plača primerno odškodovanje, ki se določi po §. 65., ako niso dolžni tega pripuščati brezplačno (zastonj).

Stavitelju more, ako to lastnik bregovja nasvetuje, postaviti politiška oblastnija priméren obrok (brišt), v katerem mora dela dokončati in gradivo odpraviti.

§. 31. Ako je treba, hitro kaj napraviti, da se hipoma odvrne velika nevarnost, ktera pretí od udrtih bregov in od predrtih jezov ali od povodenj, imajo sosedne občine na zahtevanje politiške oblastnije, ali če ta nima sedeža v kraju nevarnosti, na zahtevanje občinskega predstojnika tistega kraja, ki je v nevarnosti, to dolžnost, da koliko je treba pomagajo proti primernemu odškodovanju.

Če se za tako pomoč terjá odškodovanje, naj nje vrednost politiška oblastnija v denarjih ustanovi in ustanovljeni znesek naj se razdeli po razmei na občine, katerim se je pomagalo.

O vodnih družbah.

§. 32. Če ste pri podvzetju namakalnih naprav dve tretjini dotičnikov dovolile, ali če je pri podvzetju osuševalnih in vodo uravnavalnih naprav več kot polovica dotičnikov dovolila v to, da se osnuje družba, tedaj so lastniki dolžni k družbi pristopiti, če je naprava brez dvombe koristna in se ne more drugače izpeljati namenu primerno, kakor da se raztegne na zemljišča manjšine.

§. 33. Pri osnovanju taci družeb se šteje potrebna večina glasov, če gre za osuševalne in namakalne naprave, po velikosti dotičnih posestev, če pa gre za varstvene in uravnavalne naprave, po vrednosti tiste lastnine, ktera se ima varovati.

Pri cenitvi te lastnine se mora tudi na to gledati, koliko bo ona po dovršeni napravi več vredna.

§. 34. Za vodstvo družbe in oskrb družbenih opravil volijo družbeniki odbor iz med sebe z nadpolovično večino glasov, ki se štejejo po §. 33.; če bi pa število družbenikov majhno bilo, izvolijo enega opravnika (opravitelja).

§. 35. Odbor izvoli izmed sebe z nadpolovično večino glasov, ki se štejejo po glavah, prvomestnika, ki ima, kakor tudi opravnik zastopati družbo na zunaj; prvomestnik in tudi opravnik se morata politiški oblastnji naznaniti in v vodne bukve (§. 22. drž. post.) zapisati.

Ako se v tem primeru in onem §. 34. ne dobí nadpolovična večina glasov, tedaj razsoja ožja volitev in pri enakem številu glasov, razsoja žreb.

§. 36. Vgovore, ki zadevajo volilno pravico, razsojuje politiška oblastnija.

Pretres, ali se je volitev po redu vršila, ali ne, je opravilo družbenega odbora in zoper njegovo razsodbo ni nobene pritožbe.

§. 37. Družba mora po predpisu §. 34. pravice in dolžnosti svojih družbenikov, ktere se tičejo podzvetja, posebno pa razmero, po kateri se bodo stroški razdelovali, kakor tudi upravo urediti z družbenimi pravili (štati). Ta pravila kakor tudi vsako njih preuredbo mora družba naznaniti politiški oblastniji.

§. 38. Družba ima dolžnost, sosedna zemljišča na zahtevanje lastnikov proti primernemu plačilu k ustanovitvenim in vzdrževalnim stroškom pozneje sprejeti v svojo zvezo, ako:

- a) je ta pot najboljše pripravna, da se ta zemljišča osuše ali namočijo, oziroma da se varstvena in uravnavalna stavba dovrši, in
- b) ako že gotova naprava ali že dodelana stavba zadostuje skupnim potrebam brez škode poprejšnih deležnikov.

Ako pa ni mogoče sosednega zemljišča v družbeno zvezo sprejeti brez posebnih naredeb ali prenaredeb v napravi ali stavbi, tedaj mora tisti, ki hoče v družbo stopiti, vrlh tega plačati tudi vse stroške za nove naredbe.

§. 39. Dopusčeno je, da se posamna zemljišča ločijo iz družbene zveze zoper voljo drugih družbenikov, ako se za posestva, ktera se hočejo oddružiti, nameravani namen ni dosegel v primernem času po dovršeni napravi, v katerem času bi se bil vspah pokazati imel.

Če hoče iz družbe stopiti kak družabnik, ki je po svojem poznejšem sprejetju povod dal k posebnim naredbam ali prenaredbam (§. 38), ktere so po njegovem odstopu škodljive dosegi vkupnega namena, tedaj je on, če družba to terjaja, dolžen, napravo v poprejšnji stan nazaj postaviti ali pa preskrbeti, kar je potreba, da škodo odvrne.

Ako je bil posestnik, ki se loči, prisiljen družbenik, smé on terjati, da mu družba povrne vložene doneske in da se odpravijo naprave na njegovem posestvu narejene, ki so po njegovem odstopu nepotrebne; ako se zastran tega ne zedinijo, razsoja to politiška oblastnija.

Temu nasproti sme pa tudi večina, šteta po §. 33. terjati, da se,

če je to potrebno v prid vkupne naprave za doseg svojega namena, izdružijo posamna zemljišča proti temu, da se izdružencem plača primerno odškodovanje.

§. 40. Večina glasov, ktera je po §. 24. drž. postave potrebna k razdružbi, se šteje po določbah §. 33.

§. 41. Stroški za ustanovitev in vzdržbo vkupnih osuševalnih in namakalnih naprav se razdeljujejo na družbenike po meri določeni po pravilih ali posebnem dobrovoljnem dogovoru. Kadar se dobrovoljni dogovor zastran mere, po kateri naj se stroški razdelè, ne more doseči, razsodi to politiška oblastnija na podlagi zvedenih mož. Pri tej razsodbi se je ravnati po velikosti v vodno napravo privzetih zemljišč, in če bi ta od naprave precej različne koristi imela, po razdelitvi v razrede s primerno večimi in manjšimi doneski.

§. 42. Stroške za vkupne varstvene in uravnavalne vodne stavbe plačujejo, ako se ni določilo po posebnih postavah, pravilih ali po dogovoru drugo merilo, dotičniki po razmeri koristi, ktero imajo ali po velikosti, nevarnosti, ktera se odvrča, ali kolikor se deležnosti na teh podlagah ne dà zvedeti, po vrednosti dotičnih posestev in naprav. Ako se dotičniki ne morejo med seboj porazumeti, razsoja to pristojna politiška oblastnija na podlagi izreke zvedenih mož.

§. 43. Ako so občine ali vasi v družbi, morajo one skrbeti, da se skupaj spravi donesek, ki jih zadeva po razmeri §§. 41 in 42.

§. 44. Zastali doneski k skupnim osuševalnim in namakalnim napravam, k varstvenim in uravnavalnim stavbam se iztirjujejo na prošnjo družbe po politiški posilni poti.

§. 45. Ali naj se v tistih primerih, ko so vasi in polja podvržena ponavljajočim se povodnjim ali drugemu poškodovanju po vodi, ustanovi vodna družba brez ozira na to, ali dotičniki v to dovolijo ali ne, ali naj se drugače skrbi za to, da se napravijo take stavbe posebno po doneskih in posojilih iz deželnih ali občinskih pomočkov — to se določuje za vsak primerljivi posebej po deželnem postavodavstvu.

§. 46. Isto tako izide posebna deželna postava zarad osuševalnih in namakalnih, potem uravnavalnih naprav zastran obdelovanja ljubljanskega močvirja.

O prestopkih in kaznih.

§. 47. Vsakoršno poškodovanje in pokvarjenje vodnih naprav, ako ne spada pod občno kazensko postavo, se kaznuje po predpisih v varstvo poljskega posestva razglašenih, kakor poljski prestopok. Pri tem gré tista oblast, ki jo po postavi imajo poljski čuvaji, pod predpisanimi pogoji in previdnostmi tudi tisim osobam, ktere so posebno postavljene, da čujejo nad vodami in nad napravami za vodno rabo, napeljavo in odvrčanje.

§. 48. Prestopki vodno pravo uravnavajočih postav, kakor tudi v izpeljavo teh postav razglašenih ukazov in zapovedi posebno pa delanje vodnih, varstvenih ali vžitnih staveb in vživanje (raba) vodovja brez oblastnijskega dovoljenja, kadar ga je treba imeti, prestavljanje ali samovlastno prenašanje jezilnih mer, kakor tudi zdravju škodljivo onesnažanje voda, kaznuje pristojna politiška oblastnija z kaznijo v denarju (z globo) od 5 do 150 gold.; ali s zaporom od enega dne do meseca dni, če ti prestopki ne spadajo pod občno kazensko postavo.

§. 49. Ako se od tistega, ki je kriv spoznan, ne more globa izterjati zavoljo uboštva, naj se tá spremeni v zapor, tako, da pride na vsakih pet goldinarjev en dan.

§. 50. V vseh primerih, ko se je ta postava prestopila po djanju ali opuščenju, mora krivec razun zaslužene kazni in razun dolžnosti, poškodovanim škodo povrniti, tudi na svoje stroške odpraviti novo napravo, ki jo je samovlastno naredil, ali pa delo, ki ga je bil opustil, pozneje opraviti, če to terja tisti, komur nevarnost preti ali ki je bil poškodovan ali če to zahteva javna korist.

Oblastnija naj to reč brž ko more razsodi in naj izvrši svojo razsodbo če je treba po politiški posilni poti.

§. 51. Globe, ki se naložé po tej postavi, tekó v deželni zemljodelni zaklad.

§. 52. Preiskava in kaznovanje teh prestopkov odpade po zastaranju, če se prestopnik zarad dejanj v §. 47. zaznamovanih v treh mesecih, zastran prestopkov v §. 48. navedenih pa v šestih mesecih od dnó storjenega prestopka ni vzel v preiskavo.

Zastaranje, katero je nastopilo, se pa ne dotika niti dolžnosti, ki je prestopniku po §. 50. naložena, niti dolžnosti povračila.

O oblastnijah in postopu.

§. 53. Vse zadeve, ki se tičejo po tej postavi rabe, napaljevanja in odvracanja vodá, spadajo v področje politišnih oblastnij. V vseh primerih, v katerih je upravna oblastnija po tej postavi razsojevala nasprotno si terjatve privatnih oseb, je tistemu, ki je po tej razsodbi v svojem privatnem pravu poškodovan, na izvoljo dano, iskati si pomoči zoper uno stranko po redni pravni poti (člen 15. državne ustavne postave od 21. decembra 1868 drž. zak. št. 144).

§. 54. Pristojna v smislu te postave je politiška oblastnija tistega okraja, v katerem se naprava nahaja, ali v katerem se misli ustanoviti.

Dovolitev naprave in brodišča (prevoza) na tekočih vodah, kjer se te vode rabijo za vožnjo z ladjami ali plavicami (flosi), je pridržana politiški deželni oblastniji.

Ako bi bila kaka občina, kateri je izročena politiška uprava, sama podvzetnica kake vodne naprave, tedaj more brez razločka, ktera voda je, prva viša politiška oblastnija nad-njo obravnavati in razsojevati, ali naj se naprava pripusti ali ne.

Ako se naprave raztegujejo čez več upravnih deželnih okrajev ali čez več deželá, tedaj mora tista oblastnija, v kateri okolici se nahaja poglavitni del naprave, v dogovoru, in če je treba, s pripomočjo druge oblastnije, ktera je tudi pri tem vdeležena, obravnavo opravljati in razsojevati, ali če bi se oblastnije ne mogle zjediniti, obravnavo predložiti v razsodbo pristojni viši oblastniji.

§. 55. Ako so za izpeljavo kake vodne naprave pripravljalna dela na tujih zemljiščih potrebna in ako jih lastnik zemljišča ne dovoli, mora podvzetnik dovolitev k temu pri politiški oblastniji dobiti; ta določi primeren obrok za začetje dela in sme tudi tako dovolitev dati, da je odvisna od poprejšnega zagotovila, da se morebitna škoda povrne.

§. 56. Prošnje za podelitev pravice do vodne rabe in za dovolitev naprav za rabo, napeljavo in odvracanje vodá naj se vlagajo pri politiški oblastnji pristojni po §. 54., in ako se ne pokaže, da je ena ali druga spodej naštetih potrebnosti po podvzetji samem ali po sprevidnosti oblastnije, pri kateri se prošnja vloži, odveč, se mora prošnji pridjati razum pojasnilnih, po kakem zvedencu narejenih načrtov in narisov še to-le:

- a) povedati se mora namen in obseg naprave ali podvzetja z imenovanjem vode, na kateri se bo izpeljevala naprava ali podvzetje in koliko vode se bo potrebovalo,
- b) to, kako se bo naprava izpeljevala po osnovalnem načrtu,
- c) popis koristi, ktere se od naprave pričakujejo, in škode, ktere bi se bilo bati, ako bi se naprava ne naredila,
- d) imenovanje vseh, ki imajo do vode pravico in vseh drugih vdeleženecv, kterih pravice so v dotiki z namenjenim podvzetjem, pridjati se morajo pa tudi njih izreke, če so ktere na znanje dali,
- e) imenovanje zemljišč in vodnih naprav, ktere bi se morale odstopiti ali s služnostni obtežiti, in njih lastnikov.

Pri družbenih podvzetjih vrh tega še:

- f) imena tistih, ki hočejo k takemu podvzetju pristopiti, pri osuševalnih in namakalnih napravah, velikost njih vdeleženega zemljišča, pri varstvenih in uravnavalnih stavbah (gradbah) pa vrednost tistega posestva, ki bo v varstvo djano,
- g) po zvedencu poverjen preračun stroškov za ustanovitev in vzdržbo naprave, in slednjic
- h) imenovanje pomočkov, s kterimi se bodo založili potrebni stroški.

§. 57. Ako se iz prošnje in nje prilog ne spozna do dobrega, da se podvzetje iz javnih obzirov dopustiti ne more — v kterem primeru se prošnja zavrže brez dalnje obravnave, — naj politiška oblastnja dá namenjeno podvzetje po zvedencih, in če je treba, na samem mestu pregledati in pri tem posebno sledeča vprašanja razjasniti:

- a) ali se dá in kako se dá podvzetje namenu primerno izpeljati,
- b) ktera korist in ktera škoda bi bila od njega pričakovati,
- c) ali je toliko vode, kolikor je podvzetje potrebuje, brez škode že obstoječih pravic do vodne rabe še odveč in ali se ta voda more porabiti v namenjeno podvzetje brez nevarnosti za javne koristi,
- d) ali bi namenjena naprava, če je določena za obrtnijsko podvzetje, ne delala kaki kmetijski rabi vodá nepremagljive zapreke, in ali bi se ta nasprotnost v koristih ne dala tako poravnati, da se za obrtnijsko podvzetje brez njegove škode odloči ktero drugo mesto na dotični vodi,
- e) ali je pri tem potreba, da se tuja last odstopi ali obteži, in ali je treba, da se k podvzetju še druga tuja zemljišča privzamejo, in potem, ali bo treba za-nje kaj odškodbe plačati.

§. 58. Ako nastanejo pomisleki zastran tega, ali se bo nameravani namen sploh ali vsaj na povedani način doseči mogel ali ne, naj se ti pomisleki podvzetnikom naznanijo, da svojo misel izrekó.

§. 59. Ako pa taki pomisleki ali javne koristi niso na poti prošnji, ali če prisilci, akoravno so se jim pomisleki razodeli, ne odstopijo od svojega namena, tedaj naj se na dalje postopa; ta postop je ali oklični ali okrajšani.

§. 60. Pri okličnem postopu naj oblastnija razglasi kratek popis podvzjetja, s kazanjem na osnovni načrt izpoloženi v pregled, naj ga nabije v dotičnih in tem najbližnjih občinah in ga naznani trikrat v deželnih listih (časnikih), odločenih za uradske oznanila; pri tem naj postavi tudi obrok od štirih do šestih tednov za komisijsko obravnavo, pri kateri naj se razložijo vgovori, ki še niso bili povedani; sicer bi se mislilo, da dotičniki dovolijo v namenjeno podvzetje in v odstop ali obtežbo zemljiškega posestva k podvzetju potrebnega, in rzsodba bi se storila, ne gledé na poznejše vgovore.

Prosilcu in deležnikom, ki so oblastniji znani, kakor tudi vključenem in tistim, ki imajo že stare služne pravice na zemljišču, katero bi se imelo odstopiti ali s služnostjo obtežiti, naj se to naznanilo še posebno vroči, vendar se pa daljni postop ne more ustaviti, če se je opustilo to naznanilo.

§. 61. Če dovolitve prosilec ne terjá okličnega postopa in če oblastnija z ozirom na majhno važnost podvzjetja nima vzroka, tega postopa se poprijeti, tedaj naj nastopi okrajšani postop, pri katerem ni treba očitnega razglašenja v deželnih listih, ampak nabije se po dotičnih občinah kratko naznanilo, povabijo se podvzetniki in drugi znani dotičniki k komisijski obravnavi, ktera se mora najdalje v štirih tednih zvršiti pod nasledki v §. 60. povedanimi.

V tem primeru ostane tistim dotičnikom, ki niso bili povabljeni k komisijski obravnavi, ali kateri niso dobili povabila vsaj osem dni pred obravnave dnevom, ki se ne šteje, in kateri k obravnavi niso prišli, za njih morebitne privatne pravice pravna pot, da razložé svoje vgovore, tudi takrat odprta, ko pri obravnavi teh vgovorov niso delali.

§. 62. Pri komisijski obravnavi se mora pred vsem prizadevati, da se z lepim odstranijo vgovori in da se doseže porazumljenje med dotičniki, posebno kar zadeva odškodovanje, katero se more plačati. Ako se porazumljenje ne more doseči, naj se na tanko pretresejo vgovori zoper podvzetje, zoper način njegove izpeljave, zoper vdeležbo vsacega posamežnega in zoper zahtevane razlastitve ali služnosti.

Če je treba daljih pozvedeb zastran reči, ki so v prepiru, naj se tiste storé nemudoma in, če je treba, s pomočjo zvedencev. Vse obravnave s strankami (dotičniki) v teh rečéh naj se praviloma vršé ustmeno, pripuščeni so pravoznanski in zvedenski zastopniki, in če je treba naj oblastnija sama od sebe zvedence zraven pokliče.

V manj važnih primerih smé politiska oblastnija zvršitev posamnih uradnih opravil izročiti dotičnim občinskim starešinstvom. O celi obravnavi se ima pisati zapisnik, kateri obsega tisto, kar se je dogovorilo; ako pa ni bilo nobenega dogovora, tisto, kar je dalo ustmeno pretresovanje, izreke in razloge vgovarjalcev in nasprotne vgovore prosilcev.

§. 63. Ako so podvzjetja za vodno rabo zvezana z obrtniškimi napravami, naj se po tej postavi potrebna uradska opravila, kolikor je mogoče, vršé ob enem z obravnavamí vred, ktere so ukazane po obrtniškem redu.

§. 64. Po tem, ko so dokončane vse potrebne pozvedbe in obravnave, naj politiska oblastnija z razlogi podprto rzsodbo naredí zastran tega, ali sé podvzetje dovoli, v katerem obsegu, kako in pod katerimi po-

goji se dovoli — kakor tudi zastran tega, ali so potrebne in koliko so potrebne služnosti in odstop zemljišč, — ali če bi ta reč presegala področje oblastnije (§. 54) naj jo ona predloži viši oblastniji v razsodbo. Kadar se podeli dovolitev, se mora vsakakor določiti obrok, v katerem se mora dovoljena naprava izpeljati, če ne pa vgasne podeljena pravica. Ta obrok se sme podaljšati iz vzrokov ozira vrednih.

§. 65. V razsodbi politiške oblastnije se mora, ako nastopi v §. 17. drž. post. zaznamovani pogoj, ob enem začasno določiti, kako in koliko se bo dalo odškodovanja, in ta odškodnina se mora vložiti pri tabularni oblastniji, ako ni dogovora med vknjiženci, če so kateri.

Ako vdeleženci s tem niso zadovoljni, naj se znesek določi po sodniškem spoznanju s privzetjem obeh strank.

Vendar se pa vživanje služnosti in razlastitev ne sme braniti, kakor je dobila razsodba politiške oblastnije pravno moč in se je začasno izmerjeni odškodovalni ali odkupni znesek pri sodniji vložil, ali se varščina dala za letno odškodovanje.

§. 66. Če je kdo zoper katero podvzetje, zoper katero iz javnega obzira ni nobenega pomisleka, storil vgovor, vtrjen v privatno-pravnem imenu, o katerem politiška oblastnija po tej postavi razsojevati nima pravice, naj ona skuša to reč z lepa poravnati. Ako ji to ne izide po sreči, naj politiška oblastnija samo ta sklep naredi, da se podvzetje iz javnih obzirov sme dopustiti.

Da se poravnajo privatno-pravni vgovori, je pravna pot odprta.

§. 67. Ako se zastran namena, obsega in načina, kako naj se izpelje družbeno podvzetje, zastran osuševanja ali namakanja zemljišč, ali zastran varstvenih in uravnoválnih staveb dogovor med dotičniki ni dognal, smejo posamni dotičniki, kakor tudi vsaka občina, v kateri se ima podvzetje izpeljati, pristojni politiški oblastniji nasvetovati, da naj ona razsodi, ali so proti-glasovalci dolžni, in zastran katerih posestev so dolžni družbi pristopiti. Temu nasvetu se mora pridjati po zvedencih narejen načrt in stroškovni prevdarek zastran podvzetja, ter mora ta nasvet tako narejen biti, kakor to §. 56. terjá.

Stroškov, ki so jih plačali svetovalci za to, da se je ta reč sprožila in obravnovala, jim mora družba, če zahtevajo, toliko povrniti, kolikor politiška oblastnija spozná, da so bili potrebni.

§. 68. Oblastnija naj določi, katera posestva in v kateri meri se morajo šteti pri osnovanju družbe za vdeležena (drž. zak. §. 21.), potem naj pregleda načrt in prevdarek stroškov po §. 57. in če spozná, da načrt ne nasprotuje nobeni javni koristi, naj privzemši vse dotičnike, naredi v načrtu tiste preuredbe, ktere bi utegnile potrebne ali namenu primerne biti in potem, ko so se natanko razjasnile vse dotične razmére, naj določi obsežek podvzetja.

§. 69. Po ustanovitvi vkupnega podvzetja naj se pozvé razméra glasov za in zoper to reč oddanih pri tem naj se tisti, ki niso glasovali, ali niso določno glasovali, prištevaljo tistim, ki so zoper podvzetje glasovali, ali pa, če se je odstopilo od tega, da bi se v družbo privzeli, naj se nanje nič več ne ozira.

§. 70. Ako se za vkupno podvzetje ne doseže po postavi potrebna večina glasov, ali ako se pokaže, da, če se je tudi doseгла postavna ve-

čina zlasov, pa ni drugih, po §. 21. državne postave potrebnih razmer, da bi toraj manjšino siliti ne bilo opravičeno, tedaj naj daljna obravnava neha in oblastnija naj samo izreče, da se tisti, ki pristopiti nočejo, siliti ne morejo in naj pristavi razloge, zavolj katerih je tako razsodila.

Če se je pa postavna večina glasov za podvzetje dosegla, ter se manjšina po postavi siliti smé, tedaj naj oblastnija postop nadaljuje po §§. 59., 60., 61. in 62. in naj v razsodbi, katero po §§. 64., 65. in 69. naredí, izreče, da je manjšina dolžna pristopiti k družbi.

§. 71. Ako so si zahteve podvzetnikov nasproti, tedaj se (ne kra- teč predpisov v §§. 340 in 341 drž. zak.) udeležba pri vodi uravnjuje tako - le :

- a) Ako nova podvzetja nasprotujejo že obstoječim napravam, naj se najpoprej pravične zahteve, ki jih imajo že obstoječe naprave, zagotovijo in potem naj se še le kolikor je mogoče zadostuje novim zahtevam.
- b) Ako pridejo nova podvzetja sploh, ali že obstoječa podvzetja zavolj ostanka vode med seboj v prepir, tedaj ima tisto podvzetje prednost, katero ima prevagljivo važnost za narodno gospodarstvo.

Ako je o tem kaka dvomba, naj se voda, kakor je prav in spodobno, sosebno pa tako, da se za rabo vode postavijo določene dobe, ali da se voda po drugih vodno rabo primerno uravnavaajočih pogojih tako razdelí, da po primerno in gospodarno izpeljanih napravah zadostuje, kolikor je mogoče, vsem zahtevam.

Če se pa ne more vsem prosilcem vode podeliti, naj se posebno na tiste zahteve gleda, od katerih se dá že pred videti, pa bodo nameravani namen bolj popolnoma dosegle in druge manj nadlegovale.

Tako isto naj se postopa v primerih, ko se zavolj pomanjkanja vode že obstoječim pravicam do vodne rabe popolnoma zadostiti ne more; pri tem se pa morajo obstoječi dogovori ali pridobljene posebne pravice pred vsem varovati in ako zastran tega prepir nastane, naj to razsodi redni sodnik.

§. 72. Pritožba zoper razsodbe politiške okrajne oblastnije gré na politiško deželno oblastnijo, pritožba zoper poslednjo pa na ministerstvo za poljedelstvo; če se pa kdo pritoži zoper kazensko razsodbo, gré ta pritožba na ministerstvo za notranje reči.

Vsaka pritožba se mora tisti politiški oblastniji, koja je na prvi stopnji reč obravnavala, pisмено ali ustmeno podati v 14 dneh po nana- njanjeni razsodbi.

§. 73. Pritožba, podana v pravem času, ima odložno moč. Ako je nevarno, reč odlagati, sme politiška oblastnija, akoravno se ji je pritožba podala, dovoliti, da se naredé naprave, ktere so v odvrnitev nevarnosti neobhodno potrebne.

§. 74. Izpeljujejo se vse naprave, h katerim je po tej postavi do- voljenja treba, pod višjim nadzorstvom politiških oblastnij. Te oblastnije naj se po tem, ko so naprave dovršene, prepričajo, ali se one vjemajo s podeljeno dovolitvijo, in pri gonilih in jezilih, ali se je prav in na pri- mernem mestu jezilna méra (steber, vizira) postavila, ter ako zapazijo kake pomanjkljivosti in napačnosti, naj jih ukažejo odstraniti.

§. 75. Neposredno nadzorstvo nad vsemi napravami zastran rabe, napeljevanja in odvrčanja vodá imajo krajne policijske oblastnije, ktere

naj v nujnih primérah brez odloga to storé, česar je treba v javno korist in varstvo; ako pa ni nobene nevarnosti v odlogu, naj si poiščejo povelja od politiške oblastnije.

Ako obvezanci tega, kar jim je krajna policijska oblastnija ukazala, niso storili v določenem obroku, ima ta oblastnija oblast, potrebna dela izpeljati na stroške zamudnikov.

§. 76. Stroške za komisijske pozvedbe in obravnave v privatnih zadevah mora plačati tista stranka, koja je prosila za postop ali koja ga je sama kriva, posebno po nagajivih vgovorih.

Politiška oblastnija ima razsoditi, kako naj se pri vkupni koristi ti stroški primérno razdelé na stranke in ali mora tisti, ki je pravdo zgubil, povrniti svojemu nasprotniku kaj vzrokovanih postopnih stroškov, kterih je on kriv.

Stroški preiskave zarad postavnih prestopkov padejo na tistega, ki je kriv spoznan.

§. 77. Vsaka politiška oblastnija mora imeti zapisno knjigo (vodno knjigo) in tudi vodokaze (vodovide); v teh morajo biti razvidne vse v okraju že obstoječe in na podlagi te postave na novo dobljene pravice do vodne rabe, kakor tudi določbe zastran visokosti jezilnih mér in tudi pre-naredbe, ktere so se v teh jezilnih merah naredile z ozirom na določbe, na ktere se opirajo. Kar zadeva zapisovanje vodnih družeb v vodno knjigo, se je vrh tega treba držati odločeb §. 22. državne postave.

Vsakému je na voljo dano, pregledati vodno knjigo in v njej ome-njene uradske obravnave, kakor tudi vodokaze in tudi dobiti iz njih iz-piske proti plačilu po postavi določenem.

§. 78. Kako se ima uravnati in pisati vodna knjiga in vodokaz, to bodo povedali posebni ukazi.

Končne določbe.

§. 79. Šestdeseti dan potem, ko se bo razglasila ta postava, ima ona stopiti v veljavo. S tem dnevom stopijo iz veljave vse postave in vsi ukazi, ki se tičejo predmetov te postave in ki so v nasprotju z do-ločbami te postave.

§. 80. Pravice do rabe vodá po prejšnjih postavah pridobljene, ali druge zasebne pravice, ki se vode dotičejo, ostanejo v moči.

Obstoj in obseg takih pravic naj se sodi po prejšnjih postavah, njih uživanje, kakor tudi postop naj se pa ravna po tej postavi.

Ministrom poljedelstva, pravosodja, notranjih reči in trgovine se na-laga, zvršiti to postavo.

V Šönbrun-u, 15. maja 1872.

Franc Jožef I. r.

Chlumecky I. r. Lasser I. r. Banhans I. r. Glaser I. r.

Ako je bil nujni dedič v oporoki molčé izpuščen, se ima proti oporočnim dedičem na pravno pot odkazati gledé na izkazanje pravice do zahtevanega dolžnega dela.

Ivana S. je v svoji oporoki dné 27. decembra 1870 svoje štiri sine Henrika, Emila, Ferdinanda in Janeza S.-a za dediče postavila, petega sina Dragotina S.-a pa, čez kterega premoženje je bil med tem konkurz razglašen, molčé preskočila.

Od Ferdinanda, Henrika in Janeza S. iz zgoromenjene oporoke in od oskrbnika Dragotin S.-ove konkurzne mase iz postave podano, se le na prezadolženčev dolžni del opirajoče pogojno izrečenje za dediča se je z odlokom c. k. mestno-odredjene okrajne sodnije brnske dné 13. maja 1872, št. 10248 na znanje vzelo, in gledé na to, da dolžni del gre preskočenemu brez stesnjave iz postave, kterega bi mu umrli le iz kakega vzroka razdedinjenja, v §§. 768 in 770 obč. drž. zak. navedenega odvzeti mogel, taki vzrok razdedinja bi pa po §. 771 drž. zak. dediči dokazati morali, oporočnim dedičem velela, v 30 dneh postavni vzrok razdedinjenja zoper Dragotin S.-ovo konkurzno maso po tožbi dokazati, sicer bi se poslednji dolžni del priznal pri zapuščinski razpravi.

C. k. moravsko-sileška nadsodnija je pa s sklepom dné 2. julija 1872 gledé na to, da so Henrik, Emil, Ferdinand in Janez S. iz Janez S.-ove oporoke dné 27. decembra 1870 pogojno dedovino nastopili, med tem, ko je oskrbnik konkurzne mase v tej poslednji oporoki preskočenega sina Dragotina S.-a v zvezi z upniškim odborom svoje pogojno izrečenje za dediča iz postave vložil in v zapisniku dné 3. maja 1872 le dolžni del po Janezu S.-u s pristavkom terjal, da on veljavnost poslednje volje v tem ometa, da je bil Dragotin S. v njej vedoma preskočen, v čem se nahaja njegovo molčeče razdedinjenje, dalje gledé na to, da oporočni dediči o navskrižnih izrečenjih za dediča vsak k eni petinki postavljeni niso dokazali vzroka razdedinjenja, toraj se §. 771 obč. drž. zak. zoper njih obračati ne more, dalje gledé na okoljščino, da po določbi §. 776 in 781 obč. drž. zak. sme molčé presko-

čeni terjati dolžni del, da se pa to zamore zgoditi le s tožbo od njega podano, in poslednjič gledé na to, da še do sedaj od Dragotina S.-a zaprav njegove konkurzne mase ta poslednja volja po zgorej navedenem izrečenji ni v smislu postave po celem obsežku za ometano šteti, toraj §. 126 patenta dné 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. merodajen ostane — spodbijani odlok na pritožbo poslednjevoljno postavljenih dedičev spremenila v tem, da se Dragotin S.-ovi konkurzni masi za razsodbo zahtevane pravice do dolžnega dela iz Ivané S.-ine zapuščine odkaže pravna pot, ki se ima v 30 dneh nastopiti.

V zoper to vloženem prizivu je oskrbnik Dragotin S.-ove konkurzne mase trdil, da mora biti dokazan vzrok razdedinjenja, naj jo zapustnik omeni ali ne.

Dolžnost nujnega dediča biti ne more, dokazovati zanižovanje namreč manjkanje vzroka razdedinjenja, kar bi tudi glavnim načelom sodnjega reda nasprotovalo.

Nobena postava ne določuje, da dolžni del sme nujni dedič le po pravni poti terjati, §§. 125 in 126 ces. patenta dné 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. se tu ne privilegata, temuč le določbe obč. drž. zak.

C. k. najvišja sodnija se vendar ni spustila v te razloge, in je spodbijano nadsodnijsko odločbo iz njenim postavnim določbam priličnih vzrokov potrdila.

(Odločba najvišje sodnije dné 18. septembra 1872, št. 9505.)

Koliko važnosti ima izrečenje občine, da je ktera pot javna.

V občini Krnovski drži skoz tako imenovani župni vrt črez Janez H-ovo polje steza, ktera se pri Janez H-ovem posestvu z duricami zapira. Zarad zapiranja te steze je imel zemljiščni posestnik Janez H. mnogo prepira s svojimi sosedi, katerim se pa ni moglo posrečiti nezapiranje steze po sodnijski poti pridobiti. Na spodbod teh za stezo se potegovajočih sosedov se je občinski odbor Krnovski za to reč potegnil in

je dné 2. decembra 1868 sklenil: „da je omenjena pot občinska in da se ima Janez H. k odpiranju te poti pripraviti, sicer bi se mogel k temu prisiliti“.

Zoper ta občinski sklep je Janez H. vložil pritožbo pri sileškem deželnem odboru, toda brez uspeha. Deželni odbor je z odločbo dné 25. januarja 1869, št. 4098 pritožnika odkazal na občinski red, po katerem ima občina pravico in dolžnost skrbeti za pote in steze i. t. d. Zdajci se je H. pri okrajnem glavarstvu krnovskem zoper to odločbo pritožil in sicer z uspehom. C. k. okrajno glavarstvo je z odlokom dné 3. februarja 1869 prepovedalo izvršitev občinskega sklepa dné 2. decembra 1868 in odlok občinskega predstojništva na oni sklep se opirajoči za neveljaven spoznalo, ker ima po §. 27 obč. reda sicer občina pravico skrbeti za vzdrževanje občinskih potov in cest, ne pa pravice odločevati o tem, v katero postavno vrsto se ima kaka pot vvrstiti. Omeniti se mora, da obstoji sklep mestne oblastnije dné 3. aprila 1844, ki tiče pot skozi župni vrt, po katerem sklepu je bilo zemljiščnemu posestniku H. na njegovo prošnjo za zapiranje tega pota rečeno, da ima svojo pravico po redni pravni poti dokazati, da se pa mora do dotične pravnomočne razsodbe pot v zdajnem stanu za neovirano rabo pustiti. Na ta sklep mestne oblastnije je občinski odbor krnovski opiral svoj sklep dné 2. decembra 1868.

Zoper navedeno odločbo c. k. okrajnega glavarstva je občinski zastop podal pritožbo na c. k. sileško deželno vlado in posrečilo se mu je, ker je deželna vlada odločbo okrajnega glavarstva ovrgla iz tega vzroka, ker politična okrajna oblastnija ni imela pravice občinski sklep ovreči. Zoper to odločbo deželne vlade se je H. na ministerstvo pritožil toda brez uspeha, ker se je ministerstvo v ravno tem smislu kakor deželna vlada izreklo.

Vsled odločbe ministerstva je občinsko predstojništvo Janezu H.-u z odlokom dné 21. aprila 1869 vnovič ukazalo, da mora odpreti pot skozi župni vrt, zoper katero zapoved je

omenjeni zemljiščni posestnik dné 24. aprila 1869 občinskemu predstojništvu naznanil, da se po tem povelji ne bode ravnal, ker je omenjena pot njegova izključljiva lastnina. Vsled tega upiranja je občinsko predstojništvo velelo, vrata s silo odpreti.

Na to je zemljiščni posestnik Janez H. zoper mestno občino krnovsko podal tožbo zastran motenja posesti ter se pritožil zarad silovitega odprtja v njegov vrt držečih vrat. C. k. okrajna sodnija krnovska je z rzsodbo dné 31. julija 1870, št. 1499 odločila, da se je občina krnovska s silovitim odprtjem vrat župnega vrta motenja posesti krivo storila in da je zato dolžna, vrata zopet zapreti in zemljiščnemu posestniku Janezu H.-u ključ vročiti. Drugo tožnikovo zahtevanje, da se mora vsak iz obhojénja skoz župni vrt držeče steze izločiti, se je zavrnilo, ker ta del tožnega zahteva sega črez mejo pravde o motenji posesti. Zoper to odločbo okrajne sodnije ste se obe stranki pritožile toda z neugodnim vspehom, ker je bila z nadsodnijsko rzsodbo dné 29. novembra 1870, št. 11754 prvosodnijska odločba po celem obsežku potrjena. V razlogih nadsodnijskega odloka na pritožbo se je povdarjalo posebno to, da je bil z odprtjem omenjenih vrtnih vrat od občinskega predstojništva zapovedanim dotični zemljiščni posestnik v svoji posesti moten, za kar pa občina ni bila upravičena.

Janez H. je na podlagi prvosodnijske rzsodbe prosil za izvršbo zoper občino, ktero zahtevanje se mu je dovolilo. Med tem je občina vložila pritožbo na najvišjo sodnijo in sicer z vspehom, kajti izšla je odločba najvišje sodnije dné 22. marca 1871, št. 2318, s ktero se je tožba tožnika Janeza H. o motenji posesti odbila in sicer zarad tega, ker se ni tožena mestna občina krnovska kot skupna osoba dolžna storila njej v krivico štetega motenja v posesti in ker službina dela mestne oblastnije oziroma policijskega komisarja kot krajne policijske oblastnije ne spadajo pod sodnijsko rzsojanje. Med tem so se na podlagi rzsodeb obeh nižjih sodnij zgorej omenjena vrata zopet zaprla.

Ko je občina v tretji stopinji zavrnitev H-ove tožbe o motenji posesti dognala, je zoper lastnika župnega vrta vložila prošnjo za izvršbo, v kateri je sodnijsko silovito odprtje vrat zahtevala. C. k. okrajna sodnija krnovska je z odlokom dné 28. aprila 1871, št. 1689 prošnjo občine krnovske zavrnila; zoper ta odlok je občina vložila pritožbo, toda tudi c. k. nadsodnija jo je z odlokom dné 2. avgusta 1871, št. 9407 zavrnila, s tem se pa občinsko predstojništvo ni zadovoljevalo, ter se pritožilo na najvišjo sodnijo, koja ga je tudi z dekretom dné 2. novembra 1871, št. 13201 zavrnila. Zah-tevanje občinskega predstojništva se je zavrnilo zaradi tega, ker ni bilo sodnijske razsodbe zoper H., s katero bi se mu naložila kaka dolžnost ali kako opuščenje.

Zdajci se je občina zopet lotila tega, da bi silovito odprtje omenjenih vrat po policijski poti izpeljala in je policijskemu komisarju občinskemu velela skrbeti za to, da se vrata odpró.

Na pritožbo zoper odloka občinskega predstojništva dné 2. decembra 1871 in 22. marca 1872 od Janeza H. na deželni odbor vloženo je poslednji odločil krajni komisijon in na ti podlagi je dné 6. avgusta 1872, št. 2589 določil, da se Janez H.-ova pritožba vsliši, in da se ovržejo dotični ukazi zadevajoči odpiranje vrat na poti skozi župni vrt in sicer iz sledečih razlogov:

Po pričah vsled obravnave o motenji posesti v pravdi Janeza H. zoper mestno občino krnovsko zaslišanih in po zapisniku o ogledu dné 22. julija 1872 je nedvomljivo dokazano, da je bil Janez H. v posesti pravice, vratica zapirati. Ne odločba mestne oblastnije dné 3. aprila 1844, ne razsodba c. k. najvišje sodnije dné 22. marca 1871 ne preuaredi te dejanske okoljščine. Kajti z odločbo mestne oblastnije dné 3. aprila 1840 je varovana le pravica tačasnih pritožnikov, tedaj nekaj malo osob po mestni oblastniji po tačasnem postavodajstvu kot politični oblastniji, v navedeni odločbi c. k. najvišje sodnije je bila pa Janez H.-ova tožba o

motenji posesti iz formalnega vzroka le zaradi tega zavrjnena, ker občina krnovska ni kot skupna osoba skušala preuredbe posestnih razmer, temuč zato, ker je mestna oblastnija kot krajna policijska oblastnija odprtje vratič zaukazala, tedaj sodnije nimajo pravice o tej pritožbi odločevati.

Če je bil pa Janez H. v posesti pravice vrata zaprta imeti, se je moglo le po sodnijski odločbi spoznati, da je to pravico izgubil.

Če se je tedaj po sklepu občinskega odbora dné 2. decembra 1868 omenjena pot skoz župni vrt za občinsko pot spoznala, in če tudi po odločbah samoupravnih in cesarskih oblastnij ta sklenitev spada v delokrog občinskega odbora, se ravno toliko manj dvomiti more, da bi se ne bilo s tem sklepom odločiti moglo o posesti in lasti omenjene poti. Odločba deželnega odbora dné 25. januarja 1869, št. 4098, s katero se je H.-ova pritožba zoper sklep občinskega odbora dné 2. decembra 1868 zavrnila, ima le ta pomen, da ima iz stališča samoupravo zadevajočih postav občina pravico, kako pot za občinsko izreči, nikakor pa nima odločba deželnega odbora ta pomen, da je ta pot kot občinska od deželnega odbora spoznana in da je občina oproštena vsake dolžnosti, to delati, ker vtegne njeni sklep z nasprotnimi posestnimi in lastninskimi pravicami v soglasje spraviti.

Občinski odbor je izvršitev tega sklepa občinskemu predstojništvu izročil; županova dolžnost je bila ta, izvoliti si pot izvršitve ali po poravnavi, ali po tožbi ali pa po razlastitvi, vedno je pa zamogla biti ta pot le po postavi dopuščena. Ker je občinski odbor oziroma občinsko predstojništvo ne gledé na obstoječe posestno in pravno razmerje odprtje pota skoz župni vrt ne le sklenil, temuč ob enem ta sklep po policijski poti s silo izvršil, je on prestopil mejo mu po postavi odkazano. Janez H.-ova pritožba se je morala vslišati.

Uravnanje zemljišnega davka.

(Sostavlja Dr. Razlag, ud deželnega komisijona in pododbora za uravnanje zemljišnega davka na Kranjskem.)

Sedajni zemljišni davek je bil izračunjen po cenilnikih leta 1824 in torej že blizo polstoletja obstaja. Statistiki se imamo zahvaliti, da se je neprimernost dotične nekterim deželam naložene svote pokazala, kar posebno velja za spodnji Štajer in za Kranjsko vojvodino, zastran ktere je Njegovo veličestvo cesar z Najvišim sklepom od 31. decembra 1864 izrekel, da je ta z davki preobložena, zavoljo česar so se tudi imeli nekteri izneski odpisovati. Razvidno je, da se je v teku polstoletja tudi marsikaj gledé na deželni razcvet premenilo, torej zahteva pravičnost, da se od zboljšanih zemljišč novi davek plačuje, od nepremenjenih pa stari razmerno zniža. Pokazalo se je med drugim, da se v Galiciji od dvesto štirjaških milj obdelane zemlje ni nič davka pobiralo. Da se torej obdačenje zemljišč spravi v dober red, je bila izdana postava od 24. maja 1869, št. 88 drž. zak., vsled ktere so bili pri vsakem okrajnem glavarstvu sestavljeni okrajni cenilni komisijoni deloma tudi iz davkoplachnikov samih, kterih obširne, po natančnih računih počeznih prihodkov od zemljišč, cene pridelkov in stroškov obdelovanja od leta 1854 do 1869 po dejanskih razmerah sestavljene spise in nasvetovane razredne tarife imajo deželni komisijoni pregledati in tarife določiti in ko so razglašene, še je šest tednov časa za reklamacije, ktere potem tudi deželni komisijoni rešijo. Konečno pa bode vse operate dokončno rešil centralni komisijon na Dunaji in ko se ustanovi glavna svota zemljišnega davka, se bode ta na posamesne dežele, občine in zemljišča postavno razdelila.

Na Kranjskem je deželni komisijon vse operate vrnil okrajnim s priporočilom, naj jih v obče in posebno v nekterih navedenih točkah na tanko še enkrat preudarijo in kjer je treba, tarife po dejanskih razmerah zračunijo in spet predložijo; na Štajarskem pa je deželni komisijon že izdal razredne tarife, zoper ktere je neprestopni obrok za reklamacije do 12. julija t. l. Da se pregled olajša, prinaša naš list tudi tarife okrajnih komisijonov, ktere so v Celjskem in Brežičkem cenilnem okraji izredno visoke, v Liezenskem in Muravskem pa, naslanjaje se na jako nizke tarife v Solnogradu in Gornji Avstriji, zelo nizke. — Reklamanti si naj dajo pritožbe po zvedenih strokovnjakih sestavljati, kteri po vseh bistvenih faktorih t. j. po prihodkih, ceni pridelkov in stroških obdelovanja novi račun postavijo ali vsaj poprejšne popravijo, ker splošne opazke v pritožbah ne morejo mnogo koristiti, ako niso temeljito razvite in vtrjene.

deželnega komisijona izdane.

n i k i				V r t i								V i n o g r a d i		
V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.
spodnje-avstrijskega orala v avstr. veljavi.														
gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr
10 50	7 —	4 50	1 60	32 —	26 —	22 50	18 —	12 —					5 50	3 50
6 75	4 50	2 50	1 40	20 —	17 —	14 —	10 —							
10 —	7 —	4 50	1 50	26 —	20 —	15 —	12 —	8 50					6 75	4 75
6 25	3 40	1 50		14 50	12 —	9 —								
6 —	3 —	1 20		12 50	10 —	8 —	6 —							
10 50	7 —	4 50	1 50	28 —	24 —	18 —	14 —	10 50						
10 —	6 75	3 20	1 40	24 —	20 —	16 —	13 —	10 —	6 75					
6 —	4 25	2 60	1 20	20 —	16 —	10 —	6 —							
10 50	7 —	4 50	1 60	30 —	25 —	19 —	14 —	10 50						
9 —	5 50	2 80	1 40	25 —	20 —	14 —	10 —							
9 —	5 50	2 80	1 40	18 —	12 —	9 —								
8 50	5 —	3 50	1 50	25 —	20 —	15 50	11 50	8 50						
7 25	4 50	2 80	1 30	21 —	17 —	12 50	9 —	7 25						
4 25	2 70	1 —		15 —	12 —	9 —								
6 75	4 25	2 50	1 10	17 50	15 50	12 50	6 75							
1 10														
7 —	4 50	3 —	1 20	25 —	20 —	15 —	11 —	7 75						
6 —	4 —	2 50	1 —	18 —	15 —	12 —	9 —	6 —						
4 50	3 —	2 —	1 —	15 —	12 50	9 —								
4 —	3 —	2 —	1 —	16 —	12 50	9 —	6 —	4 —						

n i n e				G o z d i								Jezera, močvirji, ribniki		
V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.
spodnje-avstrijskega orala v avstr. veljavi.														
gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr
				2 50	2 —	1 50	1 —	70 —					1 30	70 —
— 40	— 30	— 20	— 10	2 —	1 50	1 —	70 —	40 —	20 —					
				2 50	2 10	1 70	1 30	90 —	50 —				1 30	50 —
				2 —	1 60	1 20	80 —	40 —						25 —
— 30	— 10			2 —	1 70	1 40	1 10	80 —	50 —	20 —				
				3 —	2 50	2 —	1 50	1 —	50 —			3 —	1 50	1 —
— 10				2 50	2 —	1 30	1 —	60 —	30 —					
— 40	— 30	— 20	— 10	2 —	1 40	80 —	50 —	20 —						
				4 —	3 50	3 —	2 50	2 —	1 50	1 —	50 —	1 30	20 —	
				3 —	2 50	2 —	1 50	1 —	60 —	30 —	18 —	1 30		
— 40	— 30	— 20	— 10	2 —	1 50	1 —	70 —	50 —	30 —	20 —		1 30	20 —	
— 10				3 —	2 50	2 —	1 50	1 —	70 —	40 —	20 —	1 20	75 —	40 —
— 20	— 10			2 —	1 50	1 —	70 —	40 —	20 —			65 —		
— 10				2 —	1 50	1 —	70 —	40 —	20 —					
— 20	— 10			2 —	1 50	1 —	70 —	40 —	18 —			60 —	30 —	20 —
— 10				1 —	70 —	50 —	30 —	18 —						
— 20	— 10			2 —	1 50	1 —	70 —	50 —	30 —	18 —		1 50		
— 20	— 10			2 —	1 50	1 —	70 —	50 —	30 —	18 —				
— 20	— 10			1 20	90 —	60 —	40 —	20 —	10 —					
— 20	— 10			1 20	70 —	50 —	30 —	20 —	10 —					

Razredne tarife za Štajersko od

(Obrok za reklamacije)

Cenilni okraj	Razredni predel	N j i v e															
		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Brak na Muri . . .	I.	18	50	14	50	11	—	8	—	5	25	3	20	2	10	1	20
	II.	11	50	8	75	6	—	4	25	2	60	1	80	1	—	—	—
Celje I. { Konjice in Šmarje	A	21	—	17	—	13	50	11	—	8	—	6	—	4	25	2	80
	B	16	—	13	—	10	—	7	50	5	50	4	—	2	80	1	60
Celje II. { Vransko, Celje in Loško . . .	A	18	50	14	50	11	—	8	—	5	50	4	—	2	60	1	60
	B	16	—	11	—	8	—	6	—	4	—	2	40	1	40	—	—
Nemški Landsberg	I.	26	—	19	—	16	—	13	—	9	50	6	50	4	75	3	10
	II.	18	—	14	50	11	50	8	50	6	50	4	75	3	20	1	80
Feldbach . . .	E	24	—	19	—	15	50	12	50	9	50	7	25	4	75	2	90
	I.	26	—	19	—	16	—	13	—	10	50	8	50	6	—	3	60
Gradec (okolica) .	II.	19	—	16	—	13	—	10	50	8	—	5	50	4	—	2	50
	III.	16	—	12	—	9	50	7	25	5	50	4	—	2	80	1	60
Gradec (mesto) .	E	28	—	21	—	17	—	13	50	9	25	4	75	—	—	—	—
	I.	19	—	16	—	13	—	10	50	8	—	5	50	4	—	1	80
Hartberg . . .	II.	13	—	10	50	8	—	6	—	4	50	3	20	2	10	1	—
	III.	11	50	9	50	7	25	5	50	4	—	2	40	1	60	1	—
Judenburg . . .	I.	16	—	11	50	8	50	6	—	4	50	3	—	1	60	—	—
	II.	12	—	8	50	6	75	4	75	3	50	2	50	1	40	1	—
Lipnica . . .	E	22	—	16	—	13	—	10	50	8	—	5	50	3	20	1	70
	I.	15	50	12	—	9	50	7	50	5	25	3	60	2	50	1	70
Ljubno . . .	II.	11	—	8	75	7	50	5	50	4	—	2	60	2	—	1	20
	E	10	50	8	75	6	75	5	75	4	75	2	20	1	40	—	90
Liezen I.	E	10	—	8	—	5	75	4	50	2	80	1	60	1	—	—	70
	E	16	—	13	50	9	50	7	25	5	50	4	—	2	90	—	—
Ljutomer . . .	I.	20	—	16	50	13	—	9	50	7	25	5	50	3	20	1	40
	II.	13	—	9	50	7	25	4	75	2	60	1	10	—	—	—	—
Maribor	E	11	—	8	50	6	75	5	25	3	20	1	80	1	10	—	—
	I.	20	—	13	50	11	—	9	25	6	50	4	50	2	40	1	40
Ptuj	II.	14	50	11	—	8	—	6	75	4	50	3	20	2	—	—	—
	E	20	50	15	—	12	—	8	—	6	—	2	60	—	—	—	—
Radgona	I.	17	—	14	50	11	—	8	75	7	25	5	25	2	80	1	60
	II.	14	50	12	50	10	—	8	—	5	50	3	60	1	60	—	—
Brežce (Kozje) .	I.	24	—	19	—	16	—	13	—	8	75	6	50	4	—	2	40
	II.	19	50	15	50	11	50	8	50	6	50	4	75	3	20	2	40
Weiz	III.	15	50	12	—	8	50	4	75	3	20	1	60	—	—	—	—
	E	16	—	13	—	10	50	8	50	6	—	4	—	2	20	1	10
Slovenji Gradec .	E	16	—	13	—	10	50	8	50	6	—	4	—	2	20	1	10

*) Tem tarifom sledijo od važnijih pridelkov tudi tarife nasvetovane od okrajnih cenitvenih komisijonov, da se ložej razmere razvidijo. Čudna pa je prikazen, da so na slovenskem Štajeru vsi okrajni komisijoni tako visoke tarife nasve-

deželnega komisijona izdane. *)

do 12. julija 1873.)

T r a v n i k i								V r t i																							
I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.					
gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
25	50	21	—	17	—	13	—	10	—	6	75	4	—	1	80	24	50	18	—	14	—	10	—	—	—	—	—	—	—		
19	—	15	—	12	—	8	50	6	25	4	25	2	80	1	60	19	—	15	—	12	—	8	50	—	—	—	—	—			
24	50	19	—	14	50	11	—	8	—	5	50	4	—	2	20	25	50	19	—	16	—	13	50	11	—	8	—	—			
17	—	12	—	8	50	5	50	3	20	1	60	—	—	—	—	17	50	13	—	7	50	—	—	—	—	—	—	—			
20	—	16	—	12	—	9	50	7	25	4	75	3	20	2	20	23	—	18	—	14	—	10	—	—	—	—	—	—			
20	—	16	—	12	—	8	75	6	50	4	—	1	60	—	—	19	—	13	50	9	50	—	—	—	—	—	—	—			
26	50	22	50	17	50	13	50	9	50	7	25	4	75	3	20	33	50	28	50	23	—	19	—	16	—	—	—	—			
18	—	14	50	12	—	8	—	4	75	3	20	1	60	—	80	21	—	18	—	14	50	—	—	—	—	—	—	—			
32	—	24	—	18	50	15	—	11	—	8	—	4	75	2	50	28	—	23	—	19	—	15	50	12	50	—	—	—			
32	—	24	—	19	—	14	50	12	—	8	75	6	50	3	20	40	—	32	—	24	—	19	—	14	50	9	50	—			
24	—	19	—	14	50	12	—	9	50	7	25	4	75	2	40	25	50	20	—	16	—	12	—	8	—	—	—	—			
24	—	19	—	14	50	12	—	8	—	5	50	3	20	1	60	16	—	12	—	8	—	5	50	—	—	—	—	—			
35	—	25	50	19	—	14	50	10	50	4	75	—	—	—	55	—	42	—	32	—	24	—	18	—	—	—	—	—			
26	50	21	50	17	50	14	50	11	—	8	—	5	50	2	30	24	—	19	—	16	—	13	—	8	—	—	—	—			
22	—	17	50	14	50	11	—	8	—	5	50	4	—	2	40	19	—	16	—	13	—	9	50	5	50	—	—	—			
16	—	13	—	8	75	6	50	4	—	2	40	1	60	—	90	11	50	9	50	7	25	4	—	—	—	—	—	—			
26	—	21	—	16	—	12	—	8	—	4	75	2	60	1	30	21	50	17	—	13	—	8	—	—	—	—	—	—			
19	—	14	50	11	—	7	50	5	—	3	50	1	80	1	—	14	50	11	—	7	50	5	—	—	—	—	—	—			
23	50	19	—	16	—	13	—	9	50	6	50	4	—	1	90	25	50	21	—	16	—	9	50	—	—	—	—	—			
24	50	17	—	14	50	11	50	8	—	5	50	3	—	2	30	23	—	17	—	14	—	9	50	—	—	—	—	—			
19	—	13	50	11	—	10	—	6	50	4	—	2	40	1	60	14	50	8	75	7	50	—	—	—	—	—	—	—			
15	50	12	50	9	50	7	—	5	—	3	50	1	80	—	80	13	—	10	50	8	75	—	—	—	—	—	—	—			
15	—	11	—	8	—	6	50	4	50	2	80	1	60	—	80	12	50	10	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—			
25	50	20	—	16	—	12	—	8	—	5	—	3	50	—	—	22	50	17	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—			
28	—	21	50	16	50	11	—	8	—	6	50	4	75	1	80	29	50	24	50	19	50	13	—	9	50	7	25	—			
21	—	14	—	10	—	5	50	3	20	1	80	—	—	—	16	—	12	—	6	50	4	—	—	—	—	—	—	—			
18	—	12	50	10	—	7	50	5	50	4	—	2	80	2	—	13	—	11	—	8	50	—	—	—	—	—	—	—			
29	50	19	50	13	—	10	50	8	—	5	50	3	20	1	80	25	50	20	—	13	50	11	—	—	—	—	—	—			
21	—	14	50	10	50	8	—	4	75	3	—	1	60	—	—	19	50	13	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—			
30	50	25	50	21	—	16	50	12	—	8	—	6	—	2	50	22	50	17	50	13	—	8	75	—	—	—	—	—			
22	56	18	—	13	50	11	—	8	50	6	—	4	50	2	40	25	—	19	50	14	50	9	25	—	—	—	—	—			
19	—	15	—	11	—	8	—	4	—	1	60	—	—	—	18	—	13	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
29	50	22	50	18	—	15	—	10	50	7	25	4	75	2	40	30	—	25	50	21	50	17	—	—	—	—	—	—			
25	50	17	50	14	—	11	—	7	25	4	75	2	40	—	—	19	50	15	50	11	—	—	—	—	—	—	—	—			
23	50	16	—	13	—	10	50	7	25	4	50	2	40	1	20	15	50	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
21	—	17	50	14	—	11	—	8	—	5	25	2	70	1	60	21	—	16	50	13	—	10	50	—	—	—	—	—			

tovali, da jih je deželni komisijon znižati moral, med tem ko so skoro vse na nemškem Štajeru nizke bile.

Cenilni okraj	Razredni predel	V i n o g r a d i															
		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Bruk na Muri . . .	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje I. { Konjice in Šmarje .	A	32	—	23	—	19	—	15	—	12	—	9	25	6	75	4	75
	B	19	—	13	—	6	50	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje II. { Gornji grad, Vrnsko, Celje in Laško . .	A	19	—	14	50	9	50	4	75	3	—	—	—	—	—	—	—
	B	9	50	4	50	2	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nemški Landsberg	I.	45	—	33	50	26	50	21	50	16	—	—	—	—	—	—	—
	II.	27	—	20	—	13	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Feldbach . . .	F	29	50	24	—	19	—	15	—	8	50	—	—	—	—	—	—
	I.	30	—	24	—	19	—	14	50	7	25	—	—	—	—	—	—
Gradec (okolica) .	II.	30	—	19	—	14	50	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—
	III.	14	50	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gradec (mesto) .	E	19	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	23	—	17	50	11	—	4	75	—	—	—	—	—	—	—	—
Hartberg . . .	II.	17	50	11	—	4	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Judenburg . . .	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipnica . . .	E	39	—	32	—	22	50	16	—	11	—	6	50	—	—	—	—
Ljubno . . .	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liezen I. . . .	E	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liezen II. . . .	E	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljutomer . . .	E	44	—	36	—	28	—	21	50	16	—	12	—	8	—	4	75
Maribor . . .	I.	50	—	37	50	27	—	20	—	16	—	13	—	9	50	6	50
	II.	21	—	17	—	13	—	9	50	7	25	4	75	—	—	—	—
Murava . . .	E.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptuj . . .	I.	49	—	37	50	27	—	19	—	16	—	13	—	8	50	4	25
	II.	22	50	15	—	11	—	5	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Radgona . . .	E.	38	50	32	—	26	50	20	—	14	—	8	—	4	—	—	—
Brežca . . .	I.	32	—	25	50	21	—	16	—	12	—	9	50	7	25	4	75
	II.	21	—	16	—	11	—	5	50	2	70	—	—	—	—	—	—
Weiz . . .	I.	27	50	21	—	11	—	8	50	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovenji Gradec .	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	E.	24	—	19	—	13	—	8	50	4	50	—	—	—	—	—	—

Razredne tarife c. kr. okrajnih cenitvenih komisijonov na Štajerskem.

Obdelane vrste	Brak na Muri				Celje (I. okraj)				Celje (II. okraj)									
	I		II		I (Šmarje)		II (Konjice)		I (Celje, Laško)		II (Vransko, Gornj grad)							
	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.						
	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr						
Njive																		
razred I	23	20	14	50	14	24	23	20	18	23	22	50	20	19	50			
" II	18	15	11	11	20	18	16	14	18	18	14	14	14	14	14			
" III	14	12	7	50	8	17	14	12	50	11	14	14	10	10	10			
" IV	10	9	5	25	5	14	11	9	50	8	10	10	7	50	7	50		
" V	6	50	6	3	20	3	10	8	50	7	6	7	5	5	5			
" VI	4	3	50	2	20	1	80	7	50	6	5	3	5	3	3			
" VII	2	60	2	1	30	1	5	25	3	50	3	50	2	3	30	3	1	80
" VIII	1	60	1				3	50	2	2	1	50	2	20	2			
Travniki																		
razred I	32	28	24	20	27	50	25	21	21	25	25	25	25	24	24			
" II	26	22	19	17	24	20	15	15	20	20	20	20	20	20	20			
" III	21	17	15	14	18	16	10	50	10	50	15	15	15	15	15			
" IV	16	50	12	10	50	11	14	13	7	7	12	12	11	11	11			
" V	12	50	10	7	75	8	10	9	50	4	4	9	9	8	8			
" VI	8	50	7	5	30	5	7	6	50	2	2	6	6	5	5			
" VII	5	4	3	50	3	5	4	50			4	4	2	70	2			
" VIII	2	30	2	2	2	80	2	50			2	80	2	70				
Vrti																		
razred I	30	50	30	24	22	32	32	22	22	29	27	24	23	50	23	50		
" II	22	50	20	19	18	24	24	16	16	22	50	21	50	17	17			
" III	17	50	15	15	14	20	20	9	50	9	50	17	50	12	12			
" IV	12	50	10	10	50	10	17	17		12	50	12						
" V						14	14											
" VI						10	10											
" VII																		
" VIII																		
Vinogradi																		
razred I						35	34	24	24	24	20	12	12					
" II						28	50	26	16	16	18	16	5	50	5	50		
" III						23	50	20	8	8	12	12		2	50			
" IV						19	16	4	4	6	5	50						
" V						15	13				3							
" VI						11	50	10										
" VII						8	50	7										
" VIII						6	5											

Obdelane vrste	Gradec (mesto)		Hartberg						Judenburg				
			I		II		III		I		II		
	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	
	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	gl. kr	
Njive													
razred I	32	— 24 50	24	— 14 50	20	— 12 50	14 50	10	— 17 50	14	— 13 50	10	—
" II	26	— 21 —	20	— 12 50	16	— 10 50	12	— 7 —	13	— 10 50	10 50	7	—
" III	21 50	17 —	16	— 11 —	13	— 8 25	9	— 5 50	9 75	7 50	7 75	5	—
" IV	17	— 13 —	13	— 9 —	10	— 6 75	7	— 4 50	7 50	5 50	5 50	3	—
" V	11 50	9 50	10	— 7 —	7	— 5 50	5	— 3 —	5 50	3 50	4 25	2 50	—
" VI	6	— 5 50	7	— 5 25	5	— 4 —	3	— 2 —	3 80	2 —	3 10	1 50	—
" VII	—	—	5	— 3 40	3	— 2 60	2	— 1 20	2 —	1 70	1 80	1	—
" VIII	—	—	2 30	1 50	2	— 1 20	1 20	— 80	—	—	1 20	— 50	—
Travniki													
razred I	40	— 24 50	34	— 18 50	27	— 14 50	20	— 11 50	25 50	21 50	21	— 14	—
" II	32	— 20 50	27	— 16 —	23	— 12 50	16	— 8 50	20 50	16 50	17	— 10	—
" III	24	— 16 50	23	— 13 50	19	— 10 —	11	— 6 50	17 —	12 50	13 50	7	—
" IV	18	— 12 —	19	— 11 —	15	— 8 25	8	— 5 —	13 50	9 —	9 25	5	—
" V	13	— 8 —	15	— 8 75	10	— 6 50	5	— 4 —	9 25	5 50	6 25	3 50	—
" VI	6	— 4 —	10	— 6 25	7	— 4 75	3	— 3 —	5 75	3 50	4 25	2	—
" VII	—	—	7	— 3 80	5	— 3 —	2	— 2 —	3 30	2 —	2 20	1 20	—
" VIII	—	—	4	— 1 40	3	— 1 30	—	— 1 —	1 60	1 —	1 20	— 60	—
Vrti													
razred I	64	— 48 —	36	— 18 50	30	— 14 50	22	— 11 50	20 —	9 —	13 50	6 50	—
" II	52	— 42 —	24	— 16 —	20	— 12 50	12	— 8 50	17 50	6 50	10 50	5	—
" III	40	— 36 —	20	— 13 50	16	— 10 —	8	— 6 50	13 —	5 —	7 75	3 20	—
" IV	30	— 30 —	16	— 11 —	12	— 7 25	5	— 4 —	9 75	3 20	5 50	2 50	—
" V	22 50	24 —	10	— 8 75	7	— 4 25	—	—	—	—	—	—	—
" VI	—	—	—	— 5 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" VII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vinogradi													
razred I	24	— 24 —	28	— 10 —	22	— 7 —	—	—	—	—	—	—	—
" II	16	— 16 —	22	— 7 —	14	— 4 —	—	—	—	—	—	—	—
" III	—	—	14	— 4 —	6	— 2 30	—	—	—	—	—	—	—
" IV	—	—	6	— 2 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" V	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" VI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" VII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" VIII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Obdelane vrste	Lipnica		Ljubno								Liezen (I. okraj)			Liezen (II. okraj)			Ljutomer								
			I				II				Ref.		Kom.		Ref.		Kom.		Ref.		Kom.				
	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.					
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.				
Njive																									
razred	I	25	20	19	50	19	50	13	50	13	—	13	—	9	50	12	50	8	—	20	—	15	—		
"	II	20	15	15	—	15	—	11	—	11	—	11	—	7	—	10	—	5	50	17	—	13	—		
"	III	16	12	50	12	—	12	—	9	—	9	—	8	50	4	50	7	25	3	50	12	—	11	—	
"	IV	13	10	—	9	25	9	25	7	—	7	—	7	25	3	20	5	50	2	75	8	—	9	—	
"	V	10	8	—	6	50	6	50	5	—	5	—	5	75	1	80	3	50	1	50	6	—	7	—	
"	VI	7	6	—	4	50	4	50	3	20	3	20	2	70	1	40	2	—	1	20	2	90	5	—	
"	VII	4	50	3	50	3	10	3	10	2	50	2	50	1	80	—	1	20	—	—	—	—	—	3	60
"	VIII	2	10	2	10	2	30	2	10	1	50	1	50	1	—	40	—	90	—	25	—	—	—	—	—
Travniki																									
razred	I	29	50	28	—	30	50	30	50	24	—	24	—	19	50	9	50	18	—	8	50	32	—	28	—
"	II	24	24	—	21	—	21	—	17	—	17	—	15	50	7	—	13	50	6	—	25	—	21	—	—
"	III	20	20	—	18	—	18	—	14	—	14	—	12	—	4	—	10	—	3	60	20	—	16	—	—
"	IV	16	16	—	14	50	14	50	12	50	12	50	8	75	3	—	8	—	2	50	15	—	12	—	—
"	V	12	12	—	10	—	10	—	8	—	8	—	6	25	1	90	5	50	1	60	11	50	8	—	—
"	VI	8	8	—	6	75	6	75	5	—	5	—	4	25	1	40	3	50	1	20	7	50	6	—	—
"	VII	5	4	—	3	70	3	70	3	—	3	—	2	10	—	90	2	—	60	5	50	4	—	—	—
"	VIII	2	40	2	50	2	90	2	90	2	—	2	—	1	—	40	1	—	30	4	10	—	—	—	—
Vrti																									
razred	I	32	25	—	28	50	28	50	18	—	18	—	16	50	9	50	15	50	10	—	20	—	28	—	—
"	II	26	20	—	21	—	21	—	11	—	11	—	13	—	7	—	12	50	8	—	17	—	21	—	—
"	III	20	15	—	17	50	17	50	9	—	9	—	11	—	4	—	10	—	4	—	12	—	16	—	—
"	IV	12	10	—	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
"	V	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
"	VI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
"	VII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vinogradi																									
razred	I	36	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	55	—	—
"	II	28	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	45	—	—
"	III	20	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	35	—	—
"	IV	16	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	27	—	—
"	V	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20	—	—
"	VI	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	15	—	—
"	VII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	10	—	—
"	VIII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—

Obdelane vrste	Brežce								Weiz						Slovenji Gradec											
	I (Sevnica, Brežce)				II (Korje)				I		II		III													
	Ref.		Kom.		Ref.		Kom.		Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.	Ref.	Kom.										
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.										
Njive																										
razred	I	23	—	23	—	14	50	18	—	28	—	20	—	24	50	18	—	20	50	15	—	20	—	20	—	
"	II	18	—	18	—	11	—	15	50	24	—	16	—	19	50	14	—	16	50	12	—	16	50	16	50	
"	III	14	—	14	—	8	—	12	50	20	—	12	—	14	50	10	50	10	50	8	—	13	—	13	—	
"	IV	11	—	11	—	5	—	10	—	16	—	9	—	10	50	8	—	6	—	5	—	10	50	10	50	
"	V	9	—	9	—	3	50	7	—	11	—	7	—	8	—	5	—	4	—	1	50	7	50	7	50	
"	VI	6	50	6	50	2	—	4	50	8	—	5	—	5	75	3	50	2	—	—	50	5	—	5	—	
"	VII	3	50	3	50	1	40	2	—	5	—	3	—	4	—	2	—	—	—	—	—	2	80	2	80	
"	VIII	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	2	—	3	—	1	50	—	—	—	—	—	1	40	1	40
Travniki																										
razred	I	28	—	28	—	24	—	24	—	37	—	28	—	32	—	25	—	29	50	22	—	26	—	26	—	
"	II	22	50	22	50	19	—	19	—	28	—	20	—	22	—	19	—	20	—	18	—	22	—	22	—	
"	III	17	—	17	—	14	—	14	—	22	50	15	—	17	50	15	—	16	—	12	—	17	50	17	50	
"	IV	13	50	13	50	10	—	10	—	18	50	10	—	14	—	9	50	13	—	9	—	13	50	13	50	
"	V	10	50	10	50	5	—	5	—	13	—	8	—	9	—	6	—	9	—	5	50	10	—	10	—	
"	VI	7	50	7	50	2	—	2	—	9	—	5	—	6	—	3	—	5	50	4	—	6	40	6	40	
"	VII	5	50	5	50	—	—	—	—	6	—	3	—	3	—	1	50	3	—	2	—	3	40	3	40	
"	VIII	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—	1	50	—	—	—	—	1	50	1	—	2	—	2	—	
Vrti																										
razred	I	34	50	31	—	22	50	22	50	37	50	20	—	24	50	18	—	20	50	15	—	26	50	26	50	
"	II	26	—	24	50	15	—	16	—	32	—	16	—	19	50	14	—	16	50	12	—	20	50	20	50	
"	III	20	—	18	—	10	—	10	—	27	—	12	—	17	50	10	50	—	—	—	—	16	—	16	—	
"	IV	14	—	11	50	—	—	—	—	21	50	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13	—	
"	V	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
"	VI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
"	VII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vinogradi																										
razred	I	40	—	35	—	26	—	18	—	34	50	18	—	10	—	9	—	—	—	—	—	30	—	30	—	
"	II	32	—	29	—	20	—	14	—	26	50	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	50	23	50	
"	III	26	—	24	—	14	—	10	—	14	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	16	—	
"	IV	20	—	18	—	7	—	6	25	10	50	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	50	10	50	
"	V	15	—	14	—	3	50	2	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	50	5	50	
"	VI	12	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
"	VII	9	—	—	—	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
"	VIII	6	—	—	—	2	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Razredne tarife za Solnograjsko

Okrajni cenilni komisijon	Razredni predel	N j i v e																T r a v				
		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		I.		II.		
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	
Solnograd . . .	I.	14	.	12	.	9	.	7	.	6	.	5	.	4	.	3	.	18	.	15	.	
	II.	10	50	8	.	6	.	5	.	4	.	3	.	2	.	1	.	13	.	10	.	
Sv. Ivan . . .	I.	10	50	8	.	6	.	5	.	4	.	3	.	2	.	1	.	9	.	6	.	
	II.	9	.	7	.	5	.	4	.	2	50	1	50	1	.	.	50	9	.	6	.	
	III.	7	50	6	.	4	50	3	50	2	20	1	30	.	80	.	40	11	.	8	.	
Zell a. Moos . . .	I.	9	50	7	75	6	25	4	75	3	60	2	50	1	50	.	75	9	.	6	.	
Tamsweg . . .	I.	7	.	5	50	4	25	3	10	2	.	1	20	.	70	.	30	6	50	5	.	
Okrajni cenilni komisijon	Razredni predel	P a š n i k i																P l a				
		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		I.		II.		
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	
Solnograd . . .	I.	2	.	1	50	1	.	.	.	75	.	40	.	20	.	10	.	6	.	45	.	25
	II.	2	.	1	50	1	20	1	.	.	.	60	.	30	.	16	.	6	1	70	1	20
Sv. Ivan . . .	I.	1	40	.	90	.	60	.	40	.	20	.	10	1	40	.	90
	II.	1	40	.	90	.	60	.	40	.	20	.	10	1	20	.	90
	III.	1	40	.	90	.	60	.	40	.	20	.	10	1	.	.	70
Zell a. Moos . . .	I.	1	40	.	95	.	65	.	45	.	30	.	20	.	14	.	10	1	40	.	95	
Tamsweg . . .	I.	.	80	.	70	.	60	.	50	.	40	.	30	.	14	.	6	.	60	.	50	

Opomba. Da se štajerske tarife, določene po deželnem komisijonu, ložej predajo, prinaša naš list tudi po referentih in okrajnih komisijonih nasvetovane tarifne stavke, kar je tudi za druge dežele zanimivo gledé na postavno določbo, da se tarife sosednih okrajev in dežel imajo nekoliko vjemati, ker bi sicer na zadnje utegnil centralni komisijon na podlagi novega računa tarife ustanoviti.

Posebno pozornost vseh davkoplačevalcev obračamo na to tarifo, ki je med edenajsterimi naj nižja, kar jih je do sedaj izdanih bilo na Dunaji, v Brnu,

sklenjene od deželnega komisijona.

n i k i						V r t i																		
III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.											
gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.											
12	9	6	4	2	1	20	19	50	16	50	12	50	9	50	7	25	4	75						
7	5	3	2	1		60	14	50	11		7	75	6		3	60	2	40						
3	80	2	40	1	40	75	30	10	14	50	11	50	7	75	6		3	60	2	40				
3	80	2	40	1	40	75	30	10	14	50	11	50	7	75	6		3	60	2	40				
6	4	2	1		50	20	11	50	7	75	6		3	60	2	40	1	50						
3	80	2	40	1	40	75	30	10	10		9		7	75	6	25	4	75						
3	60	2	40	1	40	80	20	10	7		5	50	4	25	3	10	2	1	20					

n i n e						G o z d i																		
III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.											
gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.											
	12						6	50	5		3	80	3		2	40	1	80	1					60
	75	50	40	25	16	6	3	70	2	60	1	60	1		45	12								
	50	30	16	6			2	20	1	60	1		70		45	30		10						
	50	30	16	6			1	30		90		60		35		20		10						
	40	20	10	6			1	70	1		60		40		25		10							
	55	35	20	16	8	4	2		1	30		80		50		35		20		10				
	30	20	14	10	6	4	1	20		90		65		40		20		10						

Celovcu, Lincu, Solnogradu, Inspruku, Tridentu, Gradcu, Trstu, Gorici in Bregencu, ako ravno Solnograjsko ne spada med nerodovitne dežele.

Gledé na te in gornjeavstrijske tarife se po vsej pravici sme trditi, da so razun v Litiji, Planini in Postojni vsi za Kranjsko od okrajnih cenitvenih komisijonov nasvetovani tarifni stavki zlo prenapeti in dokazati bomo še priložnost imeli, da pri nas skoro ni njiv in travnikov prvega razreda, ker pri nas brez gnoja nič ne rodi in so take njive in travniki v rodovitnijih deželah še le v 3. ali 4. razredu.

O potepinstvu.

(Konec.)

Veliki državoslovni učenjak Mohl je torej pravo misel zadel sè svojim izrekom, da je nevarnost sedanjega potepinstva s prebrisanostjo in izurjenostjo v rabi vsakovrstnih sredstev prej narasla, kakor se umanjšala, ker se trudi svoje zlobne namene v obilniši meri doseči iz napredka vsled pomnožene splošniše omike narodov in posamnih stanov.

Pozabiti pa se ne sme, da nevarnost te nadloge ne obstoji toliko v vednem nadleževanju in tudi resničnem poškodovanju prebivalstva, temuč prav za prav v tem, da potepini poročstva za varnost oseb in imetka neobhodno potrebna v nevarnosti obdrže, kar ima ta nasledek, da so posebno stanovniki na deželi v vednem strahu in skrbi ter da so vsled pretenja s hudodelstvi, posebno s požigom, tako boječi, da še se ne upajo iskati pravne pomoči pri sodnijah in varnostnih oblastnijah, iz česar sledi, da nadzorovanje in zasledovanje potepinstva ni toliko naloga policije za obči blagor skrbeče, temuč policije, ktera ima občinstvo varovati hudodelnikov. Za to pa so le take javne oblastnije sposobne, ktere celo žalostno prikazen po njenem bistvu, njenih lastnostih in njeni razširjenosti opazujejo in spoznavajo ter tudi poznajo postavne določbe o domovinskih pravicah, o splošnem naseljevanju ljudi, o beraštvu, kazenskosodnijski in politični pristojnosti, kar je vse potrebno, ako se hoče odločno in hitro postopati proti pravim potepinom.

V nekterih deželah se torej priporočuje vstanovitev deželne žandarmerije in tej na pomoč občinske varnostne straže. Ta poslednja vendar že zavoljo tega ne zadostuje, ker ta nadloga ni na samo en okraj omejena, temuč je razširjena v več okrajih in celó deželah in so potepuhi vseh okrajev po gostem v zvezi med seboj, dogovorno postopajo in blizo svojega gnjezda le redkokrat ljudi napadajo.

Tudi ta prikazen ni redka, da posebno manjše in torej slabiše občine rade za policaje take ljudi postavljajo, kateri so boljše za siromaško preskrbljenje, kakor za varnostno službo policijske straže sposobni, ker dostikrat nimajo telesnih lastnosti, še manje pa duševne, torej svojo prenapeto ostrost proti ženskam in otrokom obračajo, upornih potepinov pa se skrbno ogibljejo, katerih se z drugimi občani bojé, namesto da bi ravno te zasledovali. Taka je tudi nekdanj bila pred obstoječimi grajščinskimi oblastnijami, da so čuvaji ene grajščine znane hudodelnike samo zasledovali do okrožja bližje grajščine, samo da jih ne bi prijeli v okrožji lastne in tej stroške zapora in kazenskega preiskovanja prihranili.

Deželna varnostna straža bi torej morala biti po vojaško osnovana in če so stražniki sposobni in zanesljivi, bodo dotični stroški dosti manjši od škode, katero od občinstva odvrnejo. Kazenske sodnije bi z deželnimi stražniki posebno o nevarnosti v zamudi morale v neposrednji dotiki biti; področje in odgovornost teh stražnikov pa bi imela biti tako določena in takemu prigledovanju ali kontroli podvržena, da si zaslužijo polno zaupanje občinstva, s katerim bi morali ostati v vedni zvezi. Deželni stražniki bi torej edino imeli skrbeti za javno varnost in mir, krajnopolicijske zadeve pa bi se prepustile občinskim organom. V novejšem času je žandarmerija pri nas že nekoliko po teh načelih osnovana, ker je službeni navod od leta 1850 bil primerno spremenjen.

Daljši pomoček proti potepinstvu je javnost.

Naj nevarniše je bilo za potepuhe to, da so o začetku tekočega stoletja začeli popisovati njih osobnosti, navade, jezik, zvijače in tihotapstva in da se je s tem občinstvo seznanilo s to nadlogo in se je laglje ogibati vedelo; tudi na Dunaji je bila ena taka obširna knjiga izdana, policijski listi vsaki čas prinašajo enake popise in želeti bi bilo, da se ta pripomoček še boljše uvaži in rabi. Kakor na Francoskem in v Belgiji bi se taka samostalna in zanimiva poročila gledé na občo varnost morala prilagati naj boljše razširjenim čas-

nikom. Dober poduk za deželne in občinske stražnike bi dosti koristil in temu razun drugih okoljščin je pripisovati, da v saksonskem kraljestvu pride eden žandar še le na 13000 prebivalcev, v Württembergu in Badnu pa že na 4000 oziroma 2000 prebivalcev.

Daljši pomoček proti nadležnemu potepinstvu je ostro nadzorovanje prenočišč in krčem sploh, ker imajo v takih zabitih kotih potepuhi svoje shode in skušeni podučujejo novice v vseh zvijačah in hudobijah, tudi zbirajo v njih stari zvedenci nova krdela lenuhov in ničvrednih ljudi.

Stariši sami pa bi pred vsem morali skrbeti za kristijansko zrejo, torej za dober domač in šolski poduk svojih otrok, da si prisvojijo potrebne za razvoj uma in srca vednosti in lastnosti, dalje jim je treba pametne razdelitve časa za uk in za primerno delo, namesto da bi že od mladih nog po ulicah in cestah dan gubili, kjer se po gostem naj slabše lastnosti razvijejo in otroci rano za hudobije pripravljajo. Ako se fant pozneje da kteremu rokodelcu v poduk, ali deklica v službo, ne pomaga veliko, ker je srce že okuženo slabimi nagoni, duševne zmožnosti pa so tope postale in si ne želijo več boljšega razvoja. Delo se jim mrzi, reda niso vajeni, temuč hrepenijo po neomejeni prostosti in v kratkem ji sledi razuzdanost, oni zapustijo dom in se stepajo po svetu, dokler jih ne sprejme jetnišnica in so tako navadno izgubljeni za človeško družbo, ktero preklinjajo in jo za svojo sovražnico smatrajo. Človeški družbi pa ni toliko posamesen nevaren, kakor cele zaveze potepuhov, torej bi se pred vsem ovirati moralo združenje potepuhov, pri posamnikih pa v ir lenobe in poznejše hudobije odstraniti.

Pri nas nekoliko posilne delalnice zavirajo nepretrgano nadlegovanje mirnega občinstva, na koliko pa tudi poboljšajo nemarneže, bi nam statistika povedala; po mestih se nahajajo tu in tam naprave za otroke delalcev in za druge zanemarjence, tudi pribežališča se snujejo za služabnike brez službe, v kterih najdejo zavetje ob času stradanja in poduk

v potrebnih rečeh, tudi od nove postave o potepinstvu se pričakuje dober vspeh; vendar vse ne more izdatne pomoči dati, dokler občinstvo samo od rodovine do občine ne bode skrbelo za zamašenje hudih izvirov, iz katerih izhaja omenjena občna nadloga.

Ločitev zakonskih družetov in dovoljenje posebnega stanovališča med ločitvenim obravnavanjem.

Ana N., soprosetnica kmetije, je vložila s tožbo na ločitev zakona vred tudi prošnjo za posebno stanovališče.

Okrožna sodnija je z odlokom dné 23. avgusta 1869, št. 2182 prošnjo za dovolitev ločenega stanovališča zavrnila zaradi tega, ker se iz okoljščin v ločitni pravdi navedenih razvideti ne more, da bi bila tožnica po svojem toženem možu na življenji ali na svojem zdravji v nevarnosti, ker tožnica sama obstoji, da se je po vložitvi ločitne tožbe s svojim možem spet združila in se tedaj v smislu §. 98 obč. drž. zak. misliti mora, da je tožnica z dopuščanjem združitve njej od svojega moža storjene krivice mu odpustila in se pravici na ločitno tožbo odrekla.

C. k. nadsodnija je z odlokom dné 15. septembra 1869, št. 18548 pritožbo vslišala in spoznala: „Ani N. se med in do pravnomočne razsodbe ločitne pravde med njo in njenim možem tekoče dovoljuje ločeno stanovališče, in Moric N. mora Ani N. v mesečnih obrokih spodobni živež 1 gl. na dan plačevati“. Razlogi: Iz predložene obravnave, ktere celoviti sestavni del je tudi ločitna tožba Ane N., se razvidi, da se z daljnim družnim življenjem pritožnice z njenim možem ne more doseči složno zakonsko vkupno stanovanje, temveč je pritožnica izpostavljena oni nevarnosti, ktera stori postavni pogoj za dovolitev ločenega začasnega stanovališča, po čem se pritožnici tako stanovališče dovoljuje in možu nalaga dolžnost, da svoji ženi daja spodobni živež; en goldinar na dan se pa kot osobnim in krajnim razmeram primeren kaže.

Toženčev priziv je c. k. najvišja sodnija zavrnila ter nadsodnijsko odločbo potrdila in sicer gledé na to, da se iz toženčevih povedb pri obravnavi jasno vidi, da je tožnica večkrat pred njim bežala pod okoljščinami, ktere so zadostni vzrok, da je bila pred njim v nevarnosti, in da se jej dovoli zahtevano ločeno stanovališče. V tem, da je toženec po tožničini prošnji za dovolitev ločenega stanovališča jo k dopuščanju združbe pripraviti vedel, se ne nahaja še nobena odpoved ločenemu stanovališču, ker se izjema na neveljavni zakon se ozirajočega §. 96 obč. drž. zak. ne more raztegovati na slučaj že obstoječe zakonske zaveze, in ker po §. 110 obč. drž. zak. celo pravo vendar samo dejansko ponovljeno zedinjenje ne podere sodnijske ločitve. Znesek od 1 gl. na dan za preživljenje po nasprotnem premoženji in po drugih osebnih in krajnih razmerah se za sedaj vidi kot nepresega-joče tožničino potrebo po prejšnem zunaj sodnije stavljenem od toženca ne potrjenem predlogu nevezane tožnice, in tudi gledé na toženčevo zmožnost plačevanja.

V ločitveni tožbi sami je okrožna sodnija po dognanem dokazovanji po pričah z rabsodbo dné 11. julija 1870, št. 1337 na ločitev od mize in postelje vsled toženčevega zakrivljenja in na platež sodnih stroškov spoznala iz sledečih razlogov: Priče so enoglasno povedale, da sta se zakonska večkrat pričkala in kavsala. Leopold St. je pod prisego povedal, da sta se te dva zakonska vedno prepirala in da je toženec priložnost k temu iskal. Tereza B. in Katarina A. ste rekli, in sicer prva, da je videla, ko je toženec svojo ženo pri nekem prepiru s konjskim korbačem na ramo vdaril in jej pri drugem prepiru nekoliko zaušnic dal, druga pa, da je toženec pri prepirih svojo ženo zmerjal, da se je tožnica enkrat iz strahu pred tožencem, kteri jej je žugal jo končati, pri njej, priči, v sobo zaklenila, toženec pa s sekiro po vratih butal in obema žugal, ju vsmrtiti. Janez N. in Ivana H. sta pod prisego potrdila, da se je toženec s svojo ženo vedno prepiral, in poslednja, da je videla, ko je toženec svoji ženi

zaušnico dal. Leopold S., Katarina A. in J. V. pravijo, da je toženec svojo ženo za ramo zgrabil in v izbo tiral. Zdravnik N. potrjuje, da je najprej toženca, pozneje pa njegovo ženo zaradi nesramne nalezljive bolezni ozdravljeval, toraj je vzroka zadosti, da je toženec tožnico okužil. Tožencu se tedaj šteje v krivico, da je svojo ženo večkrat občutljivo razžalil, in nahajajo se razlogi, iz katerih se na ločitev od mize in postelje vsled toženčevega zadolženja spoznati zamore, to tembolj, ko je priča Leopold St. prav natanko in pod prisego izrekel, da je bila tožnica delavna in pridna, da je pa toženec vzroke k prepiru iskal. Ko se dalje iz okoljščine, da je tožnica po vloženi ločitveni tožbi tožencu združbo dovolila, ne razvidi odpuščenje zato, ker je ločitveno tožbo nadaljevala; ker je na dalje, čeravno se je tožnica s tožencem dné 6. aprila 1869 popolnoma pogodila, on vendarle pozneje svojo ženo razžalil, na to razžaljenje se pa v skupnosti obzir jemati ima; okoljščina, da je tožnica toženca večkrat zapustila, se ravno le za nasledek njej storjenega žaljenja šteti zamore, je bilo tožno zahtevanje vslišano in toženec zato, ker je zgubil pravdo, dolžen spoznan, sodnijske stroške povrniti.

C. k. avstr. nadsodnija je z odločbo dné 12. januarja 1871, št. 25698 to razzodbo spremenila, presojne stroške obeh strank obotala in na toženčevo prošnjo za presojo spoznala: Po tožnici zoper njenega moža prošena ločitev od mize in postelje iz toženčevega zadolženja se dovoljuje vendar le pod tem, ako tožnica položi dopolnitveno prisego, da je njeni mož večkrat in sicer vpričo Tereze B., Ivane H. z njo grdo ravnal in jo tepel, dalje da je vpričo Katarine A. psoval in jej žugal, jo vsmrtiti. Sodnje stroške mora toženec v 14 dneh potem, ko bode razsojeno o tem, da je pravdo zgubil, tožnici plačati. Če tožnica pravdo zgubi, se sodnji stroški obeh strank obotajo. Razlogi: Priča Tereza B., kakor tudi Ivana H. ste pod prisego potrdili, da je bila tožnica od svojega moža v njuni nazočnosti in sicer vpričo Tereze B. dvakrat tepena. Katarina A. je sploh slišala, ko je toženec

svojo ženo psoval in je vrh tega potrdila, da jej je enkrat žugal, jo umoriti. V tem dejanji mora se res videti, kakor je že prvi sodnik razjasnil, prav občutljivo večkratno razžaljenje tožeče žene, katero jo po §. 109 obč. drž. zak. upravičuje zahtevati ločitev od mize in postelje vsled toženčevega zadolženja, posebno ker se iz izpovedb teh prič razvidi, da tožnica svojemu možu k takemu razžaljenju ni dala nobene spomina vredne prilike, temveč priča Leopold N. potrди, da je toženec vedno prilike k prepiru iskal. Ker so vendar, kakor je v presojni prošnji prav po pravici omenjeno, izpovedbe prič B., A. in H. o storjenih dejanjih kot za prav občutljivo žaljenje štetih le posamne, ker je dotično trditev tudi toženec zanikal, in ker je pravna moč dokazov tudi v ločitni pravdi vsled §. 9 dvornega dekreta dné 23. avgusta 1819, št. 1595 zbirke pravosodnih postav dobljena prva polovica dokaza dopolniti s položeno dopolnitno prisego od tožnice ponujeno in je tedaj veljavnost tožnega zahteva od te prisege odvisna spoznati. Toženčevi ugovori, da so se kot vzrok ločitve dokazovane žalitve godile pred spravo pred 6. aprilom 1869 med strankama dovršeno, in da je tožnica sama po podani ločitveni tožbi meseca avgusta 1869 tožencu združbo dovolila, iz česar se nehanje pravice do ločitve zahtevati sklepati sme, niso v postavi vtrjeni, ker se le pri prešeštvu po določbi §. 96 obč. drž. zak. iz daljne zakonske družbe taka odpoved pravici izpeljevati zamore. Ravno tako se na toženčevo zahtevanje, na ločitev iz samega tožničinega zadolženja spoznati, zaradi tega ozirati ne more, ker je to zahtevanje še le v presojni pritožbi stavljeno. Toženčeva obsodba na povračilo sodnih stroškov, ako on pravdo zgubi, je postaven nasledek §. 398 sodn. reda, če pa tožnica pravdo zgubi, se imajo obotati sodnji stroški, potem na vsak način tudi presojni stroški, ker ima tožnica za se prvo ugodno razsodbo.

C. k. najvišja sodnija je na toženčevo prošnjo za dosojno nadsodnijsko razsodbo potrdila iz sledečih razlogov: Ker je nadsodnija na toženčevo prošnjo za presojo spremenivši

razsodbo prve stopinje po tožnem zahtevanju nepogojno vslišanim, po zahtevu spoznala, da tožnica položi dopolnitno prisego, je toženčeva prošnja za dosojno izvanredna, ktera bi se le pri očevidni nepostavnosti ali krivici vslišati vtegnila, kar pa trditi toženec najmanjšega vzroka nima, ko je po izpovedbah prič po vsaki ceni prva polovica dokaza dobljena o tem, da je on večkrat zeló občutljivo tožnico žalil, zarad česar se jej ima po §. 109 obč. drž. zak. dovoliti ločitev vsled njegovega zadolženja. Po priči Terezi B. potrjeno tepenje s konjskim korbačem in od nje potrjeno poznejše klofutanje je brezdvomno večkratno hudo ravnanje na telesu. In tudi pri tožencu služēča Ivana H. je morala potrditi, da je svojo ženo s konjskim korbačem odrgnil in da je tožnici enkrat zausnico dal, in ni mogla zanikati, da je on tožnico s korbačem tudi res udaril. Katarina A. je potrdila, da je toženec tožnico večkrat psoval, in da se je enkrat pred njim zbala in zase zaklenila, on pa potem s sekiro na vrata tolkel in žugaje jo umoriti zahteval, da ga notri pusti. Priča Leopold St. je potrdila, da se je toženec večkrat s tožnico prepirati začel, večkratno besedovanje je potrdila tudi priča Janez W., poslednji priči tudi pravite, da je pri takem prepiru toženec tožnico, ktera je na pomoč klicala, v sobo tiral in vrata zaklenil. Nobena toženca obtežujočih izpovedb ene ali druge priče ni bila z drugimi izpovedbami ovržena in dvomljiva postala in pozvedelo se ni prav nič, kar bi tudi le nekoliko za opravičenje toženčevega surovega ravnanja z njegovo ženo služiti in se jej za zadolženje šteti vtegnilo. Na okoljščino od Ivane H. omenjeno, da je bila tožnica enkrat pijana, se že zarad tega obzir ne jemlje, ker ni dokazano, da bi bila tožnica takrat tepena. Da je vnovič toženca zapustila, sledi samo na sebi iz surovega ravnanja s tožnico, proti čemur se s svojim trudenjem, jo k združenemu življenju pripraviti, pač ne dá zediniti misel, da mu je ona dajala priliko k nezadovoljnosti. Kar naposled zadeva dné 6. aprila storjeno spravo in dné 6. avgusta 1869 zopetno združbo, se na to §. 96

obč. drž. zak. prav nič obračati ne more. Ker je tožnica toženčevi obljubi zopet verjela, in združno živeti vnovič poskusila, se ni odpovedala njej potem se vendar potrebno zedtemu utrjevanju pravice po §. 109 obč. drž. zak. zadoljene, in toliko manj je dovolitev zopetne združbe, katero je toženec po tožbi s povabilom tožnice naklonil, enako odstopu od tožbe. Zavrnitev toženčeve dosojne pritožbe ima po §. 398 sodn. reda nasledek povračilo dosojnih stroškov.

(Razsodbi od 9. novembra 1869, št. 62594 in od 14. julija 1871, št. 3541.)

Pristavek. Sedaj veljavne postave pri ločitvah zakona so:

- a. občni državljanski zakonik,
- b. dvorni dekret od 11. junija 1814, št. 1089 zbirke pravosodnih postav,
- c. dvorni dekret od 23. avgusta 1819, št. 1595 zbirke pravosodnih postav,
- d. postava od 25. maja 1868, drž. zak. št. 47,
- e. postava od 31. decembra 1868, drž. zak. št. 3 od 1869.

Ločitev je ali dogovorna, za katero je pristojna okrajna sodnija skupnega stanovanja, ali pa je nedogovorna (sodnijska), pri kateri je za obravnavanje pristojno zborna sodnija zadnjega skupnega stanovanja.

Prošnje za naprejno zavarovanje povračil proti sodnikom se smejo po §. 46 pravilnika sodnje oblasti vlagati tudi pri višji deželni sodniji, ki je pristojna za dotično tožbo.

Nova skupna sirotinska denarnica c. k. okrajne sodnije v Henrikovem Gradci pri razdelitvi skupila nekega po kantu prodanega posestva ni dobila zneska 124 gl 44 kr. na tem posestvu zavarovanega, in dru. G.-u kot skrbniku te sirotinske denarnice je po nadsodnijskem ukazu c. k. okrajna sodnija v Henrikovem Gradci zarad tega, ker se pri naloženji tega kapitala naredbe previdnosti niso spolnile, velela, da naj

terja povračilo škode s tožbo po določbi postave dné 12. julija 1872, št. 112 drž. zak. od bivšega predstojnika omenjene okrajne sodnije V. M-a, kakor tudi, da naj stori vse to, kar je potrebno za obrambo nevarnosti skupne sirotinske denarnice.

Vsled tega okrajno-sodnijskega ukaza je dr. G. pred dotično tožbo podal pri c. k. nadsodnji praški zoper V. M-a prošnjo za prepoved na polovico pokojnine, ki se mu ima izplačevati, katero prošnjo je nadsodnja kot neredno naravnost pri drugi stopinji podano zavrnila.

Na dr. G.-ovo pritožbo je pa c. k. najvišja sodnja gledé na to, da se po §. 46 pravilnika sodnje oblasti prošnje za dovolitev sodnijske prepovedi smejo vloževati ali pri sodnji v reči sami pristojni, ali pa pri oni sodnji, v ktere okraju se ima prepoved izpeljati; dalje gledé na to, da je po §. 8 postave dné 12. julija 1872, št. 112 drž. zak. za tožbe z-
stran povračila iz poškodbe pravice po sodnijskih uradnikih v spolnovanji njihove službe stranki storjene ona zborna sodnja druge stopinje pristojna, v ktere okrožji ima sodnja svoj sedež, ktera ali ktere služabnik je pravico poškodoval, da se ima tedaj tožba zoper dosluženega deželno-sodnijskega svetovalca g. V. M-a na povračilo novi skupni sirotinski denarnici v Henrikovem Gradci z nepostavnim naloženjem kapitala v znesku 700 gld. iz te denarnice storjene škode pri nadsodnji češki vložiti; in gledé na to, da se določba §§. 18 in 24 postave dné 12. julija 1872 v spodbijanem nadsodnijskem odloku nanašajočih opira na ta pogoj, da je že izdana pravomočna razsodba pristojne nadsodnije, v §. 25, kateri vrh tega stavi pogoj, da pravda zoper državo že teče, se pa ne nahaja nobena določba o pristojnosti za dovolitev dotičnega varnostnega sredstva — spodbijano odločbo nadsodnije češke odstranivši njej rešitev prošnje za prepoved ne gledé na navedeni odbijalni razlog zaukazala.

(Odločba najvišje sodnje dné 26. novembra 1872, št. 12050.)

Ako se opusti pritožba proti stavbinemu dovoljenju, se ne more več začeti ravnanje o motenji posesti.

France Hraby, mlinar v Prostejevu blizu Prerova na Moravskem, poseduje za svojim mlinom travnik map. št. 28. Na ta travnik se naslanja k velikemu Prostejevu spadajoči pašnik map. št. 93.

France Hraby-jev travnik map. št. 28 loči od pašnika map. št. 93 ograja, v kateri so vhodna vrata. Skozi ta vhodna vrata je France Hraby že veliko let in še do novejšega časa s svojega travnika map. št. 28 čez občinski pašnik map. št. 90 vozil.

Občina v velikem Prostejevu je pa od svojega pašnika map. št. 93 en kos in sicer ravno na France Hraby-ov travnik map. št. 28 se naslanjajoči kos prodala Antonu Tatineku s kupno pogodbo dné 29. aprila 1872 potrjeno od moravskega deželnega odbora dné 11. maja 1872.

Anton Tatinek je pa mislil na tem od občine Veliki Prostejev in od njenega pašnika map. št. 93 kupljenem na France Hraby-ov travnik map. št. 28 se naslanjajočem kosu hišo sezidati.

Po takem je prosil občino za stavbino dovoljenje, kar se mu je tudi po dotičnem pozvedovanju dovolilo.

K temu pozvedovanju je bil tudi poklican France Hraby z drugimi mejaši vred.

Ko je Tatinek po zadobljenem stavbinem dovoljenju hišo staviti začel in ko se je pokazalo, da to začeto zidanje France Hraby-ovo izvozno pot s travnika map. št. 28. zapira, je France Hraby vložil tožbo zastran motenja posesti.

Prva stopinja, c. k. sodnija v Lipniku, je po dokončanem ravnanju v tem zidanju z razsodbo dné 15. junija 1872, št. 2611 dejansko videla motenje Franca Hraby-ja v posesti pravice voznje po pašniku št. 93 s travnika map. št. 28, in tožencu Antonu Tatineku velela, da postavi reč v poprejšni stan, in da se ima vsakoršnega daljšega motenja omenjene France Hraby-ove pravice zdržavati, ako se hoče izogniti globi od 100 gld. za vsak prestop.

Na pritožbo zoper to rzsodbo c. k. okrajne sodnije v Lipniku od toženca Antona Tatineka podano je moravsko-sileška nadsodnija z odločbo dne 23. avgusta 1872, št. 3730 ovrгла rzsodbo c. k. okrajne sodnije v Lipniku dne 15. junija 1872, št. 2611 in tožnika Franceta Hraby-a z njegovo tožbo zavrnila.

Ta rzsodba c. k. nadsodnije v Brnu se je opirala na to, da je občinski pašnik št. 93 občinski svet, čegar vživanje je vsakemu občinskemu udu dopuščeno, na kterega tedaj posamni naseljenci, toraj tudi ne tožnik France Hraby ne morejo posebne zasebne pravice, tedaj tudi ne pravice vožnje zadobiti.

V prizivu zoper to odločbo od tožnika Franca Hraby-a podanem se je kazalo na to, da, ako bi se mnenje c. k. nadsodnije opiralo na pravilnost, bi bil §. 1472 obč. drž. zak. brezbitvena reč, ker po tem paragrafu pravice na državno in občinsko premoženje tudi v daljšem kot navadnem času po zastaranji nehati vtegnejo.

C. k. najvišja sodnija pa ni hotla sprejeti ne razlogov prve stopinje, in tudi ne onih druge stopinje, in je tožnika Franceta Hraby-a z njegovim tožnim zahtevom zavrnila iz sledečih razlogov:

Po §. 340 obč. drž. zak. ima oni, kteri misli, da se mu po tujem zidanji v svoji pravici škoda godi, le takrat pravico do pritožbe, in prepovedi zidanja, ako se mu zidavec po določbah obč. sodn. reda ni zavaroval.

V tem slučaji se je pa zidavec Anton Tatinek pritožniku oziroma tožniku Francetu Hraby-u v smislu obč. sodn. reda s tem ustavil, da je pri občinskem predstojništvu prosil za dopust zidanja.

Ker se mu je to dovoljenje dalo in ker je bilo Francetu Hraby-u tudi to naznanjeno, on pa opustil svojo pritožbo o pravem času vložiti, se njegovo tožno zahtevanje ne more vslišati niti v *possessorio ordinario*, niti v *summarissimo*, in tudi se nima preiskovati, ima li France Hraby to pravico vožnje dejansko ali ne.

(Odločba najvišje sodnije dne 2. oktobra 1872, št. 10098.)

Podarjeni odpust dolga je veljaven tudi brez pismene listine.

Pri razpravi Suzana Bebekine zapuščine so dediči zoper Janeza Bebeka napovedali zapuščinsko terjatev v znesku 558 gld., od katerih je poslednji le znesek od 80 gld. za jasno izkazan spoznal. Zarad tega od dedičev na priznanje pravice na 478 gld. tožen, se je Janez Bebek glavno prisego ponudivši v svojem ugovoru zagovarjal s tem, da mu je Suzana Bebek že o življenji rekla, da ona od terjatve v znesku 558 gld. znesek od 478 gld. od njega nazaj ne terja, in da mora on le ostali znesek od 80 gld. njenim dedičem o svojem času plačati. Na to glavno prisego ste obe nižji sodnji — okrajna sodnija v Belskem in moravsko-sileška nadsodnija — spoznali in pri dobrem izidu dokaza toženca od tožbe odvezali. Zoper to so tožniki podali dosojno pritožbo, v kateri so spodbijali mnenje nižjih sodnij, da je pri podarjenem odpustu dolga nepotrebno izdanje pismene, to je odpustne listine.

Najvišja sodnija je zavrgla dosojno pritožbo iz sledečih razlogov: Nižji sodnji niste z dopuščanjem toženčevega ugovora, da mu je bil njegov dolg po Suzani Bebek v znesku 478 gld. ustno spregledan, nikakor postave napačno razlagali. Kajti §. 943 obč. drž. zak. govori le o vezalnih daritvenih obljubah, o pogodbi, pri kateri se reč t. j. predmet daritve le obljubi, ne pa tudi ob enem izroči. Daritve pa, kjer brez plačila prepuščena reč v daljšem pomenu (§. 938 obč. drž. zak.) ni sploh pripravna za izročitev, in kjer je med obljubo in spolnitvijo — dejansko izročitvijo (§. 1045 obč. drž. zak.) razloček čisto neveljaven, ne spadajo k določbi §. 943 obč. drž. zak. Daritev, ki obstoji iz odpovedi kaki pravici na korist obdarovanca, postane ravno s tem popolna, da se dejanje izvrši, ktero odpoved pravice stori, za voljo česa tudi odpustna pogodba (§. 1444 obč. drž. zak.) čeravno le ustno sklenjena, precej in neposrednje pokaže ono v zgubi pravice do terjatve obstoječo moč, ki je s to pogodbo namenjena.

(Razsodba od 8. avgusta 1872, št. 7577.)

 Zadnji dve poli pridete kmalu na svetlo.

Nezakonski oče ima tudi pogrebščino za svojega otroka plačati.

C. k. nadsodnija češka je nepogojno zavrnila tožno zahtevanje v pravdi Marjete Trak zoper Andreja Gareis-a zaradi povračila od tožnice plačanih stroškov pogreba Tereze Trak, ki jo je s tožencem zunaj zakona imela, v prvi stopinji od okrajne sodnije Falknovske proti temu dopuščeno, da tožnica stori glavno prisego na okoljščino, da je ona te stroške plačala. Razlogi: Oče nezakonskega otroka je po §. 167 obč. drž. zak. do njegove vzreje zavezan, in po §. 166 tega zakonika veže ga z materjo vred tudi dolžnost, otroka odgojevati in preskrbovati. Te očetove dolžnosti se morajo spolnovati, če je otrok pri življenji; po njegovi smrti postava očetu ne nalaga nobene dolžnosti. Kar posebno zadeva stroške pogreba, se ti stroški po §. 549 drž. zak. drže dedovine, to je zapuščine umrlega. V premoženji nezakonskega otroka gre vendar po §. 756 obč. drž. zak. le materi nadsledstvo, in oče je iz tega razločno izključen. Poslednjega toraj tudi po teh postavnih določbah ne veže nobena dolžnost, stroške pogreba plačevati.

C. k. najvišja sodnija je potrdila prvosodnijsko razsodbo. Razlogi: Reč tako nanaša, da ima tudi nezakonski oče dolžnost, stroške pogreba plačati, in če jih — kakor v tem slučaju — med tem tretja osoba založi, poslednjemu povrniti, to sledi tudi iz besed §§. 166, 167 in 1042 obč. drž. zak. in iz pomena teh za varstvo nezakonskih otrok in za zavarovanje njihovih telesnih potreb izdanih postav, med tem, ko iz določb §. 549 obč. drž. zak. za to nasprotno mnenje vtrjenih ne sledi, da bi se nezakonski oče umrlega otroka, kateri nobenega premoženja ne zapusti, primorati zamogel, plačati stroške primernega pogreba, in s tem otroku zadnjikrat postreči.

(Razsodba od 25. julija 1872, št. 7209.)

Pri onezvestobi mora namen zatoženca biti nepovrnljivo prisvojenje tujega blaga.

A. je pri svojem nakladanji ladije B-u vročil znesek od 250 gl. s tem namenom, da bi bil ta denar, kakor je v izrečenji o tem opraviu od B-a izdanem rečeno, varoval pred mogočo izgubo na potovanji po morji, in da bi v potrebi s to gotovino gospodariti zamogel. Ko je pozneje A. vrnitev tega denarja terjal, mu ga B. ni mogel dati, ker je prejeti denar za se porabil, in ker tudi drugega premoženja ni več imel, ga v kaki drugi vrednosti vrniti.

C. k. deželna sodnija tržaška je z odločbo dné 4. decembra 1861, št. 3191 obtoženca od hudodelstva onezvestobe odvezala in v razlogih povdarjala, da se, čeravno se po lastnem obtoženčeven obstanji ne more dvomiti, da mu je A. znesek od 250 gl. s tem namenom izročil, varovati ga pred zgubo na popotovanji po morji in si ga prihraniti za kako potrebo; da se pa z ozirom na prijateljske razmere med obtožencem in poškodovancem obstoječe brez ovinkov za popolnoma gotovo imeti mora, da ni bil, kakor B. pravi, izprva postavljen pravi čas za vrnitev omenjenega denarja, in da je A. vsaj molče dovolil, da obtoženec med tem prejeti denar porabiti sme, da je B. tačas, ko je denar porabil, gledé na svoje tačasne denarstvene zadeve, premoženje res imel vrnitev v pravem času zavarovati, toraj mora biti pri obdolžencu izključen hudobni naklep, poškodovati ga, da pri kaznovrnem sojenji pred vsem pride do tega, oko vpreti v začetno pogodbito razmero med obema vdeležencema ne oziraje se na upodobo, katero je ta razmera v teku časa pri spreminjenem stanu reči vzeti vtegnila; da se razvideti ne more ne iz A-ovega izrečenja ne iz njegovega vedenja, da je ta slučaj v pravnem pomenu le zadeval hranilo, ker A. pri nastopu ne bolj natanko zaznamovane potrebe nikakor ni terjal izročitve dane vrednosti, temuč le preskrbljenja kake druge vrednosti, tedaj je B-a za več kot za opravnika držal, in

ker A. tudi pozneje, ko mu je B-ova nezmožnost plačati znana postala, zastran izročitve zoper njega ni nobene stopinje storil, temveč se pri svoji sodnijski zaslišbi razločno odpovedal povračilu tega denarja; da se pri očitni mladenški lahkomiselnosti poškodovanca in pri obstavi odkritosrčnosti lastne posesti ne morejo imeti važne njegove različne, ne s prisego potrjene sodnijske izpovedbe, da bi se zoper B. ustanovil resnični dogodek hudodelstva nezvestobe, tudi potem ne, če bi bil zatožbo na to staviti mislil, ker se pa kakor dokazano, ni zgodilo — toraj pomanjkljiva podlaga resničnega dogodka kakega hudodelstva s podpirajočimi dokazi nadomestiti ne more.

C. k. nadsodnija tržaška je z rzsodbo dné 29. septembra 1862, št. 4032 B. omenjenega hudodelstva za krivega spoznala, ker je iz pozvedenega resničnega dogodka in iz pogodbe od obtoženca samega izdane, ktera vstanovi podlago preiskavi, brez vse dvombe in torej dokazano, da je bil obtoženec le samo hranivec njemu od A. izročenege zneska od 250 gl., s katerim ni smel gospodariti; ker je obtoženec vkljub temu omenjeni znesek za se obrnil, in ga A-u po njunem dogovoru ni vrnil; ker je zato v omenjenem dejanji objektivni resnični dogodek hudodelstva onezvestobe in B-ov hudobni namen, škodo delati, v samolastni porabi denarja v svoj prid.

C. k. najvišja sodnija je obe rzsodbi nižjih sodnij spremenila v tem, da je B-a od hudodelstva onezvestobe njemu v krivico štetega zarad pomanjkanja dokazov odvezala. Razlogi: Glede na to, da pri pomanjkanji popolnoma verjetnega, s prisego potrjenega poškodovančevega spričevala od nadsodnije navedene okoljščine ne zadostujejo, v nasprotji k obtoženčevim opombam, in k mislim deželne sodnije obstoječo hranilno pogodbo med poškodovancem in obtoženčev naklep na nepovrnljivo prilastitev zaupanega zneska tako dokazati, da bi se njegovo zadolženje na hudodelstvu onezvestobe v smislu §. 260 kaz. reda s popolnim prepričanjem

šteti zamoglo; glede na to, da pa po drugi strani niso ob moč prišle tudi zoper njega povedane v resnici očitne osumbe, da bi njegovo odvezo od zatožbe opravičile, morala se je obtoženčeva pritožba v tem vslišati, da je ona njega razzodbi nižjih sodnij spremenivši po §. 187 kaz. pr. zavoljo pomanjkanja dokazov od hudodelstva onezvestobe osvobodila in po §. 242 k. pr. od povračila stroškov kazenske pravde odvezala.

(Odločba najvišje sodnije dné 13. marca 1863, št. 1650.)

Predznamba na temelju §. 822. obč. drž. zak. velja od prisojila.

Na prošnjo Miroslava Viljema F. lastnika zemljišč št. 17 in 18¹/₄ v Lvovu je deželna sodnija lvovska z odlokom dné 1. maja 1869, št. 19685 Mešulemu T-u, zdajnemu lastniku poprej za Kazimira R. predznamovanih zneskov od 700 gl. in 1000 gl. velela, da naj v treh dneh dokaže, da je na posestvu št. 17 in 18¹/₄ s stesnjava §. 822 obč. drž. zak. izvršena predznamba zastavne pravice za zneska 1000 gl. in 700 gl. opravičena ali da opravičba še ni dognana, sicer bi se mogla izbrisati predznamba. Ta odlok je zadobil pravno moč. Dné 10. maja 1869, št. 24135 je Mešulem T. podal prošnjo, v kateri je kazaje na prisojilo Marija G-ine zapuščine že dné 17. februarja 1862, št. 597 izdano trdil, da je predznamba opravičena. Ta prošnja je bila s sklepom dné 3. julija 1869, št. 24135 Miroslavu Viljemu F-u vročena in Mešulemu T-u se je reklo, da gre na pravno pot za razzodbo o tem, je li omenjena predznamba opravičena in kterega stroški zadenejo.

Miroslav Viljem F. je pa dné 30. julija 1869, št. 39811 prosil za izbris neopravičene predznambe zastran zneskov 700 gl. in 1000 gl. in c. k. deželna sodnija lvovska je z odlokom dné 3. septembra 1870, št. 37237 v to prošnjo dovolila; kajti po jasnih besedah §. 822 obč. drž. zak. stopi

v veljavnost s stesnjavo tega paragrafa izprošena predznamba še le po izdanem prisojilu, v tem pa prosilec za predznambo ni odvezan od dolžnosti opravičbe izprošene predznambe, v smislu §. 453 obč. drž. zak. mu naložene. Lastnik predznamenanih 700 gl. in 1000 gl. je tedaj dolžen, izprošeno predznambo v postavnem obroku opravičiti, in še le potem, ko bi se bila predznamba o pravem času opravičila, bi bila predznamba od časa izdanega prisojila veljavna, ko pa ni ne Kazimir R. kot prejšnji lastnik, ne Mešulem T. kot naslednik izprošene predznambe o postavnem času opravičil, se je morala vsled odloka dné 1. maja 1869, št. 19685, ne glede na tožbo še le k št. 31750 ex 1869 na platež omenjenih zneskov podano, dotična predznamba kot neopravičena izbrisati.

C. k. nadsodnija lvovska z odločbo dné 30. januarja 1872, št. 34113 ni vslišala zoper to podane Mešulem T-ove pritožbe in je spodbijani odlok potrdila iz razlogov od prvega sodnika navedenih, posebno zato, ker se vsaka izprošena predznamba opravičiti zamore z redno dognano tožbo za opravičenje, v pričujočem slučaju pa pritožnik v obroku s pravnomočnim odlokom c. k. deželne sodnije dné 1. maja 1869, št. 19685 postavljenem ni dokazal, da je na posestvu št. 17 in 18¹/₄ s stesnjavo §. 822 obč. drž. zak. izprošeno predznambo zneskov od 1000 gl. in 700 gl. a. v. z zgorej omenjeno tožbo opravičil, ali da opravičba še ni dognana, zlasti, ko se iz odloka predznambo dovolivšega ne razvidi, da je bila ta edino zarad tega namesto vknjižbe dovoljena, ker jo ovira stesnjava §. 822 obč. drž. zak. — Zoper to nadsodnijsko odločbo je Mešulem T. podal izvanredni priziv in pritožbo na ovrženje.

C. k. najvišja sodnija je ta izvanredni priziv vslišala in enoglasni odločbi nižjih sodnij spremenila v tem, da se v dotično Miroslav Viljem F-ovo prošnjo ne dovoli, „kajti iz spisov se razvidi, da se je predznamba z odlokom deželne sodnije lvovske dné 24. decembra 1860, št. 46505 dovoljena,

katere se tiče, dovolila na podlagi z vsemi postavnimi oblikami previdene, med Kazimir R-om in Franc H-ovom sklenjene pogodbe dné 21. novembra 1860, opira se toraj na pogodbo, na podlagi ktere bi se vknjižba brez zadržka dovoliti smela, če bi bil dolžnik Franc H. takrat že lastnik posestva št. 17 in 18¹/₄ v Lvovu, in da se je le zaradi tega prosila in dovolila predznamba s stesnjava §. 822 obč. drž. zak., ker Marijana G-ina zapuščina, v katero ste omenjeni posestvi spadale, in na kateri je Franc H. kot naslednik oporočnega glavnega dediča pravico imel, še ni bila prisojena. Iz tega sledi, da ta predznamba glede njene opravičbe ne more biti enakega pomena s predznambo samo na podlagi §. 453 obč. drž. zak. zavoljo pomanjkanja postavne oblike v pogodbi izprošeno, temuč da gre pri tem edino za dokaz, da glede na stesnjava §. 822 obč. drž. zak. ni nobenega zadržka. Kakor hitro je Mešulem T. kot lastnik poprej za Kazimira R-a predznamovanih terjatev v znesku 1000 gl. in 700 gl. vsled njemu zaradi tega danega ukaza dokazal, da se je Marijana G-ina zapuščina že z dné 17. februarja 1862, št. 597 izdanim, po dokazu spisov pravomočnim in podlago vknjižbi Franc H-a kot lastnika omenjenih posestev ustanovljajočega dekreta deželne sodnije poslednjemu v resnici prisodila, tedaj predznambi pridjani pogoj §. 822 obč. drž. zak. ni več na poti, ni nobene dvombe, da je stanu reči primerno dokazal, po tem takem se o izbrisu omenjene predznambe zaradi njene neopravičbe nič več govoriti ne more. Ker je tedaj mnenje nižjih sodnij, da bi se omenjena predznamba morala opravičiti s tožbo in da se ima pri pomanjkanji takega dokaza izbrisati, v očitnem nasprotju s pravim pismenim stanom reči, mora se ta izvanredni priziv v smislu dvornega dekreta dné 15. februarja 1833, št. 2593 zbirke pravosodnih postav vslišati.

(Razsodba od 12. novembra 1872, št. 10857.)

Onezvestoba ni, ako založnik časnika ne odrajta pristojbin za oznanila.

C. k. mestno-odredjena sodnija za prestopke v Pragi je z razsodbo dné 25. septembra 1872, št. 7226 Miroslava K. in Hermana W. zarad neodrajtanja pristojbin za oznanila v krivico štetega prestopka zoper lastninsko varnost po onezvestobi §. 461 kaz. zak. za nekriva spoznala.

Na pritožbo c. k. državnega pravdnštva je c. k. nad-sodnija češka z razsodbo dné 4. oktobra 1872, št. 32188 prvosodnijsko razsodbo spremenila, oba obtoženca zgorej ome-njenega prestopka kriva spoznala ter ju v osem- oziroma tridnevni zapor obsodila.

V prizivu zoper to podanem sta obtoženca trdila, da neodrajtanje pristojbin za oznanila ni nobeno sramotljivo de-janje in se že zarad tega za onezvestobo šteti ne more, da je dalje postava o pristojbinah za oznanila posebna postava in da se njeni prestopki ne smejo vvrstiti v splošnjo kazensko postavo, ker bi se sicer skoro vsak dohodni prestopok kot prekan kaznovati mogel, da naposled neodrajtanje takih pri-stojbin po postavi še celo dohodni prestopok ne vstanovljuje, in da te pristojbine založniku niso bile zaupane, temuč on bi jih bil imel iz svojega premoženja plačati.

C. k. najvišja sodnija je ta priziv vslišala in prvosod-nijsko razsodbo v veljavi ohranila iz sledečih razlogov:

§. 181 kaz. postave jemlje k pojmu kake onezvestobe kot predmet zaupano blago, k obsegu pa njegovo kratenje ali prilastitev.

Akoravno so v §. 1 odstavku 5 ces. patenta dné 6. septembra 1850, št. 345 drž. zak. predmet odrajtovanja vsi razglasi in poročila, ktere kdo v časnike in v druge občasne spise države vvrstiti da, je vendar po §. 27 založnik časopisa neposrednje zavezan, to pristojbino odrajtati brez ozira na to, je li on pristojbino od dotične stranke vso, ali v manjšem znesku ali celo nič dobil, in ta zaveza zadene založnika sa-

mega (§. 28 črka *d*), ker v §. 29 ni izrečena zaveza drugih oseb posebno onih, ki so prilikom dale vvrstitvi v časnike, in ker se v tem paragrafu pod *c* omenjeni razglasi obračati ne morejo na časniške vvrstitve, kar se nedvomno vidi iz primerjanja 4. in 5. odstavka §. 1, potem §§. 23 do 25 s §§. 26 in 27.

Če tedaj postava državnemu zakladu za slučaj, ako bi založnik pristojbin za oznanila ne plačal ali plačati ne mogel, ni pridržala pravice, pristojbino terjati od naročnika oznanil, tega toraj za pravega plačnika nasproti državnemu zakladu ni spoznala, se tudi reči ne more, da je oni, kateri je k vvrstitvi prilikom dal, znesek davščine, za odrajanje v državni zaklad založniku časopisa zaupal, in da je založnik v njega stavljeno zaupanje na škodo zaupajočega obrnil, temveč je založniku iz vvrstitve oznanila v njegov časnik državnemu zakladu nasproti izhajala osebna zaveza do odrajanja vvrstine, ktere nespolnovanje ne ustanovljuje onezvestobe.

(Odločba najvišje sodnije dné 13. novembra 1872, št. 11693.)

Razpis pravosodnega ministerstva od 15. maja 1873, št. 249 na c. kr. deželne nadsodnije v Brnu, Gradcu, Pragi in Dunaju zastran določeb poverjevanja podpisov.

Mnogovrstne pritožbe zoper neugodnosti pri izvrševanju poverjevanja imen, izražene v mnogih prošnjah in obravnava postavnodajnih skupščin silijo ozir jemati na to, da se povodi takim pritožbam zmanjševajo in skrbeti zato, da se kolikor mogoče strankam olajšuje poverjevanje podpisov.

Zategadel bi ne bilo odveč okrajne sodnije opozoriti na tukajšni razpis od 15. februarja 1872, št. 1992, kateri opominja na dolžno vljudnost, s katero se mora sè strankami občevati.

Pri tem se mora postopanje nekterih okrajnih sodnikov, kateri na obravnavanje zunaj sodnije poslane uradnike poob-

lastijo, pri tej priložnosti tudi poverjevanja podpisov deliti, kot posnemanja vredno priporočiti. Ravno tako posnemanja vredno je, da se nekteri okrajni sodniki sporazumijo z občinskimi predstojniki v to svrhu, da stranke, potrebujoč poverjevanja podpisov, le na take dni k sodnji pridejo, kadar zamorejo tam druge pri sodnji ali pa bilježniku znane srenjčane najti.

V ravno isti namen se mora paziti tudi na to, da od bilježnikov razven sodnije opravljene uradni dnevi zadostujejo potrebam prebivalstva. C. k. dež. nadsodnija naj torej pozve, na katerih krajih se v istini dnevi opravljajo in zraven tudi izveduje, če so potrebščine prebivalstva take, da se bilježnikom v tem oziru nove dolžnosti naklonijo.

Izid teh preiskav in predlogi, ktere naj stavi c. kr. dež. nadsodnija, morajo se gledè na predpis §. 9 bilježniškega reda kolikor mogoče hitro ministerstvu pravosodja predložiti.

Ker se še včasih zgodi, da sodnije strankam nepristojno veliko truda in stroškov s tem potratijo, da zahtevajo razun poverjevanja podpisov strank tudi v prejšnjih časih potrebne podpise prič in še celo njih poverjevanja, bilo bi primerno sodnije opomniti na s tukajšnjim razpisom od 24. maja 1872, št. 6519, priobčeni, in plenissimo (v popolnem zboru) napravljeni sklep, kteri razlaga nepotrebnost takošne pomoči prič.

Prizadevaje si, strankam olajševati dobitev poterjevanj, moramo trdno se držati pravila, da se morajo predpisi za stran dokazovanja istosti osob, kterih podpisi se poverjujejo, z največo točnostjo spolnovati.

V občno korist se mora smatrati kot silno potrebno, da se vsaki tudi naj manjši prestop teh predpisov z največo ostrostjo kaznuje.

Če sodnije predpise poverjevanj v duhu postave rabijo in se njenega namena drže, ne bo jim težko stranke, ktere jih zato poprašajo, po potrebnosti zadovoljno podučiti o namenu

predpisov poverjevanja in neobhodni potrebnosti teh poroštev za pravno varnost.

Sodnijam se mora naložiti, da si posebno prizadevajo stranke primerno podučevati.

Političnim društvom je prepovedano z drugimi društvimi stopiti v pismeno občenje in to velja deloma tudi za telegrame.

C. k. mestno-odredjena sodnija Neubau je z razsodbo dné 25. aprila 1872, št. 765 dr. Sch-a, prvomestnika društva na Neubau-u, prestopka §. 33 društvene postave krivega spoznala in ga zaradi tega na platež globe 5 gold. oziroma v štiri in dvadeseturni zapor obsodila, ker je vsled društvenega sklepa odgovarjaje na dopis političnega društva za gornjo Avstrijo dné 5. marca 1872, B-sko društvo k svečanosti 13. marca vabilni ta le telegram oddati pustil:

„Političnemu društvu za gornjo Avstrijo v mestnem ljudskem vrtu v Linci. Društvo B-sko na Neubau-u v Beču vzklikuje z velikim veseljem svojim enakomislečim bratom v v gornji Avstriji k današnji svečanosti: Živijo!“

Sch., prvomestnik.

Dr. Sch. zagovarja se s tem, da je le kot zasebnik telegram nekemu društvu v ljudskem vrtu v Linci oddal, in da telegram sploh ne spada pod §. 33 društvene postave.

C. k. nadsodnija bečka je spoznala res z odločbo dné 22. maja 1870, št. 9515 prvi ugovor za neveljaven, vendar je pa spoznala dr. Sch-a njemu v krivico štetega prestopka za nekrivega, ker društvo B-sko po poklonu v telegramu se nahajajočem še ni stopilo v nobeno zvezo z političnim društvom za gornjo Avstrijo.

C. k. državno pravdnništvo je v svoji zoper to podani pritožbi trdilo, da §. 33 društvene postave prepoveduje tudi stopanje v zvezo po dopisih, kar se je gotovo zgodilo, posebno zato, ker se je politično društvo za gornjo Avstrijo v

drugem dopisu za telegrafski pozdrav zahvalilo s to prošnjo, da naj bode ž njim tudi v prihodnje v zvezi.

C. k. najvišja sodnija je nadsodnijsko razsodbo spreminila in prvosodnijsko razsodbo potrdila in sicer gledé na to, da je po nadpisu, zapopadku in podpisu od dr. Sch-a oddanega telegrama s tem društvo B-sko na Neubau-u v Beču tem bolj gotovo s političnim društvom za gornjo Avstrijo po dopisu stopilo v zvezo, ker se je oddanje telegrama vsled dopisa političnega društva za gornjo Avstrijo, v B-skem društvu branega, s katerim so bili udje B-skega društva na Neubau-u k slovesnosti na 13. dan marca od političnega društva za gornjo Avstrijo v Linci napravljeni povabljeni, sklenilo in na kateri dopis je poslednje društvo odpisalo, in da je v §. 33 postave dné 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134 političnim društvom prepovedano ne le napravljanje združeb med seboj, temuč tudi taka zveza, v katero bi po dopisih ali po poslancih stopiti vtegnili.

(Odločba najvišje sodnije dné 10. julija 1872, št. 7134.)

Občinski odbor se sme po sodnijski tožbi prisiliti, da županov občinski račun odobri ali pa mu pomanjkljeje očita.

Janez R. je bil župan občine R-ske in je pri okrožn sodniji v Novem mestu tožbo vložil ter zahteval, da naj ona tej občini vsled §. 100 sodn. reda ukaže, da od njega kot župana za upravno leto od 1. novembra 1854 počenši do 31. oktobra 1855 o občinskih prejemkih in izdajkih položeni račun v obroku od sodnije določevanem potrdi ali očita zgreške. Okrožna sodnija je na to občini R-ski po določbi sodnjega reda velela, da mora omenjeni račun v treh mesecih tako gotovo potrditi ali zgreške očitati, kakor bi se sicer račun za potrjenega štel. Zoper ta odlok je občina podala pritožbo na nadsodnijo, ktera se je, ker se je v pritožbi kakor tudi pri obravnavi spodbijala sodnijska pristojnost, za-

stran vprašanja o pristojnosti obrnila na spodnje avstrijski deželni odbor.

Deželni odbor je izrekel mnénje, da stvar ni taka, da bi se moglo sodnijsko obravnavanje vpeljati, ker po §. 29 odst. 5 in §. 66 obč. reda je za pretresovanje in rešenje letnega računa edino le občinski odbor pristojen, ker se v postavi izrečena zaveza župana do dajanja računa ne more še le z razsodbo vstanoviti; ker se zoper župana, če je v zamudi, tembolj po §. 5 ces. ukaza dné 20. aprila 1854, št. 96 drž. zak. postopati mora in to tudi onda velja, če bi bil že odstopil od službe, brez da bi bil račun položil, ker zaveza do dajanja računa zarad uradovanja trpi še po službi in ker je občinski odbor edino pristojna oblastnija za rešenje računa. Nadsodnija je potem v smislu dekreta dvorne pisarne dné 23. junija 1820, št. 1669 zbirke pravosodnih postav spise c. k. najvišji sodnji za dosojó o vprašanji pristojnosti predložila.

Po mnenji c. k. najvišje sodnije se razlogi od spodnje avstr. deželnega odbora navedeni ne vjemajo s tem primerljajem, ker tu ne gre ne za kak prepir o županovi zavezi do dajanja računa, ne za njegovo primoranje do spolnitve te zaveze, ne za prepir o pravici občinskega odbora do pretresovanja in rešenja položenega letnega računa, temuč edino le za to, občino primorati, da potrdi ali zgreške očita v računu njej od njenega bivšega predstojnika danem. Ravno tako tudi se odločba c. k. najvišje sodnije dné 12. marca 1872, na katero se spodnje avstr. deželni odbor naslanja, ktera odločba je bila z dogovorom ministerstva notranjih zadev izdana, ne nanaša na ta slučaj, ker pri oni odločbi gre za drugo vprašanje, namreč za to, če zahtevanje kake občine zoper njenega od službe že odstopivšega predstojnika na dajanje računa zamore biti predmet sodnijskega obravnavanja. V pričujočem slučaju pa, kjer se edino le vpraša, ima li od službe že izstopivši župan, kateri je za čas svojega uradovanja občini že račun dal ali vsaj trdil, da ga je dal,

pravico, od občine potrjenja ali očitanja zgreškov danega računa v odmerjenem obroku terjati in jo potem pri sodnji tožiti, se po mnenji najvišje sodnije ne more dvomiti nad trdivnim odgovorom na to vprašanje, ker je ta pravica po §. 100 sodn. reda dana vsakemu računodavcu in ker odločbe občinskega reda o tem niso nič spremenile.

Najvišja sodnija je v svojem dopisu na ministerstvo no-trajnih zadev mislila vprašanje od nadsodnije stavljeno tako razsoditi, da ima v tem slučaju sodnija razsojevati, kateremu mnenju se je omenjeno ministerstvu v svojem odpisu dné 1. septembra 1872, št. 10543 pridružilo, ker je izreklo, da je od Janeza R. pri c. k. okrožni sodnji novomeški stavljeno zahtevanje pripravno za sodnijsko obravnavanje.

Cenitve zemljišč.

Naš list je že večkrat priložnost imel poudarjati, kako važni so sodnijski zapisniki o cenitvah zemljišč, da prihodnji kupec na tanko ve, kaj je na dražbi kupil, posebno ker se dražbe sedaj navadno opravljajo v sodnijskih pisarnicah, ne pa na zemljišči samem. Neobhodno potrebno je torej, da se navedejo vselej parcelske številke in ne samo domača imena posameznih kosov, še manj pa bi se imelo kar na kratko reči, da je pol zemlje ali celo zemljišče, ki se ceni, ker to nikakor ne zadostuje. S tem površnim cenjenjem se rodijo dolge in drage pravde ali pa se dražba nazadnje za neveljavno izreče in upnik ima spet nove in velike stroške, preden se pride do popravljene cenitve. Razun tega so sodnijski zapisniki javne listine, na ktere je treba obzir jemati pri razkosanji zemljišč in pomanjkljivi zapisniki v takih slučajih niso za rabo. Nekatere občine imajo že svoje katastralne mape, ki se pri cenitvah zemljišč rabijo, kjer pa teh ni, se cenilni komisar pred odhodom na svoje uredsko opravilo o vsem potrebnem podučiti pri davkariji ali vsaj pri zemljiščnih knjigah.

V današnjem slučaju je celó več parcel bilo od pol kmetije prodanih, pa še v javni knjigi ne odpisanih, torej je še bolj pomanjkljiv zapisnik, kateri se tako-le glasi:

„Nr. 2188.

Protokoll

über die executive Realschätzung gegen Anton Radežič von Auen Nr. 12 in der Execution des Martin Grilc von Laibach pto. 220 fl. s. A. in Folge diesgerichtlichen Bescheides vom 28. Februar 1873, Z. 1122.

K. k. Bezirks-Gericht Gurkfeld am 28. April 1873
in Commissione in Auen

Gegenwärtig:

Die Gefertigten.

Nach gemachter Eideserinnerung an die Ortsschätzleute wird zur Schätzung geschritten:

Die in Auen gelegene Halbhube Urb. Nr. 50 ad Herrschaft Savenstein mit Einschluss der im Servitutsregulierungswege dazu genommenen Waldantheile, wird mit Rücksicht auf die Bodenbeschaffenheit, Kulturgattung und nach Abschlag der l. f. Steuern und sonstigen Abgaben sonach rein bewertet auf 1000 fl.
und das dazu gehörige Haus sub. Urb. Nr. 12 an der Commercialstrasse, neugemauert, mit Strohdach, bestehend aus 3 Wohnzimmern, Küche und Keller nebst Laube wird rein bewertet auf 200 „

Zusammen 1200 fl.

lese Eintausendzweihundert Gulden.

Hiernach wird das Protokoll geschlossen und gefertigt mit dem Bemerkten, dass jeder der Schätzleute als Entlohnung 1 fl. beansprucht.

Der Execut ist abwesend gewesen.

Kopatsch m. p.

Matias Lisez m. p.

Michael Radežič m. p.

(Commissionskosten 10 fl. 54 kr.)

Schätzleute.“

Pismena obljuba, da se bode plačilo v določeni kraj poslalo, še tega kraja gledé na sodnijsko pristojnost ne postavlja za kraj izpolnitve.

Maksimiljan L., trgovec v Beču, je kot opravilnika za brate S., tergovce v Berolinu posrednik bil pri žitni kupčiji in je s tožbo zahteval plačilo opravnine v znesku 16 gl. 83 kr. pri kupčijski sodnji bečki trdivši, da so se toženci v Beču plačati zavezali.

Ker so toženci to okoljščino zanikali in ugovarjali, da ta sodnija ni pristojna, se je tožnik opiral na pisma E-H, v katerih se je govorilo o tem, to reč v Beču v red spraviti, za prav znesek v Beč poslati, in ponudil je tudi dokaz po pričah, glavno in dopolnitno prisego o tem, da je Žiga S. toženčev opravilnik meseca decembra 1867 tožniku obljubil, da bode po svoji vrnitvi iz Temešvara tožnikovo terjatev v Beču poravnal.

C. k. kupčijska sodnija bečka je s razsodbo dné 12. januarja 1872, št. 148247 ugovor, da sodnija ni pristojna, pogojno vslišala, če tožnik z glavno prisego tožencu naloženo ne dokaže, da mu je Žiga S. obljubil njegovo terjatev v Beču poravnati.

Na tožnikovo prošnjo za presojo je c. k. avst. nad-sodnija z odločbo dné 8. maja 1872, št. 10217 to razsodbo potrdila iz prvosodnijskih razlogov in gledé na to, da bi, če bi se iz kupčijskih pisem od tožnika priloženih pristojnost kupčijske sodnije bečke kot sodnija pogodbe z gotovostjo razvideti ne vtegnila, ne bilo potrebno, po pričah dokazovati o Žiga S-ovi povedbi zastran plačila tožnikove opravnine.

Ker se tudi iz tega dokaza ni nič gotovega pokazalo, ni ostalo nič drugega, nego spoznati na glavno prisego, toženi firmi o tej okoljščini naloženo.

Tudi c. k. najvišja sodnija ni vslišala prošnje za do-sojo iz sledečih razlogov:

V tem, da ste obe nižji stopinji pristojnost kupčijske sodnije bečke podvrgle dopuščeni glavni prisegi, se nikakor

ne more dobiti kaka premembo enoglasnih razsodeb opravičevalna nepostavnost ali očitna krivica, ker pisma E-H odgovora, na ktera tožnik trditev razločne in v pogodbi izgovorjene odločbe, po kateri bi se bili toženci zavezali, njegovo terjatev v Beču plačati, opirati skuša, govore le o poravnanji reči v Beču in o pošiljatvi njegovega plačila; kraj, v kateri se mora znesek poslati, se pa zato po členu 325 kupčijskega reda še nima imeti za kraj spolnitve zastran pristojne sodnije ali v drugi zadevi in ker se tudi v Žiga S-ovi povedbi po priči Herman F-u potrjeni ne nahaja kaka določna obljuba do plačila ravno v Beču.

Če tožnik svoje trditve tudi z dopuščeno glavno prisego dokazati ne zamore, ne zamorejo dajati tudi pisma E-H, nikakor ne za pomenljiv izkaz njene veljavnosti šteta z izpovedbo priče Hermana F. vred zadostnega vzroka, odvezati ga od povračila sodnjih stroškov, po določbi §. 398 sod. reda zadevajočih.

(Odločba najvišje sodnije dné 15. oktobra 1872, št. 10217.)

Razlastitev v železniških zadevah.

Zarad rabe nekoliko v okrožji strijskega mesta ležečega sveta za izpeljavo priv. nadvojvoda Albrehtove železnice je c. k. okrajna sodnja strijska na prošnjo stavbinega poduzetja dovolila sodnijsko precenitev tega sveta, precenitne spise shranila in pozneje tudi precenjani svet stavbinemu poduzetju prepustila. C. k. nadsodnja lvovska je zoper to od nekoliko posestnikov te občine vloženo pritožbo zavrnila. Vsled tega so podali s sodnijsko precenitvijo nezadovoljni zemljiščni posestniki prošnjo za dovoljenje dokazovanja k večnemu spominu v pozvedbo prave vrednosti si prilastenega sveta in za izdajo prepovedi stavbinemu poduzetju, da se nič ne prenaredi z omenjenim svetom do izpeljave navedenega dokazovanja.

C. k. okrajna sodnija strijska vsled odloka dné 2. avgusta 1872, št. 3424 ni po §. 260 sod. reda vslišala cele prošnje, ker sploh ni bila dokazana nevarnost spremembe stvari.

C. k. nadsodnija lvovska je pa z odločbo dné 20. avgusta 1872, št. 21317 priziv udeležениh posestnikov vslišala in prvosodnijski odlok spremenila v tem, da je v smislu §. 9 črka e ministerskega ukaza dné 14. septembra 1854, št. 238 drž. zak. in postave dné 29. marca 1872, št. 39 dovolila prošeno dokazovanje k večnemu spominu, in tudi stavbinemu poduzetju prepovedala vsako prenapredbo z omenjenim svetom do izpeljave dokazovanja. Zoper to odločbo in prav za prav zoper odstavek vsako prenapredbo prepovedovavni je priv. nadvojvoda Albrehtova železnica vložila priziv in v tem dokazovala, da bi bila spodbijana določba opravičena le potem, če bi se stvar ne vtegnila več pozvedeti po nastanih spremembah — da se le tako razumevati more §. 3 postave dné 29. marca 1872, št. 39 drž. zak., in da vtegnejo biti predmet takošne odpovedi primeroma edino le poslopja, vrti i. t. d., da bi se železnici zgodila nepovračljiva škoda posebno zato, ker se zima bliža, in da bi se z to določbo zidanje kolodvora v Striji zadrževalo; da je vse zahtevanje zemljiščnih posestnikov le nekako silenje železničnega predstojništva, da se razlastitvena cena povikša; prošnjiki stavijo tedaj konečno prošnjo, da naj se dovoli dokazovanje na večni spomin in prekličje omenjena prepoved.

C. k. najvišja sodnija je ta priziv vslišala, spremenivši spodbijani odstavek nadsodnijske odločbe potrdila dotični odstavek prvosodnijskega odloka, s katerim se prošena prepoved ni dovolila, kajti v smislu §. 3 postave dné 29. marca 1872, št. 39 drž. zak. bi se smela takošna prepoved le izdati, če bi se o razlastitvi bivši stan reči pozneje vtegnil spremeniti po delih tako, ba bi se več pozvedeti ne mogel. Ker je pa bil dotični svet le deloma od železnice prevzet, in ker se njegova lastnost na obeh straneh čez ta svet peljane železnice, kakor tudi škodljiv vpliv na gospodarjenje tega

sveta po izpeljavi železnice zavarovati zamore, tukaj toraj takošna sprememba sveta, po čem bi se njegova lastnost in prava vrednost več pozvedeti ne vtegnila, ne nastane, je popolnoma opravičena od prvega sodnika nedovoljena prepoved, in prvosodnijski odlok se mora, kar zadeva to reč, potrditi.
(Razsodba od 12. novembra 1872, št. 11475.)

✓ Bčelarsko društvo

za slovenske dežele je v Ljubljani osnovano, ker je c. kr. vlada društvena pravila dné 29. aprila 1873, št. 3097 potrdila. Podpirajoči udje dajajo ali dvojno letno plačo 3 gl., ali pa plačajo enkrat za vselej 15 gl.; delalni udje pa plačujejo 1 gl. 50 kr. na leto; učitelji in nepremožniši kmetovalci pa plačujejo le polovico, za kar dobivajo mesečni društveni časnik v slovenskem ali nemškem jeziku.

Občni zbor bode 30. julija t. l. po sledečem dnevnem redu.*) Že zdaj se je oglasilo črez 150 družtvenikov in pričakovati je, da se jih bode za to na Slovenskem priljubljeno stroko gospodarstva še dosti več oglasilo in takrat sme društvo pričakovati izdatne državne podpore, ker ima enako društvo na Moravskem letos 2.200 gl. državne podpore, pri nas pa so zemске razmere za obširni razvoj bčelarstva še ugodniše. Že sedaj se nahaja celó v goratih krajih precej razvito bčelarstvo in v Kranjski vojvodini so znameniti bčelarski sejmi in kadar se povsod vdomačijo premakljivi satovniki, bode tudi umno bčelarstvo mogoče. Po večletnem prizadevanji g. barona Rothsčütza v Smreku, kterega je g. žl. Podgoró posnemati začel, je sloveče ime naše sive slovenske bčele že

*) Načrt ustanovljajočega občnega zbora dné 30. julija t. l. menda pri »Slonu«.

I. od 8. do 10. uro razpostavljenje družtvenih učil, panjev in bčelarskega orodja.

II. ob 10. uri začetek zborovanja:

1. Pozdravljenje gg. družtvenikov po začasnem odboru (baron Rothsčütz, dr. Razlag).
2. Poročilo o dosedajnem delovanji (župnik J. Jerić).
3. Volitev družtvenega odbora z ustnim glašovanjem.
4. Volitev častnih udov.
5. Strokovni govori:
 - a. koristnost in prijetnost bčelarstva po družtvenem geslu: »Delaj, nabiraj, pomnožaj«. (Jerić.)
 - b. vrednost Dzierzonovega uka za bčelarstvo sploh in posebno za južno dežele našega cesarstva (baron Rothsčütz).
 - c. pravne razmere bčelarstva s posebnim ozirom na davke. (Dr. Razlag.)
6. Nasveti posamesnih gg. družtvenikov.

Po občnem zboru skupni obed, ako se o pravem času oglasi zadostno število deležnikov.

daleč po svetu razširjeno in zadnji čas je bilo celó v daljno Ameriko nekaj naročenih bčel poslanih.

Nadejati se je, da se bode ta gospodarska stroka bolje obnesla, kakor sviloreja, ker je mogoče tudi o nevgodnem vremenu bčelam pomagati, kar po dosedajnih skušnjah pri svilodih nikakor ni mogoče. Tudi se od bčelarstva po sedaj veljavnih postavah ne sme nič davka pobirati, kakor odločuje patent cesarice Marije Terezije, ki se glasi takole:

Patent vom 8. April 1775.

»Die Nutzbarkeit der Bienenzucht, bei der manch fleissiger Unterthan die reinste und sicherste Quelle seiner Contributionen für die Erfordernisse des Staates findet, hat Unsere landesmütterliche Sorgfalt rego gemacht, und wir haben Uns entschlossen, diesen wichtigen Nahrungspross durch besondere Aufmerksamkeit, und Unterstützung nach und nach in unseren Provinzen zu verbreiten, mithin auf einer Seite die erforderliche Hilfe zu schaffen, auf der andern aber die Hindernisse zu entfernen, die der Vergrösserung dieses Gegenwurfes entgegen stehen.

Wir haben dahero auf Unkosten des Aerarii

1. in Wien eine Hauptlehrschule der Bienenzucht errichtet, welche in dem Garten des Bellvedero allen Lehrbegierigen offen stehet, um dort die nöthigen Kenntnisse theoretisch, praktisch, und unentgeltlich zu sammeln.

2. Haben wir wirklich die Einleitung getroffen, wiederum in einem andern Theile von Unterösterreich eine subalterne Bienenschule, und wiederum eine in Mähren zu bestellen, mit der nöthigen Weisung an die Landesregierungen überhaupt, wie eines Theils die Wirksamkeit dieser Lehrschulen thätlich verbreitet, andern Theils aber nach und nach auch in andern Gegenden und Provinzen, wo es die Lage gestattet, das Beispiel ergriffen, und ähnliche Vorkehrungen getroffen werden sollen. Es werden also:

3. die in diesem Patente enthaltenen Vorsichten derzeit nur allein für Oesterreich unter der Enns und das Markgrathum Mähren gesetzmässig bestimmt und beiderseitigen Landesregierungen anbefohlen,

4. dass dieselbe die Aufmerksamkeit bei dem Geschäfte der Bienenzucht in dem Lande und ihren Schutz als einen wichtigen Theil ihrer Pflichten betrachten sollen.*

Artikel 5 und 6 treffen weitere Bestimmungen über die Bienenschulen.

Artikel 7 und 8 erklären zu mehrerer Aneiferung der Bienenzucht dieselbe auf ewige Zeiten von der Bürde alles Zehents frei und treffen darüber weitere Ordnung.

Artikel 9 bestimmt Folgendes:

»Wo die Bieneneigenthümer ihre Bienenstöcke auf die Waide, als zum Beispiele auf die am Ende des Sommers blühenden Haidefelder, zu führen verlangen, ist es ihnen allerdings ohne Hindernisse des Grundeigenthümers um so mehr zu gestatten, als die Bienen dem Wachsthum der Pflanzen nicht den mindesten Schaden zufügen können; es ist aber dieser Gebrauch ohne Schaden des Eigenthümers des Grundes in allweg zu pflegen, und für den unschädlichen Gebrauch demselben ein billiges

Waidegeld, nach Einvernehmen zu reichen, dermassen jedoch, dass es für einen Stock 2 kr. nicht übersteigen solle, wohl verstanden, dass sowohl die Hütte, als die Bewachung dem Eigenthümer der Bienenstöcke besonders zur Last liege.

10. Von den auf die Waide führenden, und zurückführenden Bienenstöcken ist keine Mauth oder andere Abgabe, die alleinige Wegmauth ausgenommen, zu bezahlen.

11. Geben wir den Unterthanen unsere landesfürstliche Versicherung, dass auch wir die Bienenzucht niemals mit einer besonderen Anlage, oder Abgabe an das Aerarium belegen, oder zu was für öffentlichen oder Privat-Vortheilen es sein möge, belegen lassen, sondern sie vielmehr bei vollkommener Freiheit schützen, schirmen, und unterstützen werden.

12. Erwarten wir von den Grundherren gleichen Vorschub, und zweifeln nicht, sie werden ihren eigenen Wohlstand erkennen, der mit den verbesserten Glücksumständen der Unterthanen ihnen selbst zuwachset. In welcher Betrachtung sie befiessen sein werden, dem ärmeren Ackersmann unter die Arme zu greifen, dass er von der Besserung unserer nach und nach sich verbreitenden Lehrschulen wirksamen Nutzen schöpfen, und in Gelegenheit versetzt werden möge, sich wenigst den ersten Bienenstock anzuschaffen, der schon von selbst den Stoff zur künftigen Verbreitung giebt. In gleicher Absicht

13. erklären wir, und wollen, dass überhaupt die Freiheit Bienen in beliebiger Anzahl zu pflegen, für jeden Unterthan unverletzt erhalten, und in diesem Gewerbe keiner gehindert werden solle, massen jene Herrschaften, und Beamten unsere Gnade zu erwarten haben sollen, welche den Unterthanen in diesem ihren freien Gewerbe, und zwar in der Pflege sowohl, als in dem Handel und Wandel mit Honig und Wachs, die mindeste Hinderniss und Zwang im Weg zu legen, oder den blos ihren der Unterthanen Fleiss aus der natürlichen Billigkeit gebührenden Nutzen, auf was immer für Art es sein möge, zu beschränken, oder zu stören sich unterstehen sollen.

14. Gestatten wir dem Eigenthümer der Bienen, dass er ungehindert die verfliegenen Schwärmer durch 24 Stunden auch auf fremden Grund und Boden verfolgen, und gegen billige Vergütung der allenfalls von einem Dritten gemachten Auslagen einholen könne.

15. Wird unter Erstattung des doppelten Werths verbothen, eines Dritten Bienen zu vertilgen, es möge aus was immer für Vorwand geschehen; auch gegen die Raubbienen solle diese Vertilgung nicht Platz greifen, massen es ganz wohl andere Mittel giebt, die eigenen Bienenstöcke gegen Raubbienen sicher zu stellen.

16. Wider die Bienendiebe selbst, weil ein derlei Diebstahl inter furta qualificata gehörig ist, solle nach der Strenge der Criminalrechte durch die Landgerichte ex Officio nach unserer bestehenden Vorschrift der Landgerichtsordnung Art. 94, §. 11 verfahren werden, und werden jene Obrigkeiten und Landesgerichte in besondere Verantwortung gezogen werden, deren nachsichtliches Betragen allenfalls uns angezeigt werden wird.<

Zemljiščni prihodki na Kranjskem.

Po sedaj veljavnem starem katastru znašajo:

Čisti prihodki od	236.852	oralov	njiv		1,731.118 gl. 26 kr.
» » »	282.912	»	travnikov	»	906.289 » — »
» » »	2.678	»	vtrov	»	33.375 » 69 »
» » »	16.770	»	vinogradov	»	181.467 » 41 »
» » »	355.690	»	pašnikov	»	201.405 » 45 »
» » »	41.608	»	planin	»	5.635 » 46 »
» » »	704.936	»	gozdov	»	270.433 » 73 »
» » »	852	»	močvirjev	»	482 » 57 »
» » »	4.801	»	stavnih prostorov	»	39.718 » 17 »
skupno 1,647.099 oralov					in 3,369.925 gl. 54 kr.

Po prihodnjem novem katastru pa so začasno preračunili okrajni cenitveni komisijoni:

čiste prihodke od	245.172	oralov	njiv		na 1,315.501 gl. 79 kr.
» » »	283.105	»	travnikov	»	1,027.949 » 69 »
» » »	9.980	»	vtrov	»	85.867 » 19 »
» » »	16.542	»	vinogradov	»	117.094 » 78 »
» » »	326.631	»	pašnikov	»	229.490 » 91 »
» » »	32.164	»	planin	»	6.200 » 35 »
» » »	726.104	»	gozdov	»	601.597 » 58 »
» » »	3.900	»	jezer in močvirjev	»	3.120 » — »
skupno 1,643.598 oralov					in 3,386.822 gl. 29 kr.

Za mali grobni spominek prerano umrlega osmošolca Franceta Cimpermana v Ljubljani, katerega slovstvena zapuščina se bode menda izdala, nabira uredništvo dobrovoljne prineske in se bode vsaki dar v »Pravniku« hvaležno potrdil.

Dosedaj so dali v ta namen: Janko L. šestošolec v Ljubljani 1 gld.

Miroslava R. 1 »

g. M. B. 10 »

Dr. Razlag 5 »

skupno . . . 17 gid.

Posredovalstva t. j. zaupni možje v občini, bode po nedavno potrjeni deželni postavi za vojvodino Kranjsko pravico imeli, do 300 gold. posredovati med prepirajočimi se strankami pri poravnava, na podlagi katerih je mogoče za izvršbo prositi, kakor se sodnijskimi poravnava in razsodbami. Upati je, da se bode tako posredovalstvo ustanovilo v vsaki občini in »Pravnik« bode v kratkem prinesel dotično postavo in vse posrednikom potrebne obrazce ali formularje, da se jim poslovanje olajša.

Razredne tarife vseh sosednih dežel prinese še naš list v IV. tečaju, potem pa prevažne tarife za vojvodino Kranjsko.

Imenik

p. n. gg. prejemnikov „Pravnika slovenskega“ v letu 1872.

- Abram Anton, c. k. finančni nadzornik v Mariboru.
- Abram Filip, c. k. okrajni sodnik v Tolminu.
- Abram Jožef dr., odvetnik v Gorici.
- „Akademicki spolek“ na Dunaji.
- „Akademický čten. spolek“ v Pragi.
- Akademiško bralno društvo v Gradci.
- Akademiško društvo „Slovenija“ na Dunaji.
- Arcon Jakob, c. k. okrajni glavar v Sinju.
- Babnik Miroslav dr., odvetniški concipient v Mariboru.
- Balon Anton, župnik na Polzeli.
- Baš Lovro, biležniški vajence v Celji.
- „Beseda slovanska“ v Gradci.
- Benko Janko, učitelj v Pasji vasi.
- Bisiak Jožef dr., odvetnik v Trstu.
- Bitamic Janez dr., c. k. okrajni sodnik v Podgradu.
- Berič Anton, učitelj v Žireh.
- Bogoslovska knjižnica v Ljubljani.
- Božič Anton, c. k. deželno-sodnijski tajnik v Ljubljani.
- Božič Anton, posestnik v Radoslavoh.
- Bralno društvo pri Mali nedelji.
- Bratkovič France dr., odvetnik v Krškem.
- Brence Jernej, župnik v Dutovljah.
- Brič Janez, c. k. okrajni sodnik v Vipavi.
- Brolh Matija, dekan v Šmarji.
- Budau Lavoslav, c. k. pristav v Gorici.
- Cigale Matevž, c. k. ministerialni tajnik na Dunaji.
- Cois Anton baron, grajsčak v Ljubljani.
- Costa E. H. dr., odvetnik v Ljubljani.
- Čitalnica v Ljubljani.
- Čitalnica v Solkanu.
- Čitalnica pri sv. Vidu nad Ljubljano.
- Čitalnica v Sevnici.
- Čitalnica v Kranju.
- Čitalnica v Gorici.
- Čitalnica v Kamniku.
- Čitalnica na Črnem vrhu.
- Čitalnica v Postojni.
- Čitalnica v Rifembergu.
- Čitalnica podnanoska v Razdrtem.
- Čitalnica v Rojani.
- Čadež Ivan, posestnik v Poljanah.
- Češnik Oroslav, trgovec v Knežaku.
- Čitalnica na Vranskem.
- Čitalnica v Novem mestu.
- Čitalnica v Ormoži.
- Čitalnica v Celji.
- Debeve Janec, c. k. poštar in posestnik v Kamniku.
- Derčar Martin, župnik v Polici.
- Deu Eduard, c. k. pristav v Planini.
- Devetak Valentin, c. k. okrajni sodnik v Ajdovšini.
- Dolenc Henrik dr., c. k. pristav v Ložu.
- Domicelj Anton, duhovni exposit v Orchku.
- Domicelj Vekoslav, trgovec v Zagorji.
- Dvorsak Anton, župnik pri sv. Vidu.
- Einspieler Andrej, c. k. profesor v Celoveci.
- Einspieler Lambert, kn. škof. tajnik v Celoveci.
- Ekel Jožef, c. k. okrajni glavar v Novem mestu.
- Forjancič Andrej, pravnik na Dunaji.

Firbas France dr., concipient na Dunaji.
 Gasparin Jožef dr., odvetnik v Gorici.
 Geršak Ivan dr., c. k. biležnik v Ormoži.
 Gestrija Dragotin dr., c. k. pristav v Senožečah.
 Gogala Ivan, pravnik na Dunaji.
 Gomilšak Jakob, mestni podžupnik v Radgoni.
 Goriup Jožef, c. k. okrajno glavarstveni uradnik v Gorici.
 Govedić Ivan, kaplan v Lučah.
 Grasselli Peter, pravnik in hišni posestnik v Ljubljani.
 Gregorin Vekoslav, pravnik na Dunaji.
 Gregorić Vekoslav dr., odvetniški vajenec v Ptujih.
 Groblnik Davorin, župnik v Belihvodah.
 Grof Tomaž, c. k. okrajni sodnik v Kanali.
 Grošelj Jakob, kaplan pri sv. Križu.
 Gutman Emil dr., odvetniški concipient v Ljubljani.
 Gymnazialna knjižnica v Novem mestu.
 Herle Anton, orgljar v Sulzbachu.
 Herman Mihael, deželni odbornik v Gradci.
 Hočevar Janez, c. k. deželno-vladni svetovalec v Ljubljani.
 Hirtl Franjo, kaplan v Marenbergu.
 Hofer Dragotin, provizor pri sv. Joštu nad Polhovim Gradcem.
 Hoffmann Eduard, c. k. okrajni sodnik v Metliki.
 Hrašovec France, c. k. okrajni sodnik v Sovodnji na Koroškem.
 Hren Jakob, c. k. državni pravnik v Novem mestu.
 Huber Avgust, c. k. pristav v Ajdovščini.
 Ipavić Gustav dr., zdravnik pri Sv. Jurju.
 Irkić Janez, c. k. biležnik v Krškem.
 Ivančić Jožef, c. k. notar v Tolminu.
 Ivanović Mišan, pravnik v Vukovaru.
 Jarec Jožef, duhoven v Lipi.
 Jentić Vekoslav, c. k. pristav v Ribnici.

Jenčič Ljudevit, auskultant v Novem mestu.
 Jeran Luka, monsignore, urodnik „Danice“ v Ljubljani.
 Jeretin Martin, c. k. tajnik v Litiji.
 Jerić Jožef, župnik v Dobrovi.
 Jesenko Ivan, c. k. gimnazialni profesor v Trstu.
 Kandernal Anton, c. k. gimnazijski profesor v Ljubljani.
 Kapler Jožef dr., c. k. okrajni zdravnik v Ljubljani.
 Kaprec Janez, c. k. višjesodnijski svetovalec v Ljubljani.
 Kastelic Dragotin, c. k. pristav v Kočevju.
 Kavčič Jožef, c. k. notar v Komenu.
 Kavčič Jakob, c. k. knjigovodja v Brezčah.
 Kersnik Jožef, c. k. okrajni sodnik v Brdu.
 Kobal Peter, vikar v Sedli.
 Kocian Andrej, posestnik v Žerji.
 Kočevar Stefan dr., c. k. okrajni zdravnik v Celji.
 Kogej Janez, učitelj v Brezovici.
 Koder M., župnik na Slapu.
 Koren Matija, posestnik v Planini.
 Korošec Janez, posestnik pri sv. Petru.
 Koren Matija, kaplan v Braslovčah.
 Konšek Valentin, c. k. gimnazijski profesor v Ljubljani.
 Kosce France, župnik v Klani.
 Koželj Mihael, podžupnik v Metliki.
 Kopač Jožef dr., odvetnik v Zagrebu.
 Kozler Peter, grajščak v Ljubljani.
 Kolarić Jožef, kaplan v Trbovljah.
 Krainc Jožef dr., c. k. vseučilišni profesor v Pragi.
 Krek Gregor dr., c. k. vseučilišni profesor v Gradci.
 Krafovič Anton, posestnik v Dolenji vasi.
 Krašović Juraj, župnik v Šmartnem.
 Kraus Vojteh dr., c. k. pristav v Planini.
 Krkoč Štefan, kaplan v Podmelci.
 Kramar Janez, korar v Ljubljani.

- Kreč Matija, deželni tajnik v Ljubljani.
- Kraino France, župnik pri sv. Marjeti.
- Klancič Stefan, o. k. okrajni glavar v Kamniku.
- Kuralt Janez A., o. k. auskultant v Ljubljani.
- Kupljen Anton, o. k. biležnik v Ilirski Bistrici.
- Kureš Jakob, o. k. kotarski sudec v Čemernici (vojaska granica).
- Lapajne J., kaplan v Prečini.
- Lapajne Janez, nadučitelj v Ljutomeru.
- Lavrič Anton, o. k. poštnar v Novi vasi.
- Lenarčič Anton, o. k. prejemnik na Vrhniki.
- Leitmaier Viktor dr., o. k. deželno sodnijski svetovalec v Novem mestu.
- Lercher Juri, knjigotržec v Ljubljani.
- Lenček Alojzij, posestnik na Blanci.
- Legan France, kurat pri sv. Mihelu.
- Legat Andrej, učitelj v Zagorji.
- Lehmann Albert žl., dr., o. k. višjesodnijski svetovalec v Gradci.
- Ledenik Julij, o. k. okrajni sodnik v Kočevji.
- Lipold V., rudarski o. k. nad-svetovalec v Idriji.
- Lican Aleksander, trgovec v Ilirski Bistrici.
- Lininger Ulrich, o. k. višjesodnijski svetovalec v Gradci.
- Ložar Gregor dr., odvetnik v Vipavi.
- Lovšina Gregor O., učitelj ve-roznanstva v Kamniku.
- Lovriha Janez, posestnik v Dolini.
- Lušin Andrej dr., o. k. deželno-sodnijski predsednik v Ljubljani.
- Martinak Viljelm, o. k. pristav v Zatičini.
- Mayer Jakob, odvetnik v Celji.
- Martinak Jožef, o. k. pristav v Žužembergu.
- Mahkot Janez, o. k. okrajni komisar v Krškem.
- Marušič Janez, vikar v Nabrezini.
- Milan Makanec dr., pravnik v Sisku.
- Martinak Eduard, o. k. pristav v Pliperku.
- Masten Jožef, kaplan na sladki gori.
- Mesar Janez, župnik v bohinjaški Bistrici.
- Mežnarec Anton, mestni kaplan v Kranji.
- Melé Janez dr., o. k. deželno-sodnijski svetovalec v Gradci.
- Mencinger Janez dr., odvetnik v Kranju.
- Milio Jožef, posestnik v malem Repnu.
- Minoritič čest. OO. v Ptuji.
- Mohar Martin, o. k. vodja pomočnih uradov v Novem mestu.
- Može Alfons dr., odvetnik v Ljubljani.
- Munda France dr., odvetnik v Ljubljani.
- Nasko Janez, o. k. pristav v Kozjem.
- Nabernik Ivan, o. k. pristav v Kamniku.
- Novak Janez, župnik na Planini.
- Novak France Ser., dekan pri sv. Martinu.
- Novotny Emanuel, o. k. pristav v Mariboru.
- Nerat Mihael, učitelj v Ribnici na Pohorju.
- Občina Skrilje.
- Občina Senožeče.
- Občina Selca.
- Ogrinec Viljelm, o. k. pristav v Slovenjem Gradci.
- Ogrinec Janez, o. k. svetovalec in odvetnik v Kranji.
- Ostertag Jožef dr., odvetnik v Sežani.
- Okrajni odbor na Vranskem.
- Oschgan Simon, o. k. notar pri sv. Pavlu na Koroškem.
- Orcl Jožef dr., o. k. biležnik v Ljubljani.
- Ovčjak Janez, župan in posestnik na Vrheh.
- Olive D. A., v Ajdovščini.
- Ponikvar Anton, kaplan v Harrijah.
- Pfeifer Viljelm, posestnik v Krškem.
- Pajman Anton, kaplan v Reichenbergu.
- Pfeifer Jožef, deželni koncipist v Ljubljani.
- Pestotnik Anton dr., zdravnik v Ljubljani.

- Pogačar Janez Zl. dr., stolni prošt v Ljubljani.
- Pajk Janez, c. k. okrajni glavar v Ljubljani.
- Pekolj Ivan, pravnik na Dunaji.
- Ploj Jakob dr., odvetnik v Ptuj.
- Podboj Ivan, kaplan v Vipavi.
- Prešern Valentin, c. k. sodnijski uradnik v Ljubljani.
- Poznik Albin dr., odvetniški vajenec v Ljubljani.
- Prevo Valentin dr., odvetnik v Kranju.
- Papa Franjo, učitelj v Starem trgu pri Ložu.
- Pavlič Valentin dr., odvetnik v Velikovci.
- Pleško Dragotin, c. k. okrajni sodnik v Črnomlju.
- Praprotnik Avgust, učitelj v Spodnjem Vremu.
- Pečko Jakob dr., odvetniški concipient v Mariboru.
- Pitamio France, c. k. notar v Sežani.
- Petovar Ivan dr., odvetnik v Ormuži.
- Petris Hiacint dr., c. k. komisar v Tominu.
- Pož Dragotin, c. k. uradnik v Žužembergu.
- Pernišek Blaže, uč. v Ljutomeru.
- Pec Dragotin, c. k. knjigovodja v Kranju.
- Poliak Jožef, c. k. državni pravdnik v Gorici.
- Parapat Ivan, administrator v Vranjpeči.
- Pogačnik Ferdinand dr., odvetnik na Dunaji.
- Potočnik France, c. k. stavbni svetovalec v Ljubljani.
- Pustoslamšek Anton, posestnik v Lučah.
- Rabič Matija, posestnik v Jesenicah.
- Ribič Viljem dr., c. k. biležnik v Ljubljani.
- Reic Anton, korar in dekan na Vidmu.
- Romé Anton, c. k. deželnosodnijski svetovalec v Ljubljani.
- Rekar Janez, župnik na Barki.
- Rataj France, c. k. notar v Slovenski Bistrici.
- Remškar Matija, kmetovalec v Brezovici.
- Ramor Ivan, kaplan na Bizeljskem.
- Repič Emil, c. k. pristav v Ajdovščini.
- Razlag Juri, krčmar v Globokem.
- Robič Luka, c. k. finančni komisar v Postojni.
- Rapoc France dr., c. k. notar in posestnik v Mariboru.
- Ribič Josip dr., odvetniški concipient v Mariboru.
- Rausch France dr., odvetniški vajenec v Mariboru.
- Ravnikar Nikomed, c. k. pristav v Idriji.
- Sturm Venceslav, nadučitelj v Metliki.
- Sternad Jožef, oskrbnik v Javorji.
- Sajovic Jožef dr., odvetnik v Ljubljani.
- Schrey Robert žl. dr., odvetnik v Ljubljani.
- Schmid J., c. k. deželnosodnijski svetovalec v Ljubljani.
- Simenthal Jožef, c. k. knjigovodja v Ljubljani.
- Strbeneč Juri dr., podžupnik v Ljubljani.
- Starec Matija, učitelj pri sv. Jurju na Dolenskem.
- Sorsak Matej, posestnik v Kropi.
- Steiner Janez dr., odvetnik v Ljubljani.
- Stare Ferdinand, c. k. pristav v Črnomlju.
- Steska Edvard, c. k. pristav v Loki.
- Seunik Vinko, k. žup. sudb. stola prisednik v Varaždinu.
- Stare Jožef, c. k. auskultant v Ljubljani.
- Sveteč Luka, c. k. biležnik v Litiji.
- Serneck Janko dr., odvetnik v Mariboru.
- Skubic J., duhoven v Mirni.
- Sovdat Anton, c. k. finančni komisar v Voloski.
- Sajovic Janez, župnik v Mošnjah.
- Smrdu Franjo, trgovec v Bazovici.
- Stuhec Ivan, c. k. dež. sodnijski svetovalec v Celji.
- Soudat Jožef, župnik v Kamnji.
- Stamcar Janez, kaplan v Semiču.
- Sablčan Mihael, trgovec v Glinjah.
- Schildenfeld žl. Miroslav, c. k. deželnosodnijski svetovalec v Ptuj.

Schönwetter Janez, o. k. biležnik v Ptuj.

Schneid vitez Jožef žl. Treuenfeld, o. k. dvorni tajnik na Dunaji.

Sever Jožef, kaplan na Vranskem.

Stres Ivan, duhoven v Merni.

Šetina Janez, o. k. deželnosodnijski pristav v Ljubljani.

Šolar Ivan, o. k. deželni solski nadzornik v Ljubljani.

Šijanec Alojzij, kaplan v Selnici.

Šabot Juri, župnik pri sv. Roku na Sotli.

Škofic France, pravnik na Dunaji.

Šlamberger Anton, pravnik v Gradci.

Šerbiel Matevž, dvorni kaplan v Celovci.

Štrucej Juraj, o. k. pristav v Velikih Laščah.

Šorn Gaspar, posestnik v Grajski vasi.

Šavnik Dragotin, lekar v Kranju.

Štibero Janez, oskrbnik v Črni.

Štuhec Marko, kaplan v Leskovci.

Turner Pavel, pravnik na Dunaji.

Trepal Anton, kurat v Jagodišah.

Tanšek Mihael, mlinar v Slivnici.

Triller Janez, o. k. notar v Loki.

Tekavčič Dragotin, oskrbnik posilne delalnice v Ljubljani.

Trnovec Daroslav, o. k. pristav v Sežani.

Tanšek Ivan, koncipient v Brezcah.

Turner Jožef, posestnik v Frauheimu.

Tušar Anton dr., o. k. pristav v Tominu.

Učiteljsko društvo v Ljubljani.

Uredništvo „Učiteljskega tovarša“ v Ljubljani.

Uredništvo „Glasa“ v Gorici.

Učiteljsko društvo v Črnomlji.

Uredništvo „Besednika“ v Celovci.

Uredništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani.

Uredništvo „Pučkoga priljatelja“ v Varaždinu.

Uredništvo „Gospodarja“ v Mariboru.

Uredništvo „Pravnika polskiego“ v Lvovu.

Uredništvo „Soče“ v Gorici.

Uredništvo „Narodnoga lista“ v Zadru.

Uredništvo „Pravnika“ v Pragi.

Uredništvo „Zore“ v Mariboru.

Vončina Leon dr., profesor bogoslovja v Ljubljani.

Vidrič Lovro dr., odvetnik v Zagrebu.

Vošnjak Jožef dr., zdravnik v Ljubljani.

Valon Josip, tajnik kr. žup. sudbenoga stola v Požegi.

Velikajne Anton, odvetnički perovodja v Zagrebu.

Vigle Ferdo, posestnik v Ziljski Bistrici.

Vovšek France, pravnik na Dunaji.

Verbič France, o. k. okrajni sodnik v Kranjski gori.

Višnikar France, pravnik na Dunaji.

Winkler Andrej, o. k. namestnijski svetovalec v Tolminu.

Wenzovsky Janez, o. k. okrajni sodnik v Idriji.

Wieser Janez, kaplan v Žabnicah.

Wucherer Filip, o. k. adjunkt v Ptuj.

Zupancič France dr., odvetnik v Ljubljani.

Zupane Jernej dr., o. k. biležnik v Ljubljani.

Zörer Ferdinand, o. k. višjesodnijski svetovalec v Trstu.

Zarnik M., učitelj v Kropi.

Zadnik Anton, o. k. okrajni tajnik v Krškem.

Žagar Dragotin, pri glednik deželne blagajnice v Ljubljani.

Žinko Jožef, učitelj v Središči.

Žerjav M., farni oskrbnik v Medgorjih.

Žitnik Simon, o. k. uradnik v Planini.

Žuža Ivan, posestnik v Grižah.

Žan Ivan, podžupnik v Srednjivasi.

Žnidarič Andrej, vikar v Banjšicah.